

T.C. SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

BEBKA
Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı

2021 yılı

ÇALIŞMA
PROGRAMI

BURSA ESKİŞEHİR BİLECİK KALKINMA AJANSI

bebka.org.tr

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	i
TABLolar	v
ŞEKİLLER	vii
KISALTMALAR DİZİNİ	viii
1. GİRİŞ	10
2. SONUÇ ODAKLI PROGRAMLAR	11
2.1. Yenilik ve Verimlilik Sonuç Odaklı Programı.....	11
a) Amaç	11
b) Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi.....	12
c) Sonuç ve Çıktı Hedefleri	13
d) Proje ve Faaliyetler	15
e) Program Süresi ve Zaman Planlaması	25
f) Yönetim ve Koordinasyon Düzenlemeleri	26
g) İzleme ve Değerlendirme	26
2.2. Girişimcilik Ekosisteminin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı	29
a) Amaç	29
b) Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi.....	29
c) Sonuç ve Çıktı Hedefleri	30
d) Proje ve Faaliyetler	32
e) Program Süresi ve Zaman Planlaması	43
f) Yönetim ve Koordinasyon Düzenlemeleri	44
g) İzleme ve Değerlendirme	44
2.3. Kırsal Kalkınma ve Turizm Tanıtım Sonuç Odaklı Programı	46
a) Amaç	46
b) Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi.....	46
c) Sonuç ve Çıktı Hedefleri	56
d) Proje ve Faaliyetler	59
e) Program Süresi ve Zaman Planlaması	66

f)	Yönetim ve Koordinasyon Düzenlemeleri	67
g)	İzleme ve Değerlendirme	67
3.	KURUMSAL GELİŞİM	70
a)	Amaç	70
b)	Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi	70
c)	Çıktı Hedefleri	70
d)	Proje ve Faaliyetler	71
e)	Program Süresi ve Zaman Planlaması	90
4.	YEREL KALKINMA FIRSATLARI	93
4.1.	Araştırma, Analiz ve Programlama Faaliyetleri	93
4.1.1.	Animasyon Sektörü Raporunun Güncellenmesi	93
a)	Amaç	93
b)	Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi	93
c)	Çıktı Hedefleri	93
d)	Diğer Ajans/Kurum Faaliyetleri ile Koordinasyon	94
e)	İzleme ve Değerlendirme	94
4.2.	İş birliği ve Koordinasyon Faaliyetleri	94
4.2.1.	Hedef Ülkelerle İş birliği Faaliyetleri	94
a)	Amaç	94
b)	Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi	94
c)	Çıktı Hedefleri	95
d)	Diğer Ajans/Kurum Faaliyetleriyle Koordinasyon	95
e)	İzleme ve Değerlendirme	95
4.3.	Kapasite Geliştirme Faaliyetleri	96
4.3.1.	Eğitim İhtiyaç Analizi Eğitimleri	96
a)	Amaç	96
b)	Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi	96
c)	Çıktı Hedefleri	96
d)	Diğer Ajans/Kurum Faaliyetleriyle Koordinasyon	97
e)	İzleme ve Değerlendirme	97
4.4.	Tanıtım ve Yatırım Destek Faaliyetleri	97
4.4.1.	Animasyon Sektörünün Geliştirilmesine Yönelik Tanıtım Faaliyetleri	98

a)	Amaç	98
b)	Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi.....	98
c)	Çıktı Hedefleri	101
d)	Diğer Ajans/Kurum Faaliyetleriyle Koordinasyon.....	101
e)	İzleme ve Değerlendirme	101
4.4.2. TR41 Bölgesi Yatırım İmkânlarının Etkin Tanıtımının Yapılması		102
a)	Amaç	102
b)	Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi.....	103
c)	Çıktı Hedefleri	104
d)	Diğer Ajans/Kurum Faaliyetleriyle Koordinasyon.....	104
e)	İzleme ve Değerlendirme	104
4.4.3. Eskişehir Çevrimiçi Sanayi Fuarı ve B2B Etkinliği		104
a)	Amaç	104
b)	Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi.....	105
c)	Çıktı Hedefleri	105
d)	Diğer Ajans/Kurum Faaliyetleriyle Koordinasyon.....	105
e)	İzleme ve Değerlendirme	105
4.4.4. 2021 Yılı Yatırım Zirvesi.....		105
4.5. Ajans Destekleri		106
4.5.1. Proje Teklif Çağruları		106
a)	Amaç	106
b)	Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi.....	107
c)	Çıktı Hedefleri	107
d)	İzleme ve Değerlendirme	108
4.5.2. Gündümlü Proje Desteği.....		108
a)	Amaç	108
b)	Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi.....	108
c)	Çıktı Hedefleri	108
d)	İzleme ve Değerlendirme	109
4.5.3. Teknik Destek		109
a)	Amaç	109

b)	Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi.....	109
c)	Çıktı Hedefleri	109
d)	İzleme ve Değerlendirme	110
4.5.4. COVID-19 ile Mücadele ve Dayanıklılık Programı.....		110
a)	Amaç	110
b)	Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi.....	110
c)	Çıktı Hedefleri	111
d)	İzleme ve Değerlendirme	111
5. SOSYAL GELİŞMEYİ DESTEKLEME PROGRAMI (SOGEP).....		112
a)	Amaç	112
b)	Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi.....	112
c)	Çıktı Hedefleri	112
d)	İzleme ve Değerlendirme	113
6. SONUÇ ve DEĞERLENDİRME.....		114

TABLolar

Tablo 1. YVSOP Sonuç Göstergeleri	13
Tablo 2. YVSOP Çıktı Göstergeleri	13
Tablo 3. YVSOP Proje ve Faaliyetler	15
Tablo 4. YVSOP Kapsamında Tamamlanan Faaliyetler	27
Tablo 5. GEGSOP Sonuç Göstergeleri	30
Tablo 6. GEGSOP Çıktı Göstergeleri	31
Tablo 7. GEGSOP Proje ve Faaliyetler	33
Tablo 8. GEGSOP Kapsamında Tamamlanan Faaliyetler	45
Tablo 9. SEGE 2017 İLÇE Düzeylerine Göre Son 5 Yıllık Nüfus Değişimleri.....	47
Tablo 10. TR41 Bölgesi Tarım ve Hayvancılık Sektörü Son 5 Yıl Değişimi	50
Tablo 11. TR41 Bölgesinde Yer Alan Kooperatifler, Dernekler ve Birlikler	52
Tablo 12. TR41 Tarım ve Hayvancılık Üretim Değerleri	53
Tablo 13. TR41 Tarım ve Hayvancılık İhracat Rakamları	53
Tablo 14. Ajans Tarafından Yürütülen Mali Destek Programları Kapsamında Kırsal Kalkınma ve Turizm Alanlarındaki Önemli Proje Çıktıları	54
Tablo 15. KKTTSOP Sonuç Göstergeleri.....	56
Tablo 16. KKTTSOP Çıktı Göstergeleri.....	57
Tablo 17. KKTTSOP Proje ve Faaliyetler	59
Tablo 18. KKTTSOP Kapsamında Tamamlanan Faaliyetler.....	67
Tablo 19. Kurumsal Gelişim (KG) Çıktı Göstergeleri.....	70
Tablo 20. KG Araştırma, Analiz ve Programlama Faaliyetleri.....	72
Tablo 21. KG İş birliği ve Koordinasyon Faaliyetleri.....	73
Tablo 22. 2021 Yılı Eğitim Planı	73
Tablo 23. KG Kapasite Geliştirme Faaliyetleri.....	76
Tablo 24. KG Tanıtım ve Yatırım Destek Faaliyetleri	79
Tablo 25. KG Ajans Destekleri	85
Tablo 26. KG AB ve Diğer Dış Kaynaklı Programlar Kapsamındaki Projeler	87

Tablo 27.KG Diğer Proje ve Faaliyetler	89
Tablo 28. YKF Araştırma, Analiz ve Programlama Faaliyetleri	93
Tablo 29. YKF Animasyon Sektörü Raporu Çıktı Göstergeleri	93
Tablo 30. YKF İş birliği ve Koordinasyon Faaliyetleri	94
Tablo 31. YKF Hedef Ülkelerle İş Birliği Çıktı Göstergeleri	95
Tablo 32. YKF Kapasite Geliştirme Faaliyetleri	96
Tablo 33. Eğitim İhtiyaç Analizi Eğitimleri Çıktı Göstergeleri	96
Tablo 34. YKF Yatırım Destek Faaliyetleri	97
Tablo 35. Animasyon Sektörünün Geliştirilmesine Yönelik Çıktı Göstergeleri.....	101
Tablo 36. TR41 Bölgesi Yatırım İmkânlarının Etkin Tanıtımının Yapılması Çıktı Göstergeleri.....	104
Tablo 37. TR41 Bölgesi Yatırım İmkânlarının Etkin Tanıtımının Yapılması Çıktı Göstergeleri.....	105
Tablo 38. 2021 Yılı Yatırım Zirvesi	106
Tablo 38. YKF Ajans Destekleri.....	106
Tablo 39. Proje Teklif Çağruları Çıktı Göstergeleri.....	108
Tablo 40. GÜdümlü Proje Çıktı Göstergeleri	108
Tablo 41. Teknik Destek Çıktı Göstergeleri.....	109
Tablo 47. COVID-19 ile Mücadele ve Dayanıklılık Programı Çıktı Göstergeleri	111
Tablo 42. SOGEP Çıktı Göstergeleri.....	112

ŞEKİLLER

Şekil 1. YVSOP Zaman Planı	25
Şekil 2. GEGSOP Zaman Planı	43
Şekil 3. KKTTSOP Zaman Planı.....	66
Şekil 4. Kurumsal Gelişim Zaman Planı	90

KISALTMALAR DİZİNİ

AB	Avrupa Birliği
Ar-Ge	Araştırma ve Geliştirme
B2B	Business to Business
BEBKA	Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı
BTSO	Bursa Ticaret ve Sanayi Odası
BUTEKOM	Bursa Teknoloji Koordinasyon ve AR-GE Merkezi
BUTTİM	Bursa Uluslararası Tekstil ve Ticaret Merkezi
EBYS	Elektronik Belge Yönetim Sistemi
EMITT	East Mediterranean International Tourism and Travel Exhibition - Doğu Akdeniz Uluslararası Turizm ve Seyahat Fuarı
ES	Endüstriyel Simbiyoz
GEGSOP	Girişimcilik Ekosisteminin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı
GPD	Güdümlü Proje Desteği
IPA	Instrument for Pre-accession Assistance- Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı
İDB	İzleme ve Değerlendirme Birimi
İMOS	İnegöl Mobilya Sanayicileri Derneği
İŞKUR	Türkiye İş Kurumu
KAYS	Kalkınma Ajansları Yönetim Sistemi
KKTTSOP	Kırsal Kalkınma ve Turizm Tanıtım Sonuç Odaklı Programı
KSS	Küçük Sanayi Sitesi
KOBİ	Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler
KOSGEB	Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı
MDP	Mali Destek Programı
MİB	İdari ve Mali İşler Birimi
OİB	Otomotiv İhracatçıları Birliği
OSB	Organize Sanayi Bölgesi
PBS	Paydaş Bilgi Sistemi
PMI	Project Management Institute - Proje Yönetimi Enstitüsü

PPKB	Planlama, Programlama ve Koordinasyon Birimi
PTÇ	Proje Teklif Çağrısı
PYB	Program Yönetimi Birimi
SEEDUP	İnovatif Girişimcilik Programı
SEGE	Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması
SRA	Sektörel Rekabetçiliğin Artırılması Mali Destek Programı
STK	Sivil Toplum Kuruluşu
SOP	Sonuç Odaklı Program
TD	Teknik Destek
TECHUP	Teknoloji Odaklı Hızlandırıcı Programı
TİKA	Türk İş birliği ve Koordinasyon Ajansı
TOBB	Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
TOGG	Türkiye'nin Otomobili Girişim Grubu
TSO	Ticaret ve Sanayi Odası
TÜBİTAK	Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
TÜFE	Tüketici Fiyat Endeksi
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
TÜRSAB	Türkiye Seyahat Acentaları Birliği
TYDTA	Türkiye Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı
UİB	Uludağ İhracatçı Birliği
UTİB	Uludağ Tekstil İhracatçıları Birliği
YDO	Yatırım Destek Ofisi
YKF	Yerel Kalkınma Fırsatları
YVSOP	Yenilik ve Verimlilik Sonuç Odaklı Programı

1. GİRİŞ

Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı (BEBKA), 08.02.2006 tarih ve 26074 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 5449 sayılı “Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanun” un 3. maddesine dayanılarak Kalkınma Bakanlığı’nın¹ koordinasyonunda 14 Temmuz 2009 tarih ve 2009/15236 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile kurulmuştur.

BEBKA Yönetim Kurulu; Bursa, Eskişehir ve Bilecik Valileri, Belediye Başkanları, Bilecik İl Genel Meclisi Başkanı ile Ticaret ve Sanayi Odası Başkanlarından oluşmaktadır. Her ay düzenli olarak toplanan Yönetim Kurulu Ajansın karar organıdır. Ajansımızın Yönetim Kurulu Başkanlığı 25 Temmuz 2020 tarihinden sonra Bilecik Valiliği’ne geçmiştir.

Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı Genel Sekreterliği Planlama, Programlama ve Koordinasyon Birimi, Program Yönetimi Birimi, İzleme ve Değerlendirme Birimi, Mali ve İdari İşler Birimi ile Bursa, Eskişehir ve Bilecik Yatırım Destek Ofislerinden oluşmaktadır.

2014-2023 Bursa Eskişehir Bilecik Bölge Planı Kalkınma Bakanlığı’nın Ajansımıza verdiği yetki kapsamında, bölgemizdeki paydaşların geniş ve etkin katılımıyla hazırlanmış olup BEBKA Yönetim Kurulu ve Bölgesel Gelişme Yüksek Kurulu tarafından onaylanmıştır.

Bursa Eskişehir Bilecik illerinin potansiyelinden hareket ederek belirlenen doğal ve kültürel miras, uluslararası rekabet ve sürdürülebilir yaşam temaları bir araya getirilmiş ve bölgenin geleceğine ilişkin başarı hedefi yani 2023 Bölge Vizyonu “*Kuruluştan Kurtuluşa Geçmişin Mirasını Değer Katarak Geleceğe Taşıyan, Uluslararası Düzeyde Rekabetçi; Sürdürülebilir Üretim, Yenilik ve Yaşam Merkezi*” olarak belirlenmiştir. Bu vizyona ulaşmak için üç temel gelişme eksenini belirlemiştir.

¹ Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı (BEBKA), 08.02.2006 tarih ve 26074 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 5449 sayılı “Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanun” un 3. maddesine dayanılarak Kalkınma Bakanlığı’nın koordinasyonunda 14 Temmuz 2009 tarih ve 2009/15236 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile kurulmuştur. 703 sayılı KHK’nın 17/d maddesiyle, 641 sayılı Kalkınma Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin birçok maddesi yürürlükten kaldırılmasının ardından 1 nolu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 387. maddesiyle, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı’na bağlanmıştır.

Bu eksenler doğrultusunda mevcut kaynakların yerinde ve etkin kullanımını sağlayacak ve yerel potansiyeli harekete geçirecek bölgesel öncelikler planının ana hedeflerini oluşturmuştur.

Bölge Planı ile katılımcı bir yaklaşımla belirlenmiş temel kalkınma politikalarını ve uygulamaya konulacak tedbirleri hayata geçirmek ve kalkınma hedeflerine azami katkıyı sağlamak amacıyla 2018 yılı için, Kalkınma Bakanlığı koordinasyonunda program yönetimine geçiş sağlanmıştır. Programlar Bölge Planındaki bütün bir gelişme eksenini veya kapsamlı bir bölümüne yerine sonuç alınabilir, iyi tanımlı, etkili bir yönetim için uygun ölçekte ve bölgedeki paydaşların dâhil olup takip edebilecekleri düzeyde tasarlanmaya çalışılmıştır. Bu çerçevede; ajansımızca bugüne kadar yürütülen kümelenme analizleri ve sektörel çalışmalar doğrultusunda stratejik alanlar belirlenmiş ve bu alanlara yönelik sonuç odaklı programlar hazırlanarak orta vadeli hedefler oluşturulmuştur.

2021 yılında Sonuç Odaklı Programlarımız kapsamında yerel paydaşlarla uygulamaya konulması gereken temel proje ve faaliyetler müzakere edilecek ve SOP Yönetim Planları oluşturulacaktır. Kurumlar arasında sorumluluk paylaşımı; paydaşların görev ve faaliyet alanları, teknik ve mali kapasiteleri değerlendirilerek belirlenecektir. Ayrıca, 2020 yılında COVID-19 pandemisi nedeni ile gerçekleştirilemeyen faaliyetler 2021 yılı Çalışma Programına aktarılmıştır.

2. SONUÇ ODAKLI PROGRAMLAR

2.1. Yenilik ve Verimlilik Sonuç Odaklı Programı

a) Amaç

Son yıllarda hızlanarak artan Ar-Ge ve inovasyon odaklı gelişmeler küresel ekonominin kurallarına ve işleyişine büyük etki yapmıştır. Bu çerçevede ülkemizde de Ar-Ge faaliyetlerinin yaygınlaştırılması, gerekli insan kaynağının yetiştirilmesi, özel sektör firmaları başta olmak üzere kurumsal kapasitelerin artırılması, inovasyon kültürünün geliştirilebilmesi, üretim ve hizmet süreçlerinde çevresel sürdürülebilirliğin, verimliliğin ve rekabetçiliğin artırılması son derece önemli bir ihtiyaca dönüşmüştür. Bu bağlamda ülkemizin katma değer üretimi açısından son derece kritik bir yere sahip olan TR41 Bölgesi için bu ihtiyaçlar ayrı bir önem kazanmaktadır. 2014-2023 TR41 Bölge Planında yer alan Ar-Ge ve yenilikçilik kapasitesinin güçlendirilmesi ve verimliliğin artırılması, bölgenin öncü ve potansiyeli olan stratejik sektörlerinin geliştirilerek, ileri teknoloji kullanan sanayi üretimine geçilmesi ile sanayide atık oluşumu, su ve enerji tüketimini azaltmaya yönelik uygulamalara ve temiz üretime geçişin sağlanması öncelikleri “sürdürülebilir rekabetçilik” teması çerçevesinde bütünleşik bir şekilde ele alınarak 2021-2023 dönemi için hazırlanan Yenilik ve Verimlilik Sonuç Odaklı Programı oluşturulmuştur.

Yenilik ve Verimlilik Sonuç Odaklı Programın genel amacı; **“Bölgede Ar-Ge ve yenilik odaklı, rekabetçi üretim ve hizmet süreçlerinin yaygınlaştırılması, kaynakların verimli ve etkin kullanımının sağlanması”** olarak belirlenmiştir.

- Özel Amaç 1:** Ulaşım sistemleri (otomotiv, havacılık, raylı sistemler), savunma sanayi ve makine sektörlerinde rekabetçiliğin, yerli ve/veya milli üretimin desteklenmesi
- Özel Amaç 2:** İleri malzeme, nanoteknoloji, mekatronik, otomasyon, hassas üretim, kompozit, teknik tekstil teknolojileri ve uygulamaları yönelik ihtisaslaşmanın teşvik edilmesi
- Özel Amaç 3:** Ar-Ge, yenilik, dijitalleşme ve verimlilik odaklı teknik altyapı, kurumsal kapasite ve iş birliklerinin geliştirilmesi
- Özel Amaç 4:** Bölgede kaynak verimliliğe geçişin hızlandırılması/yaygınlaştırılması ve bu alanda yatırımların teşvik edilmesi

b) Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

Başta otomotiv, tekstil, makine-metal, mobilya, havacılık, raylı sistemler, seramik ve mermer gibi lokomotif sektörleri barındıran TR41 Bölgesi istihdam, ihracat ve katma değer gibi alanlarda ülke ekonomisi içinde ön planda yer alan bölgelerin başında gelmektedir. Bununla birlikte TR41 bölgesi için daha özellikli alanlara odaklanması ve bu alanlarda yenilik ve verimlilik odaklı, daha nitelikli, katma değeri yüksek ve aynı zamanda çevresel sürdürülebilirliği ön plana çıkaran ürünlere geçişi teşvik edecek çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Yenilik ve verimlilik odaklı olan bu sektörel dönüşüm yaklaşımı, aynı zamanda On Birinci Kalkınma Planında yer alan birçok politika alanı ile doğrudan örtüşmektedir. Söz konusu SOP ile müdahale edilmesi hedeflenen alanların planın İstikrarlı ve Güçlü Ekonomi, Rekabetçi Üretim ve Verimlilik, Nitelikli İnsan, Güçlü Toplum Yaşanabilir Şehirler ile Sürdürülebilir Çevre başlıkları altındaki hedeflerine katkı sağlayacağı öngörülmektedir: Plan kapsamında özellikle vurgulanan alanlar arasında yer alan öncelikli sektörlerde ve alanlarda teknolojik dönüşümün sağlanabilmesi ve rekabet gücünün artırılması amacıyla önümüzdeki dönemde yüksek katma değer oluşturması beklenen kritik teknoloji alanlarında teknoloji üretme ve adaptasyon yeteneğinin geliştirilmesine yönelik faaliyetler ve destek programları sonuç odaklı programın da ana hedefleri arasında yer almaktadır. Yine bu bağlamda ilgili sonuç odaklı program kapsamında 2023 Sanayi ve Teknoloji stratejisi içinde de özellikle belirtilen ve bölgemizde önemli ölçüde faaliyet gösteren sektörlerden motorlu kara taşıtları, raylı sistemler, makine, savunma ve havacılık sektörlerine yönelik yenilik ve verimlilik faaliyetleri, özellikle yerli ve milli üretimin geliştirilmesi bağlamında ön planda yer alan sektörler arasında yer almaktadır.

Yenilik, verimlilik ve sürdürülebilirlik odaklı bir anlayışla oluşturulan bu sonuç odaklı program hem bölgenin hem de hem ajansımızın belli alanlara odaklanarak sektörel ihtisaslaşma süreçlerini destekleyici uygulamaların hızlandırılmasını amaçlamakla birlikte aynı zamanda çevrenin korunması ve sürdürülebilirliğin sağlanmasına yönelik faaliyetleri de son derece kritik bir husus olarak ele almaktadır. Türkiye’de olduğu gibi bölgemizde de hızlı sanayileşme süreci ve beraberinde getirdiği plansız kentleşme, boyutları giderek büyüyen hava, su ve toprak kirliliği gibi çevresel, sosyal ve toplumsal sorunlarına yol açmaktadır. Gerek ulusal gerek yerel ölçekteki plan ve stratejilerde daha fazla dikkate alınmaya başlanan bu anlayış Yenilik ve Verimlilik Sonuç Odaklı Programı kapsamında özellikle TR41 Bölgesinde üretim

faaliyetlerinden kaynaklanan çevresel etkilerin azaltılması, kaynak ve enerji kullanımındaki verimliliğin artırılması yoluyla çevre dostu üretime geçişe katkı sağlayacak faaliyetlere ayrıca odaklanmaktadır.

Bunun yanında, kaynak verimliliği, sanayileşme düzeyinden ve sektörlerden bağımsız olarak her bölgede önem kazanması gerekli bir konu olduğundan yola çıkılarak 2020-2021 dönemi Kalkınma Ajansları teması Kaynak Verimliliği olarak seçilmiştir. Ajansımız da “Üretirken, tüketirken verimlilik” mottosuyla temiz üretim, endüstriyel simbiyoz ve enerji verimliliği konuları başta olmak üzere bu kapsamda faaliyetler yürütecektir.

c) Sonuç ve Çıktı Hedefleri

Yenilik ve Verimlilik Sonuç Odaklı Programının 3 (üç) yıllık sonuç ve yıllık çıktı hedefleri aşağıdadır:

Tablo 1. YVSOP Sonuç Göstergeleri

#	Alt Bileşen	Gösterge Adı	Birim	Mevcut Durum*	Hedef	Doğrulama Kaynağı	Özel Amaç(lar)
1	Kapasite Geliştirme	İhracata yeni başlayan firma sayısı	Adet	0	30	BEBKA, ÜİB, TSÖlar	3
2	Kapasite Geliştirme	Bilecik ilinin patent tescil sayısındaki artış	Adet	26	34	Türk Patent ve Marka Kurumu	2,3
3	Kapasite Geliştirme	Bilecik ilinin ihracat miktarındaki artış	Milyon \$	72	86	TÜİK	1,3
4	Kapasite Geliştirme	Akıllı Uzmanlaşma iş birliği faaliyetleri ile geliştirilen yeni ürün sayısı	Adet	0	5	BEBKA	2,3
5	Ajans Destekleri ve Kapasite Geliştirme	Azaltılan Atık Ürün Miktarı	Ton/yıl	72.500 ²	200.000	BEBKA	4
6	Ajans Destekleri ve Kapasite Geliştirme	Atıktan Elde Edilen Ürün Sayısı	Adet	10 ³	15	BEBKA	4
7	Ajans Destekleri ve Kapasite Geliştirme	YVSOP Ajans mali destekleri kapsamında yeni istihdam sayısı	Adet	0	20	BEBKA	1,2,3,4

Tablo 2. YVSOP Çıktı Göstergeleri

#	Alt Bileşen	Gösterge Adı	Birim	Mevcut Durum*	Hedef	Doğrulama Kaynağı	Özel Amaç(lar)
1	Araştırma, Analiz ve Programlama	Bölgede yer alan Âtıl Kamu Tesis/Alanlarına İlişkin Envanter Çalışması Sayısı	Adet	0	3	BEBKA	4
2	Araştırma, Analiz ve Programlama	Kent İçi Sanayi Alanlarının Dönüşümü Model Çalışması Sayısı	Adet	0	1	BEBKA	4
3	Araştırma, Analiz ve Programlama	Bilecik Sektörel İnovasyon Karnesi Çalışması sayısı	Adet	0	1	BEBKA	3
4	İş birliği ve Koordinasyon	Science Expo Ziyaretçi Sayısı	Adet	200.000 ⁴	400.000	BEBKA, BTM	1,2,3

² Bilecik ilinde hayata geçen endüstriyel simbiyoz projesinde azaltılan atık ürün miktarı esas alınmıştır.

³ Endüstriyel simbiyoz projeleri kapsamında atıktan elde edilen ürün sayısı

⁴ 2-5 Mayıs 2019 tarihlerinde gerçekleştirilen 8. Science Expo ziyaretçi sayısıdır.

#	Alt Bileşen	Gösterge Adı	Birim	Mevcut Durum*	Hedef	Doğrulama Kaynağı	Özel Amaç(lar)
5	İş birliği ve Koordinasyon	Science Expo Bilimsel Atölye Sayısı	Adet	100 ⁵	200	BEBKA, BTM	1,2,3
6	İş birliği ve Koordinasyon	Akıllı Uzmanlaşmaya Yönelik Gerçekleştirilen Toplantı Sayısı	Adet	1	7	BEBKA	1,2,3
7	İş birliği ve Koordinasyon	Kaynak Verimliliği Faaliyetleri Kapsamında Organize Edilen Toplantısı Sayısı	Adet	7	12	BEBKA	4
8	İş birliği ve Koordinasyon	Kaynak Verimliliği Faaliyetleri Kapsamında Gerçekleştirilen Firma Görüşmesi Sayısı	Adet	57	64	BEBKA	4
9	İş birliği ve Koordinasyon	Akıllı Uzmanlaşmaya Yönelik İş Birliği Faaliyetlerine Katılan Kişi Sayısı	Adet	36	60	BEBKA, BUTEKOM	1,2,3
10	İş birliği ve Koordinasyon	Covid-19 Yanıt ve Dayanıklılık Projesi Kapsamında Üretilen Kırılgan Sektör Raporu Sayısı	Adet	0	2	BEBKA, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, UNDP	1, 2, 3, 4
11	Kapasite Geliştirme	Afet Risklerinin Azaltılması ve Dayanıklılık Konusunda Eğitim Alan Ajans Personeli Sayısı	Adet	0	5	BEBKA, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, UNDP	1, 2, 3, 4
12	Kapasite Geliştirme	Düzenlenen Dış Ticaret Eğitimi Sayısı	Adet	0	2	BEBKA	1,3
13	Kapasite Geliştirme	Dış Ticaret İstihbaratı Yönetim Danışmanlığı Yararlanıcı Firma Sayısı	Adet	0	120	BEBKA	1,3
14	Kapasite Geliştirme	Kaynak Verimliliğine Yönelik Düzenlenen Eğitimi Sayısı	Adet	3	5	BEBKA	1,2,3,4
15	Kapasite Geliştirme	Kaynak Verimliliğine Yönelik Düzenlenen Eğitimlere Katılan Kişi Sayısı	Adet	50	100	BEBKA	1,2,3,4
16	Kapasite Geliştirme	Kaynak Verimliliği Etüdü Yapılan Firma Sayısı	Adet	3	23	BEBKA	1,2,3,4
17	Kapasite Geliştirme	Dijital Pazarlama Yönetim Danışmanlığı Yararlanıcı Firma Sayısı	Adet	0	120	BEBKA	3
18	Kapasite Geliştirme	Dijital Pazarlama Yönetim Danışmanlığı kapsamında danışmanlık verilen firma Sayısı	Adet	0	30	BEBKA	3
19	Kapasite Geliştirme	Danışmanlık Verilen Firma Sayısı (Havacılık ve Raylı Sistemler)	Adet	0	10	BEBKA	1,3
20	Kapasite Geliştirme	Verilen Eğitim Sayısı (Havacılık ve Raylı Sistemler)	Adet	0	10	BEBKA	1,3
21	Kapasite Geliştirme	Verilen Eğitim Sayısı (Animasyon, Oyun, Yazılım ve Bilgisayar ve	Adet	0	5	BEBKA	3

⁵ 2-5 Mayıs 2019 tarihlerinde gerçekleştirilen 8. Science Expo'da gerçekleştirilen bilimsel atölye sayısıdır.

#	Alt Bileşen	Gösterge Adı	Birim	Mevcut Durum*	Hedef	Doğrulama Kaynağı	Özel Amaç(lar)
		İletişim Teknolojileri Firmalarına)					
22	Kapasite Geliştirme	Danışmanlık Verilen Firma Sayısı (Animasyon, Oyun, Yazılım ve Bilgisayar ve İletişim Teknolojileri Firmalarına)	Adet	0	6	BEBKA	3
23	Kapasite Geliştirme	Yaratıcı Problem Çözme Eğitimleri Katılımcı Sayısı	Kişi	0	60	BEBKA	1,2,3,4
24	Ajans Destekleri	2018 SRA MDP'de gerçekleşen destek miktarı	Milyon TL	2,82	1,1	BEBKA	1,2,3
25	Ajans Destekleri	2018 Yılı Mali Endüstriyel Simbiyoz MDP'de gerçekleşen destek miktarı	Milyon TL	0,56	0,84	BEBKA	4
26	Ajans Destekleri	Yenilik ve Verimlilik Alanında Fizibilitesi Hazırlanan Güdümlü Proje Sayısı	Adet	1 ⁶	3	BEBKA	1,2,3,4
27	Ajans Destekleri	Yenilik ve Verimlilik Mali Destek Programı Kapsamında Verilecek Destek Miktarı	Milyon TL	0	6 ⁷	BEBKA	1,2,3,4
28	Ajans Destekleri	Yenilik ve Verimlilik Mali Destek Programı kapsamında destek alan proje sayısı	Adet	0	15	BEBKA	1,2,3,4

d) Proje ve Faaliyetler

Tablo 3. YVSOP Proje ve Faaliyetler

Özel Amaç	Alt Bileşen Adı	Alt Bileşen Türü (Faaliyet, proje vs.)	Alt Bileşen	Sorumlu Birim	İlgili Birim	Öngörülen Tamamlanma Süresi
4	Âtıl Kamu Tesis ve Alanlarının Tespiti Envanter Çalışması	Araştırma	Araştırma, Analiz ve Programlama	YDO'lar	PPKB	Eylül 2020 – Haziran 2021
4	Kent İçi Sanayi Alanlarının Dönüşümü Model Çalışması	Araştırma	Araştırma, Analiz ve Programlama	PPKB	YDO'lar	Eylül 2020 – Aralık 2021
3	Bilecik Sektörel İnovasyon Karnesi Çalışması	Araştırma	Araştırma, Analiz ve Programlama	Bilecik YDO	PPKB	Ocak 2021 – Eylül 2021
2,3	Bursa Science Expo Düzenlenmesi	İş birliği	İş birliği ve Koordinasyon	PPKB	MİB	Nisan 2021 – Aralık 2021

⁶ BTSO tarafından hazırlanan Nanoteknoloji Merkezi fizibilite teklifi desteklenmeye hak kazanmıştır.

⁷ 2021 yılına yansiyacak tutardır.

Özel Amaç	Alt Bileşen Adı	Alt Bileşen Türü (Faaliyet, proje vs.)	Alt Bileşen	Sorumlu Birim	İlgili Birim	Öngörülen Tamamlanma Süresi
1, 2,3	Akıllı Uzmanlaşmaya Yönelik İşbirliği Faaliyetleri	Faaliyet	İş birliği ve Koordinasyon	PPKB	PYB YDO'lar	Ocak 2021 – Aralık 2021
1,2,3,4	Covid-19 Krizine Yanıt ve Dayanıklılık Projesi	Faaliyet	İş birliği ve Koordinasyon	PPKB	YDO'lar	Haziran 2020 – Mart 2021
3,4	Kaynak Verimliliği Yönetim Danışmanlığı Programları	Faaliyet	Kapasite Geliştirme	PPKB	PYB	Nisan 2021– Aralık 2023
2,3	Yaratıcı Problem Çözme Eğitimleri	Faaliyet	Kapasite Geliştirme	PPKB	YDO'lar	Ocak 2021 – Aralık 2021
3	Dış Ticaret İstihbaratı Yönetim Danışmanlığı	Faaliyet	Kapasite Geliştirme	YDO'lar	PPKB	Ekim 2020 - Aralık 2021
1,2,3	Havacılık ve Raylı Sistemler Sektörlerine Yönelik Yönetim Danışmanlığı	Faaliyet	Kapasite Geliştirme	Eskişehir YDO	Bursa YDO	Ocak 2021 - Aralık 2021
1,3	Animasyon, Oyun, Yazılım, Bilgisayar ve İletişim Teknolojileri Firmalarına Yönelik Yönetim Danışmanlığı	Faaliyet	Kapasite Geliştirme	Eskişehir YDO	-	Eylül2020 - Aralık 2021
3	Dijital Pazarlama Yönetim Danışmanlığı	Faaliyet	Kapasite Geliştirme	Eskişehir YDO	PPKB	Ekim 2020- Aralık 2021
3,4	Kaynak Verimliliği Faaliyetleri	Faaliyet	Kapasite Geliştirme	PPKB	YDO'lar	Nisan 2021– Aralık 2021
1,2,3,4	Yenilik ve Verimlilik Mali Destek Programları/ Proje Teklif Çağruları	Destek	Ajans Destekleri	PYB	İDB MİB PPKB	Eylül 2020- Aralık 2021
1,2,3,4	2018 SRA- Mali Destek Programı	Destek	Ajans Destekleri	PYB	İDB MİB	Ocak 2021 - Ağustos 2021
3,4	2018 Yılı Endüstriyel Simbiyoz Mali Destek Programı	Destek	Ajans Destekleri	PYB	İDB MİB	Ocak 2021 - Ağustos 2021
1,2,3,4	Teknik Destek	Destek	Ajans Destekleri	PYB	İDB MİB PPKB	Mart 2021- Ekim 2021
1,2,3,4	Fizibilite Desteği	Destek	Ajans Destekleri	PYB	İDB MİB PPKB	Mart 2021 – Ekim 2021

Özel Amaç	Alt Bileşen Adı	Alt Bileşen Türü (Faaliyet, proje vs.)	Alt Bileşen	Sorumlu Birim	İlgili Birim	Öngörülen Tamamlanma Süresi
1,2,3,4	Finansman Desteği	Destek	Ajans Destekleri	PYB	İDB MİB PPKB	Eylül 2021- Aralık 2021

i. Araştırma, Analiz ve Programlama

Âtıl Kamu Tesis ve Alanlarının Tespiti Envanter Çalışması

TR41 bölgesi olarak Bursa, Eskişehir ve Bilecik illerinde yer alan, zamanında kamu eliyle, bir yatırım amacıyla inşa edilerek meydana gelmiş fakat çeşitli sebeplerle aktif kullanımı biterek âtıl duruma düşmüş tesisler; bölgenin imajı açısından kötü bir izlenim yarattığı gibi, verimli kullanılabilir nitelikteki arazi ve binaların pasif kalmasına, çeşitli güvenlik risklerine ve milli kaynağın israfına yol açmaktadır. Bu âtıl tesisleri aktif duruma getirmeye yönelik çalışmaların ilk adımı olarak; bölgemizde bu durumda yer alan tesislerin tespiti gerçekleştirilerek bir envanter oluşturulacak ve sonraki faaliyetler ile bu tesislerin yeni projelerde kullanılabilir hale getirilmesi sağlanacaktır.

Kalkınma Ajansları 2020 Yılı Çalışma Programı Hazırlama Usul ve Esasları Md. 3.11'e göre Ajanslardan; âtıl durumdaki kamu tesisleri ile özel sektöre ait tesisleri tespit etmesi ve envanter olarak hazırlaması beklenmektedir. Söz konusu tesislerin ekonomiye kazandırılmasına yönelik çalışmaların yapılması ve proje havuzu çalışmalarında ya da farklı işlevlerin kazandırılması gereken konularda uygunluk durumuna göre bu tesislerin önceliklendirilmesi kaynakların verimli ve etkili kullanılmasına hizmet edecektir. Özel sektör açısından bakıldığında; özellikle Bursa ilimizin ülkemizin en önemli sanayi ve tarım kentleri arasında yer alması, yeni yatırım alanları üretme imkânı konusunda çeşitli sıkıntıları da beraberinde getirmektedir. Bursa'da faaliyet gösteren 17 adet organize sanayi bölgesinin (OSB) neredeyse tamamındaki doluluk oranı %90'ların üzerinde seyretmekte, bölgedeki önemli OSB'ler içerisindeki arsaların ortalama birim m² fiyatları da 2.000 TL – 2.500 TL arasında değişmektedir. Diğer taraftan ise söz konusu OSB'ler içerisinde âtıl durumda bulunan, verimli çalışmayan binalar olduğu gibi bina inşaatını henüz tamamlayamamış yatırımcılar da yer almaktadır. Bu durum da uygun arazi arzı ile talebi arasında çeşitli dengesizliklere yol açmakta, üretime ve verimliliğe ayrılması gereken yatırım sermayesinin önemli bir bölümünün arazi ve bina harcamasına ayrılmasına yol açmaktadır. Bölgemize yatırımcı çekilmesi için gerçekleştirilen çalışmaların önemli bir ayağı olan uygun yatırım arazisi konusunda yaşanan bu gibi sorunlar, potansiyel yatırımcıların yatırım süreçlerini uzatmakta ya da ilgilerini bölge dışı illere kaydırabilmektedir. Bu madde gereğince, bölgemiz illeri olan Bursa, Eskişehir ve Bilecik'te bu durumda yer alan tesis ve alanların tespiti çalışması yapılarak bir envanter hazırlanacaktır.

Yürütülecek envanter çalışmaları; Valilikler, Kaymakamlıklar, Belediyeler, İl Özel İdaresi, Ticaret ve Sanayi Odaları ve diğer ilgili kurum/kuruluşlar ile iş birliği halinde ve envanter çalışmalarının sonuçları itibariyle Ajansın Yatırımcılara Yol Gösterme faaliyetleriyle koordineli şekilde gerçekleştirilecektir.

Kent İçi Sanayi Alanlarının Dönüşümü Model Çalışması

2019 yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı'nda 378 no'lu "Kent içinde kalan sanayi alanları dönüştürülürken yeni ve yenilikçi üretim işlevlerinin korunarak geliştirilmesi için model oluşturulacaktır" tedbiri çerçevesinde Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından başlatılan çalışmalar kapsamında bir modelleme çalışmasının yürütülmesi planlanmaktadır.

Sürdürülebilir şehirleşme politikaları kapsamında ekonomik faaliyetlerin yer seçimine ilişkin mekânsal planlama süreçleri önemli bir parametredir. Bu kapsamda, üreten şehirler temel bir yaklaşım olarak ortaya çıkmaktadır. Üreten şehirler yaklaşımının hayata geçirilebilmesi için mevcut alanların en iyi şekilde kullanılması, âtil alanların ise ekonomiye kazandırılması önem arz etmektedir. Bu kapsamda ülkemize kent içinde sıkışmış sanayi alanları bir yandan bir sorun alanı olarak görülmekle birlikte bu alanlar aynı zamanda ekonomik faaliyetlerin canlandırılması, yeni üretim teknolojileri ile katma değeri yüksek üretim süreçlerinin kentlere kazandırılması bakımından bir potansiyel sunmaktadır.

On Birinci Kalkınma Planında yer alan "Kalkınma Ajansları bölgesel gelişme hedefleri ve kentlerin ekonomik beklentilerine uygun olarak sanayi alanlarının belirlenmesi ve geliştirilmesinde aktif rol alacaktır" stratejisine uygun olarak ajansımızın bu modelleme çalışmasına doğrudan katkı yapması amaçlanmaktadır. Çalışma kapsamında ilk toplantı ve değerlendirmeler Temmuz 2019 döneminde başlatılmış olup, ilk aşamada çalışma taslağı oluşturulmuştur. Ayrıca, 2019 yılı içerisinde söz konusu tedbirde yer alan modelin geliştirilmesine yönelik olarak il özelinde ihtiyaç analizi çalışmaları yürütülmüş olup, bölgemizdeki örnek dönüşüm uygulamaları analiz edilerek örnek durum incelemesi gerçekleştirilmiştir.

Bu çerçevede 2019'da başlatılan modelleme çalışmalarına devam edilmesi hedeflenmektedir. Yürütülecek çalışmalar; Bursa, Eskişehir ve Bilecik illerinde sanayi alanları dönüşümü potansiyelinin tespit edilebilmesi için başta yerel yönetimler olmak üzere, organize sanayi bölgeleri, ticaret ve sanayi odaları, üniversiteler ve diğer ilgili kurum/kuruluşlarla iş birliği ve koordineli olarak veri temini, paylaşımı ve önceki çalışmalarının incelenmesi şeklinde gerçekleştirilecektir. Ayrıca Ajansımız, dönüşüm konusundaki iyi uygulama örneklerinin incelenmesi ve tecrübe paylaşımı çalışmaları doğrultusunda ilgili ajanslara saha ve proje ziyaretlerini de içeren ziyaretler düzenleyebilecektir.

Bilecik Sektörel İnovasyon Karnesi Çalışması

Bilecik'te öne çıkan mermer, seramik, metal-makine, gıda gibi sektörlerden firmalara yönelik sektörel bazda İnovasyon karnesi çıkarma çalışması yürütülecektir. Yapılacak bu çalışma ile firmaların Ar-Ge ve İnovasyon kapasiteleri tespit edilerek mevcut durum görülecek, müdahale alanları ortaya çıkacaktır. Yıl sonunda tespit edilmiş olan müdahaleye açık alanlar doğrultusunda bir sonraki çalışma programında uygun yönetim danışmanlıkları kurgulanacaktır.

ii. İş birliği ve Koordinasyon

Bursa Science Expo Düzenlenmesi

Türkiye'nin en büyük bilim festivali olma niteliği taşıyan Science Expo kapsamında çocukların kendi elleriyle bir şeyler üretmeyi tecrübe ettikleri, yaparak-yasayarak öğrendikleri, kendi ilgi, kabiliyet ve kapasitelerini keşfettikleri "Atölyeler"; mesleki eğitimlerini sürdüren gençlerin kabiliyetlerini sergiledikleri, mesleki bağlılık

ve özgüvenlerinin pekiştiği “Meslekler Yarışıyor”; yeni fikirleri desteklemek, girişimcilik ruhunu aşılacak, inovatif düşünmeyi yaygınlaştırmak ve yerli-milli üretim için genç-yaşlı herkesi cesaretlendirmek amacıyla düzenlenen “Hackathon Yarışması” ve “Tasarla Yap Uçur” yarışmaları gerçekleştirilecektir.

Akıllı Uzmanlaşmaya Yönelik İş Birliği Faaliyetleri

Ajansımız tarafından yürütülen Akıllı Uzmanlaşma çalışmaları kapsamın politikalarının yaygınlaşması ve tecrübe paylaşımını artırılması amacıyla farklı bölgelerdeki akıllı uzmanlaşma stratejileriyle kümelenme uygulamalarına ilişkin farklı ülkelerdeki ve iyi uygulama örneklerini incelemek üzere bilgi ve tecrübe aktarımı için teknik ziyaretler düzenlenmesi hedeflenmektedir. Uluslararası bilgi ve tecrübe paylaşımları yanında ülkemizde akıllı uzmanlaşma konusunda çalışan kurumlar ve ajanslar ile ortak istişare ve tecrübe paylaşımlarına yönelik ziyaret ve toplantılar da 2021 yılı içinde devam ettirilecek faaliyetler arasındadır. Bölgelerin yürütmüş oldukları faaliyetler, iyi uygulama örnekleri yaygınlaştırma potansiyeli olan çalışmalar ve bölgesel iş birliklerinin başlıca gündemler arasında yer alacağı bu istişare toplantılarının periyodik olarak farklı ajanslarda yapılması hedeflenmektedir.

Bölgemizde Ar-Ge ve inovasyon kapasitesinin ve iş birliklerinin artırılması amacıyla, özellikle TR41 Bölgesi için hazırlanan yenilik ve akıllı uzmanlaşma strateji belgesinde ön plana çıkan, başta Ar-Ge ve tasarım merkezleri olmak üzere bölge içi ve bölge dışında faaliyet gösteren işletmeler, araştırma ve mükemmeliyet merkezleri ile birlikte yürütülecek faaliyetlerle iş birliklerinin artırılmasına yönelik toplantıların düzenlenmesi hedeflenmektedir. Bu bağlamda özellikle Ar-Ge ve tasarım merkezlerinin, yenilikçi firmaların birbiri ile sürekli olarak iletişim içinde olabileceği sektörel ve tematik olarak periyodik toplantılara olan ihtiyacın giderilmesi ve potansiyel iş birliklerinin geliştirilmesi amacıyla öncelikle sektör ayrımı gözetilmeksizin yapılacak geniş katımlı bir istişare toplantısının düzenlenmesi planlanmaktadır. Yine aynı çerçevede ihtiyaç ve taleplere bağlı periyodik olarak bölge illerinde ayrı ayrı ve/ya genel sektörel ve/ya tematik olarak da toplantıların düzenlenmesi amaçlanmaktadır. Öte yandan TR41 Bölgesi yenilik ve akıllı uzmanlaşma stratejileri kapsamında başta Ar-Ge merkezleri olmak üzere yenilik odaklı çalışan firmalar ile TÜBİTAK MAM arasındaki tecrübe paylaşımının artırılması ve TÜBİTAK MAM enstitü ve laboratuvar altyapılarının Bursa, Eskişehir ve Bilecik illerinde bulunan firmalara tanıtılması amacıyla Ajansımız tarafından 2019 yılı itibariyle başlatılan teknik ziyaretlerin genişletilerek 2021 yılında da devam ettirilmesi planlanmaktadır. Bu teknik inceleme ziyaretlerinde özellikle ziyaret edilecek kurum ve kuruluşların, enstitülerin vb. sunduğu test, analiz ve laboratuvar altyapıları, bu alanlarda vermiş olduğu hizmetler ve özel sektör iş birliği olanaklarının değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Bu çerçevede bölge illerinde faaliyet gösteren Ar-Ge ve tasarım merkezlerine son teknolojik gelişmelerin aktarılması amacıyla başta TÜBİTAK MAM olmak üzere İleri Kompozit Malzemeler Araştırma ve Mükemmeliyet Merkezi, Tekstil ve Teknik Tekstil Mükemmeliyet Merkezi ve diğer illerde bulunan yenilik, inovasyon ve mükemmeliyet merkezleri gibi teknolojiyi yoğun kullanan kurum, kuruluş ve merkezlere periyodik teknik inceleme ziyaretlerinin yürütülmesi planlanmaktadır.

Covid-19 Krizine Yanıt ve Dayanıklılık Projesi

Japonya Hükümeti tarafından desteklenen, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) ve Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü iş birliğiyle gerçekleştirilen Covid-19 Krizine Yanıt ve Dayanıklılık Projesi; sağlık sisteminin güçlendirilmesi, kapsayıcı ve bütünlük kriz yönetimi ve Covid-

19'un insan hakları ve sosyo-ekonomik etkilerinin ele alınması şeklinde üç bileşen altında toplanan etkinliklerden oluşmaktadır.

İkinci bileşen olan Kapsayıcı ve Bütünleşik Kriz Yönetimi ve Yanıtı başlığında planlama, koordinasyon ve kriz yönetimi için ulusal ve alt ulusal kapasitelerin desteklenmesi amacıyla; Türkiye genelinde Covid-19 krizinden en çok etkilenen turizm, tekstil, lojistik, gıda, makine ve otomotiv sektörlerinin bölgesel düzeyde 35 adet kırılğan sektör analiz raporlarının ve kılavuzlarının geliştirilmesi ve için Kalkınma Ajansları ile birlikte çalışılması planlanmıştır. Ayrıca, kırılğan sektörlerin ticari faaliyetlerinin devamlılığını desteklemek ve krizlerde tedarik zincirindeki aksamaları önlemek için kırılğan sektörlerdeki işletmeler için pazar analizi yapılacaktır.

Kırılğan sektörlerde faaliyet gösteren 1.000 KOBİ'ye salgınlara (pandemilere) ve afetlere dayanıklılık kapasitelerini geliştirmek için teknik destek ve 30 KOBİ'ye birebir iş danışmanlığı sağlanacaktır. Kalkınma Ajanslarının, KOBİ'lerin güçlendirilmesi için yerel mekanizmaları kolaylaştırmaya dönük katkı sağlaması beklenmektedir. Ek olarak, Covid-19'un ne işte ne istihdamda olan (NEET) genç işsizliğine etkisinin analiz edilmesi ve ne işte ne istihdamda 3.000 gencin dijital becerilerinin turizm, tekstil, lojistik, gıda, makine ve otomotiv sektörlerine yönelik e-ticaret, dış ticaret ve sosyal medya yönetimi eğitimleri ile geliştirilmesi planlanmıştır.

Ajansımız, TR41 Bölgesinde öne çıkan otomotiv ve tekstil sektörlerinde kırılğan sektörler analizi ve pazar analizi çalışmalarında başta firmalardan ve çatı kuruluşlardan bilgi ve veri teminine yönelik olmak üzere sürece katkıda bulunacaktır.

Ayrıca, Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü ile afet ve acil durumlara hazırlık konusunda koordinatör ajans olan Doğu Marmara Kalkınma Ajansı (MARKA) koordinasyonunda ajansların risk azaltma ve kriz/afet sonrası düze çıkma sürecine ve politikalara yönelik kapasite geliştirme eğitimleri yürütülecektir. Bu eğitimlere Ajansımızdan 1 birim başkanı ve 4 uzman olmak üzere 5 personel katılım sağlayacaktır. 2020 yılında başlayan çalışmanın 2021 yılı Mart ayında tamamlanması beklenmektedir.

iii. Kapasite Geliştirme

Yönetim Danışmanlığı Programları

On Birinci Kalkınma Planının "Sektörel Politikalar" başlığı altında yer alan "Yönetim danışmanlığı" kısmında; yönetim danışmanlığı hizmetlerinin kalkınmanın tüm süreçlerinde etkin bir şekilde kullanılması ve yaygınlaştırılması sağlanması çerçevesinde, Yenilik ve Verimlilik Sonuç Odaklı Programı Kapasite Geliştirme faaliyetleri kapsamında bölgemizdeki kurum ve kuruluşların kurumsal kapasitelerini artırmaya yönelik bir dizi faaliyet yürütülecektir. Bu faaliyetlerin birçoğu yönetim danışmanlığı kapsamında yürütülecek olup, kurumlara verilecek eğitimler, danışmanlıklar ve mentorluk hizmetlerini içermektedir. Söz konusu faaliyetler kapsamında dış ticaret ve ihracat istihbaratı, yalın üretim, dijital pazarlama yönetim danışmanlığı ile Yaratıcı Problem Çözme Yöntemi vb. konularda eğitim faaliyetleri düzenlenecektir. Söz konusu eğitimler hizmet alımı yoluyla yapılacak olup, sürecin talep toplama, koordinasyon ve değerlendirme süreçleri Ajans tarafından yürütülecektir. Yürütülecek faaliyetlerde ilgili kamu kurumları ve yerel yönetimlerle iş birliği ve koordinasyon imkanları gözetilecektir.

Yaratıcı Problem Çözme Eğitimleri

Bölgemizde ilgili sonuç odaklı program kapsamında özellikle Ar-Ge veya Tasarım Merkezi olan firmaların kurumsallaşma, inovasyon yönetimi, Ar-Ge, tasarım, işletme anayasalarının oluşturulması, nesiller arası farklılıkların yönetilmesi, halka arz, müşteri ilişkileri yönetimi, tedarik zinciri yönetimi, kurumsal kaynak planlaması, toplam kalite yönetimi, finansal ve hukuki tavsiye, e-ticaret, dijital dönüşüm, dış ticaret, dijital pazarlama, verimlilik ve yalın üretim, temiz üretim, enerji verimliliği, endüstriyel simbiyoz gibi konularda destekler planlanmaktadır. Bu kapsamda 2020 yılı için Bursa'da gerçekleştirilen eğitim 2021 yılında da bölge illerinde faaliyet gösteren bu işletmelerde inovasyon yönetimi ve Ar-Ge konularında kapasitelerinin artırılması için Yaratıcı Problem Çözme Eğitimlerinin gerçekleştirilmesi hedeflenmektedir. Bu kapsamda ilgili kurumlarla iş birliği yapılacaktır.

Dijital Pazarlama Yönetim Danışmanlığı

Dijital pazarlama, geleneksel pazarlamaya kıyasla daha uygun bütçelerle, her an her yerde geniş kitlelere erişim imkânı sağlamaktadır. Pazarlama faaliyetlerinde dijital pazarlama ve e-ticaret platformlarını kullanabilen işletmeler hem operasyon hem de maliyet anlamında ciddi rekabet avantajı yakalamaktadır. Bu kapsamda bölgemizdeki işletmelerin dijital pazarlama konusunda kapasite geliştirebilmeleri ve e-ticaret siteleri üzerinden satış yapabilmeleri için çeşitli eğitim ve danışmanlık faaliyetleri düzenlenecektir. Planlanan çalışmada Bursa, Eskişehir ve Bilecik illerinde faaliyet gösteren firmaların dijital pazarlama konusundaki farkındalıklarının ve kapasitelerinin artırılması amaçlanmaktadır. Buna ilave olarak özellikle Covid-19 döneminde önemi çok fazla artan e-ticaret konusunda firmaların kabiliyetlerinin geliştirilmesi ve ihracatlarına katkıda bulunulması amaçlanmaktadır. 2020 yılında başlayan dijital pazarlama yönetim danışmanlığına 2021 yılında devam edilecektir.

Kaynak Verimliliği Yönetim Danışmanlığı

2020 ve 2021 yılı için Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü tarafından tema olarak "kaynak verimliliği" belirlenmiştir. Bu tema ile ulusal planlar doğrultusunda, bölgedeki firmalarının kaynak verimliliği konusunda farkındalığını arttırmak ve kurumsal kapasitelerinin geliştirilmesi amacıyla yönetim danışmanlığı mekanizması 2021 yılında oluşturulacaktır.

2019 yılı itibarıyla bölge illerinde temiz üretim etüdü eğitimleri verilmeye başlanmış olup, firmalarda temiz üretim (eko-verimlilik) olanaklarının belirlenmesi ve bu olanakların hayata geçirilmesi hedefleyen bu eğitimlerin; pilot uygulamalar yoluyla 2021 yılında da devam ettirilmesi planlanmaktadır. Yine bu çerçevede özel sektör firmalarının enerji verimliliği, yalın üretim, yeşil verimlilik gibi başlıklarda yönetim danışmanlığı programları tasarlanacak ve uygulanacaktır.

Özellikle, 2021 yılında hayata geçirilmesi planlanan enerji verimliliği yönetim danışmanlığı modülüyle 2022 yılında uygulanması planlanan finansman desteği programının birbirini tamamlayıcı nitelikte olması hedeflenmektedir.

Havacılık ve Raylı Sistemler Sektörlerine Yönelik Yönetim Danışmanlığı

Havacılık ve raylı sistemler gibi yüksek teknolojiyi kullanan ve bu teknoloji ile yüksek katma değer yaratan sektörler, sahip olunan bilgi ve tarihten gelen tecrübe ile büyük oranda Eskişehir ilinde konumlanmıştır.

Bununla birlikte, bu sektörlerdeki teknoloji düzeyinin geliştirilmesi ve bölgede yer alan diğer sektörlerin de bu teknoloji düzeyine yükseltilmesi, daha rekabetçi bir ekonomi için son derece önemlidir. Bu açıdan bakıldığında, üretimde ve ihracat ürünlerimizde daha rekabetçi, daha yüksek katma değerli ve teknolojiyi daha etkin bir biçimde kullanabilen bir yapıya sahip olunabilmesi için planlı yapısal bir dönüşüm sürecine olan ihtiyaç kaçınılmaz olarak ortaya çıkmaktadır.

Bu kapsamda bu sektörlerle ilgili kritik sertifikasyon süreçlerinin başlatılması, sektöre özgü pazar analizi çalışmaları, enerji verimliliği ve markalaşma faaliyetleri, sektörel eğitim ve seminerler, tanıtım ve pazarlama faaliyetleri, sektöre özgü yazılım ve program uygulamalarının eğitimi gibi konularda sektöre yönelik eğitimleri de kapsayan yönetim danışmanlığı programının yürütülmesi planlanmaktadır.

Animasyon, Oyun, Yazılım, Bilgisayar ve İletişim Teknolojileri Firmalarına Yönelik Yönetim Danışmanlığı

İleri teknoloji ürünlerde öncü olan TR41 bölgesinde; animasyon, oyun, bilgisayar ve iletişim teknolojileri ve yazılım alanlarında faaliyet gösteren firmalar ürettiği ürünü geliştirmekte, markalaşmada, ulusal ve uluslararası pazarlama, iş birliği, teknoloji transferi vb. alanlarda problemler yaşamaktadır. Bu amaçla söz konusu firmaların yurtdışında iş yapma kültürünü ve pazarlama kapasitelerini geliştirmeye yönelik eğitim ve danışmanlığı da içine alan bir yönetim danışmanlığı planlanmaktadır. Söz konusu alanlarda faaliyet gösteren firmaların yurtdışında iş yapma kültürünün ve pazarlama kabiliyetlerinin geliştirilmesi amacıyla çevrimiçi eğitim ve eğitime katılan firmalar arasından, belirlenen kriterlere göre seçilenlere ise danışmanlık hizmeti sağlanacaktır. 2020 yılında başlayan yönetim danışmanlığına 2021 yılında devam edilecektir.

Dış Ticaret İstihbaratı Yönetim Danışmanlığı Programı

Dünyada yeni tüketici pazarlarının açılması, ticari blokların kurulması, ticaret anlaşmaları ve Dünya Ticaret Örgütü'nün (DTÖ) kuruluşu, ihracat için yeni fırsatlar yaratmıştır. Daha ucuz, daha hızlı ve kaliteli üretim yapabilen rekabetçi üreticilerin ortaya çıkmasını sağlayan teknolojinin dünya genelinde ulaşılabilir olması dünya ekonomisini etkilemiştir.

Söz konusu program ile bölgemizde faaliyet gösteren daha önce hiç ihracat yapmamış firmaların ihracat yapmalarını sağlama ve halihazırda ihracat yapan firmaların istihbarat desteği ile yeni pazarlara ihracat yapabilmesi hedeflenmektedir. Alınan eğitimler ve elde edilen istihbarat verileri ile firmaların, satış ve karlarını artırmaları, dünya pazarlarından pay almaları, uluslararası rekabet güçlerinin artırılması ve istihdam yaratılması beklenmektedir. Söz konusu çalışma illerdeki Sanayi ve/veya Ticaret Odaları ile istişare edilerek tasarlanacaktır. Programların yürütülmesi esnasında Ajans personelinin de ilgili konularda yetkinlik kazanarak dış ticaret istihbaratı konusunda yatırımcıları daha etkin bilgilendirmesi sağlanacaktır. Programların duyurulması süreçleri ilgili odalarla işbirliği halinde yürütülecektir.

Kaynak Verimliliği Faaliyetleri

Türkiye'de olduğu gibi bölgemizde de hızlı sanayileşme süreci ve beraberinde getirdiği plansız kentleşme, boyutları giderek büyüyen hava, su ve toprak kirliliği gibi çevresel, sosyal ve toplumsal sorunlarına yol açmaktadır. Gerek ulusal gerek yerel ölçekteki plan ve stratejilerde daha fazla dikkate alınmaya başlanan, kaynak ve enerji kullanımındaki verimliliğin artırılması anlayışının bölgemizde yaygınlaştırılması önem arz etmektedir. Ancak kaynak verimliliği, döngüsel ekonomi, sürdürülebilirlik kavramları ve uygulamalar yönelik

kullanılabilecek araçlar üzerine halen bir farkındalık oluşmamıştır. Dolayısıyla, bölgemizde kaynak verimliliği konusunda kurumsal kapasitesinin ve farkındalığının artırılması amacıyla panel/seminer, eğitim ve atölyeler düzenlenmesi planlanmaktadır.

2020 yılında Kanada'da gerçekleştirilmesi planlanan Dünya Döngüsel Ekonomi Forumu (World Circular Economy Forum) pandemi nedeniyle 13-15 Eylül 2021'e ertelenmiştir. Pandemi koşulları elverdiği takdirde katılım sağlanacaktır.

Ayrıca bölgede kurulabilecek potansiyel sürdürülebilir üretim merkezi için Ulusal Temiz Üretim Merkezi görevini yürüten TÜBİTAK MAM, bu konuda çalışmalar yürüten Sanayi ve Verimlilik Genel Müdürlüğü ile görüşmeler yapılacaktır. Kaynak verimliliği konusunda düzenlene çevrimiçi etkinliklere katılım sağlanacak, bölgede farkındalık artırmak amacıyla konuyla ilgili çevrimiçi seminerler düzenlenecektir.

iv. Tanıtım ve Yatırım Destek

Yatırım Destek Faaliyetleri

Yerli otomobil üretiminde bölgeden temin edilemeyen parçalarla ilgili bölgeye yatırımcı çekilebilmesi için bir dizi faaliyet düzenlenecektir. Öncelikle yurtdışından temin edilecek parça aksamaları ile ilgili yatırımcılara bölgenin yatırım ortamı ve yatırım teşvik destekleri ile ilgili bilgilendirmeler yapılacaktır. Bunun yanında Ankara ve İstanbul'da bulunan Ticari Ataşeliklere ve önde gelen Yatırım Danışmanlık firmalarına bölge yatırım imkanları ve Yatırım Destek Ofislerinin faaliyetleri hakkında bilgi verilecektir.

Yerli otomobil yatırımı ile ilgili çalışmaların planlanması ve yürütülmesinde TOGG, BTSO, OİB, TÜBİTAK MAM başta olmak üzere ilgili kurumların iş birliğinde yürütülecektir. Yine yerli otomobil ile ilgili bölgemize yatırımcı çekilmesi konusunda TOGG, BTSO, OİB 'in yanı sıra Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi ile iş birliği yapılacaktır.

Yatırım Danışmanlığı kapsamında yürütülecek çalışmalarda benzer çalışmalar yürütmüş kalkınma ajanslarının tecrübelerinden faydalanılacak ve programın duyurulması konusunda ilgili kurumlarla (Belediyeler, Ticaret ve Sanayi Odaları, UİB vb.) iş birliği yapılacaktır.

v. Ajans Destekleri

Yenilik ve Verimlilik Mali Destek Programı

İlgili SOP kapsamında 2020 yılının son çeyreğinde ilan edilen Bursa, Eskişehir, Bilecik illerinde özellikle üretim ve hizmet süreçlerinin iyileştirilmesi, iş birliklerinin geliştirilmesi ve ortak çalışma kültürünün artırılmasına yönelik bir mali destek programı kurgulanmıştır. Bu çerçevede özellikle kâr amacı gütmeyen kurum ve kuruluşlar tarafından bölgede yerli ve milli üretimin desteklenmesi, bölgenin yenilik odaklı gelişmesine, bilgi ve teknoloji üretimine ve/veya transferine yönelik ortak kullanım alanlarının kurulması ve geliştirilmesi, ortak kullanım amacıyla kaynak verimliliğine yönelik yenilikçi yapıların kurulması ve geliştirilmesi, üretim ve hizmet süreçlerinin koordinasyonunun sağlanmasına yönelik dijitalleşme altyapılarının kurulması ve geliştirilmesi hedeflenmiştir.

15 milyon TL bütçeli bu mali destek programı 11/11/2020 tarihinde ilan edilmiştir. 2021 yılı içinde değerlendirme ve uygulama süreci gerçekleşecektir.

Sanayi Altyapısının Geliştirilmesi Mali Destek Programı

2020 yılının son çeyreğinde ilan edilen bölgenin önemli dinamiklerinden ve planlı sanayi gelişiminin en önemli bileşenlerinden olan Organize Sanayi Bölgeleri (OSB) ve Küçük Sanayi Sitelerinin (KSS) alt yapı eksikliklerinin giderilmesi ile yatırım ortamının iyileştirilmesine yönelik bir mali destek programı kurgulanmıştır. Su altyapısı, atık su altyapısı ve arıtma sistemlerinin kurulması ve/veya iyileştirilmesi, katı atıkların toplanması, taşınması, geri kazanılması ve bertaraf edilmesi için atık yönetim sistemlerinin kurulması, gerekli tesislerinin inşa edilmesi ve/veya iyileştirilmesi ile OSB ve KSS'lerin enerji altyapısı ihtiyaçlarının giderilmesinin hedeflendiği mali destek programı 27 milyon TL olarak bütçelendirilmiştir. Bakanlığımızın OSB destekleri ile mükerrerlik teşkil etmemesi adına ilgili Genel Müdürlük ve potansiyel yararlanıcılar ile görüşmeler gerçekleştirilmiş ve Bakanlığımızla yapılan istişare neticesinde hedef kitle SEGE-2017'ye göre 1.kademe dışında kalan ilçelerde yer alan OSB'ler ile son iki yılda ıslah OSB'den OSB statüsüne kavuşan OSB'ler ile KSS'ler olarak kısıtlanmıştır. 2021 yılı içinde değerlendirme ve uygulama süreci gerçekleşecektir.

Teknik Destek Programı

Yenilik ve Verimlilik Sonuç Odaklı Programı kapsamında 2021 çalışma yılı içerisinde yürütülmesi planlanan bir diğer program Teknik Destek Programıdır. Bölgede Ar-Ge ve yenilik odaklı, rekabetçi üretim ve hizmet süreçlerinin yaygınlaştırılması, kaynakların verimli ve etkin kullanımının sağlanması amacı doğrultusunda, kurum/kuruluşların kapasitelerinin geliştirilmesine yönelik eğitim ve danışmanlık faaliyetlerinin desteklenmesi öngörülmektedir. Program kapsamında özellikle yönetim danışmanlığı kapsamında önceliklendirilen konularda kurumların başvuru yapması konusunda yönlendirme yapılacaktır.

Fizibilite Desteği Programı

Yenilik ve Verimlilik Sonuç Odaklı Programı kapsamında 2021 çalışma yılı içerisinde yürütülmesi planlanan bir diğer program Fizibilite Desteği Programıdır. Bölgede Ar-Ge ve yenilik odaklı, rekabetçi üretim ve hizmet süreçlerinin yaygınlaştırılması, kaynakların verimli ve etkin kullanımının sağlanması amacı doğrultusunda, kurum/kuruluşların gerçekleştirecekleri proje yatırımlarına yol gösterecek fizibilite çalışmalarının desteklenmesi öngörülmektedir.

Bu program kapsamında özellikle güdümlü projeye dönüşebilecek sürdürülebilir üretim veya kaynak verimliliği merkezleri, test merkezleri vb. yatırımlara yol gösterebilecek fizibilite teklifleri önceliklendirilecektir.

Finansman Desteği Programı

Yenilik ve Verimlilik Sonuç Odaklı Programı kapsamında 2021 çalışma yılı içerisinde yürütülmesi planlanan bir diğer program Finansman Desteği Programıdır. Program kapsamında bölgede faaliyet gösteren işletmelerin enerji ve kaynak verimliliğinin artırılması konusunda yapmayı planladıkları yatırımlara finansman desteği verilmesi planlanmaktadır. Söz konusu destekten faydalanmak isteyen işletmelerden enerji verimliliği etütlerinin yapılmış olması şartı aranacaktır. Program bu sayede 2021 yılında hayata

geçirilmesi planlanan enerji verimliliği yönetim danışmanlığı modülüyle de tamamlayıcı nitelikte olacak şekilde tasarlanacaktır.

e) Program Süresi ve Zaman Planlaması

İlgili SOP kapsamında 3 yıllık süre boyunca yürütülmesi planlanan tüm faaliyetler 3'er aylık çeyrek dönemler itibarıyla aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Şekil 1. YVSOP Zaman Planı

Faaliyetler	2021				2022				2023			
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Âtıl Kamu Tesis ve Alanlarının Tespiti Envanter Çalışması												
Kent İçi Sanayi Alanlarının Dönüşümü Model Çalışması												
Bursa Science Expo Düzenlenmesi												
Akıllı Uzmanlaşmaya Yönelik İşbirliği Faaliyetleri												
Kaynak Verimliliği Faaliyetleri												
Havacılık ve Raylı Sistemler Sektörlerine Yönelik Yönetim Danışmanlığı												
Animasyon, Oyun, Yazılım, Bilgisayar ve İletişim Teknolojileri Firmalarına Yönelik Yönetim Danışmanlığı												
Bilecik Sektörel İnovasyon Karnesi Çalışması												
Kaynak Verimliliği Yönetim Danışmanlığı												
Yaratıcı Problem Çözme Eğitimleri												
Dış Ticaret İstihbaratı Yönetim Danışmanlığı												
Dijital Pazarlama Yönetim Danışmanlığı												
Yenilik ve Verimlilik Danışma Kurulu Toplantısı												

programında yer alan faaliyetlere ilişkin hedeflere ulaşılma düzeyinin takip edilmesi, mevcut SOP bileşenlerinde istenen hedeflere ulaşılması amacıyla yapılabilecek süreç iyileştirmeleri, gelecek dönemlere ilişkin görüş ve önerilerin alınması ve sunulması amacıyla 2021 yılında daha etkin çalıştırılması ve ilgili toplantıların devam ettirilmesi planlanmaktadır.

Tablo 4. YVSOP Kapsamında Tamamlanan Faaliyetler

YVSOP Kapsamındaki Faaliyet	Gerçekleşen Çıktı	Gerçekleşen Tarih
TR41 Bölgesel Yenilik ve Akıllı Uzmanlaşma Stratejisi	<ul style="list-style-type: none"> • 60 kurum ve kuruluş ile görüşme • 146 çevrimiçi anket • 200 kişi katımlı çalıştay yapıldı. • Strateji Belgesi hazırlandı. • S3 Platformuna üyelik gerçekleştirildi. • Strateji Belgesi kapsamında önerilen programların yeni destek türleri çalışması kapsamında tasarımı devam ediyor. 	Ekim 2018- Devam ediyor
Akıllı Uzmanlaşmaya yönelik teknik inceleme ve tecrübe paylaşımı ziyaretleri	<ul style="list-style-type: none"> • TÜBİTAK MAM'a 2 adet ziyaret • 36 firma temsilcisi katılımı • Akıllı Uzmanlaşma İstişare Toplantısı gerçekleştirildi. 	Haziran 2019- Aralık 2019
Eskişehir Ar-Ge Merkezleri Raporu	<ul style="list-style-type: none"> • 1 adet rapor 	Ocak 2020- Aralık 2020
2018 yılı Sektörel Rekabetçiliğin Artırılması Mali Destek Programı Uygulama Süreci	<ul style="list-style-type: none"> • 7 proje, toplam 7,1 milyon TL ile sözleşme • 3,56 milyon TL destek tutarı • Toplam 2,82 milyon TL ödeme ile ilgili MDP'nin izleme süreci devam etmektedir. 	Ocak 2019- Devam ediyor
2020 yılı için Akıllı Uzmanlaşma Mali Destek Programı	<ul style="list-style-type: none"> • Yenilik ve Verimlilik MDP olarak değiştirildi ve program ilan edildi. 	Eylül 2019- Devam ediyor
OaSIS projesi – Optimizing Support for Innovating SMEs	<ul style="list-style-type: none"> • Proje tamamlandı. • 5.300 € fon alındı. 	Ocak 2019- Aralık 2019
YV Danışma Kurulu Toplantısı	<ul style="list-style-type: none"> • Toplantı yapıldı. 	26 Mart 2019
Kümelenme faaliyetlerinin izlenmesi, teknik destek sağlanması	<ul style="list-style-type: none"> • Kümelenmelerin ve meslek komitelerinin toplantılarına katılım sağlandı. 	Ocak 2019- Aralık 2019
Sanayi Alanları Dönüşümü Model Çalışması	<ul style="list-style-type: none"> • Bursa ilinde İstişare Toplantısı düzenlendi. • 44 kişi katılım sağladı. • 3 adet il raporu hazırlandı. • Rapor Bursa Büyükşehir Belediyesi'nin 1/100.000 Çevre Düzeni Planı'nda kullanıldı. • Kent içi sanayi alanlarının dönüşümü çalışmasının yürütülmesi için Bursa Büyükşehir Belediyesi ile görüşmeler devam etmektedir. 	Temmuz 2019- Devam ediyor
OSB'lerde Endüstriyel Simbiyoz Olanaklarının Araştırılması	<ul style="list-style-type: none"> • Eskişehir için tamamlandı • 50 firma, 4 kurum ziyareti, 50 anket yapıldı • 200 adet broşür basıldı. • 71 katılımcılı bir çalıştay gerçekleştirildi, çalıştay özet raporu hazırlandı. • 72 ES olanağı tespit edildi. • 5 potansiyel sinerji için fizibilite konsept notları oluşturuldu. 	Ocak 2019 – Aralık 2019
Temiz Üretim Etütleri	<ul style="list-style-type: none"> • 3 firma için temiz üretim etüdü yapıldı 	Ocak 2019 – Ocak 2020

YVSOP Kapsamındaki Faaliyet	Gerçekleşen Çıktı	Gerçekleşen Tarih
Temiz Üretim Bilgilendirme Toplantıları ve Uygulamalı Eğitimler	<ul style="list-style-type: none"> • 3 ilde eğitim gerçekleştirildi • 3 adet eğitim düzenlendi, 51 kişi katılım sağladı.	Ocak 2019 – Ocak 2020
Temiz Üretim Raporu	<ul style="list-style-type: none"> • 3 firma için temiz üretim raporu hazırlandı.	Ocak 2019 – Ocak 2020
Temiz Üretime Yönelik Firma Görüşmeleri	<ul style="list-style-type: none"> • Toplam 7 firma ile görüşüldü. • Moderasyonunu gerçekleştirdiğimiz TTGV paneline 69 kişi katılım sağladı.	Ocak 2019 – Devam ediyor
2018 Yılı Endüstriyel Simbiyoz Mali Destek Programı (Uygulama Süreci)	<ul style="list-style-type: none"> • Destek alan 4 proje tamamlanmış olup nihai ödemeleri henüz yapılmamıştır.	Ocak 2019 – Aralık 2020
İleri Kompozit Malzemeler Araştırma ve Mükemmeliyet Merkezi GÜDÜMLÜ Projesi	<ul style="list-style-type: none"> • 19.01.2020 tarihinde proje tamamlanmış olup, merkez faaliyete geçmiştir.	Mayıs 2017 – Ocak 2020
KOVID-19 Salgınının Ekonomik ve Sosyal Etkileri Analiz Çalışması	<ul style="list-style-type: none"> • 51 kurum ile görüşme • 3 adet il raporu	Haziran-Temmuz 2020

2.2. Girişimcilik Ekosisteminin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı

a) Amaç

Girişimcilik Ekosisteminin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programının genel amacı; “TR41 bölgesinde girişimcilik ekosistemini geliştirerek bölgedeki girişimcilik kapasitesinin artırılması”dır.

Programın özel amaçları ise aşağıdaki şekilde sıralanmıştır:

Özel Amaç 1: Bölgede girişimcilik ekosisteminin analiz edilmesi, yatırım ve finansman modellerinin geliştirilmesi

Özel Amaç 2: Bölgedeki girişimcilik ekosisteminde yer alan paydaşların kapasitelerinin geliştirilmesi

Özel Amaç 3: Bölgede mentorluk ve eğitimler yoluyla hızlı büyüme potansiyeline sahip teknoloji odaklı ve yenilikçi girişimcilerin desteklenmesi

Özel Amaç 4: Bölgede sosyal girişimcilik konusunda bilinirlik ve farkındalık oluşturulması ve yeni sosyal girişimler kurulmasına yönelik faaliyetlerin desteklenmesi

Özel Amaç 5: Tekstil sektöründe girişimcilik kapasitesinin geliştirilerek üniversite-sanayi-özel sektör iş birliklerinin hayata geçirilmesi

Özel Amaç 6: Girişimcilik kültürünün toplumun geneline yayılması, çocuk ve genç girişimciliğinin geliştirilmesi

b) Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

On Birinci Kalkınma Planı'nda da belirtildiği gibi girişimcilik kültürünün, teknoloji tabanlı ve yenilikçi girişimcilik kapasitesinin geliştirilmesi, finansmana, bilgiye ve pazara erişim imkânlarını geliştiren girişimcilik ekosisteminin güçlendirilmesi, firmaların ölçek büyütmelemlerinin sağlanması temel amaçtır. **TR41 2014-2023 Bölge Planı'nda** belirtildiği gibi, bölgede başta üniversiteler olmak üzere kurum ve kuruluşlarda girişimcilik ve yenilik kültürünün geliştirilmesine ihtiyaç vardır. TR41 Bölgesi girişimcilik anlamında potansiyelini gerçekleştirememektedir. Buna yönelik olarak Bölge Planı'nda girişimcilik kültürünün geliştirilmesi ve yatırım ortamının iyileştirilmesine yönelik oluşturulan tedbirler yer almaktadır.

Teknoloji Odaklı Hızlandırıcı Programı (TechUP)'nın üçüncü uygulama yılı neticesinde bölgemizde mentor kapasitesinin yetersiz olduğu ve bu ihtiyacın bölge dışındaki mentoarlardan karşılandığı tespit edilmiştir. Ayrıca bu eksik unsur, BTO Ekonomik İlişkiler ve Finans Konseyi “BTO Girişimci Yatırımcı Buluşması” Alt Çalışma Grubu Raporu'nda da tespit edilmiştir. KOSGEB'den girişimcilik eğitimi desteği alarak işini kuranların oranı %10'dur. Uygulamalı girişimcilik eğitimi KOSGEB ve İŞKUR tarafından uzun bir süredir verilmesine rağmen, iş kurma ve işi sürdürme oranlarının düşük olması, uygulamalı girişimcilik eğitiminin farklı bir metotla verilmesi ihtiyacını ortaya koymuştur. BEBKA olarak inovatif girişimcilere mentorlukla bütünlük bir şekilde uygulamalı girişimcilik eğitimleri verilmektedir. Bu çerçevede BEBKA tarafından koordine edilen ve Bursa Teknik Üniversitesi tarafından yürütülen SeedUP programı özellikle belli bir inovatif fikre sahip olan potansiyel girişimci adayları ve/ya firma kurma aşamasında olan girişimcilere yol gösteren ve onları piyasaya hazırlamayı amaçlayan bir program olarak oluşturulmuş ve hali hazırda

yürütülmeye başlanmıştır. Program kapsamında uygulamalı girişimcilik eğitimi ve ilave eğitim modülleri tamamlanmış olup program, mentorluk hizmetleri ve yatırımcı sunumları ile devam edecektir. Bu tür yeni programların 2020 yılı içinde geliştirilerek 2021 yılında da uygulanması hedeflenmektedir.

BEBKA Girişimcilik Sonuç Odaklı Programı hazırlanırken “Türkiye Girişimcilik Stratejisi ve Eylem Planı(GİSEP)”nın 2015-2018 çalışmasının kamunun düzenleyici, yol gösterici ve izleyici bir rol üstlenmesi, gerekli durumlarda uygulamalarda yer alması, özel kuruluşların girişimciliğin geliştirilmesindeki rolünün artırılması, girişimcilik desteklerinin uygulanmasında özel kuruluşlar ve sivil toplum kuruluşları ile stratejik iş birlikleri yapılması, düzenleyici çerçeve ile ilgili çalışmaların tüm tarafların katılımı ile gerçekleştirilmesi, desteklerin tasarlanmasında hedef kitleye özgü ihtiyaçların göz önünde bulundurulması prensipleri göz önünde bulundurularak müdahale alanları belirlenmiştir. GİSEP müdahale alanlarından olan “Yenilikçi Girişimciliğin Desteklenmesi” müdahale alanında Ajansımız TechUP ve SeedUP gibi programlar geliştirmiş, bu programların içeriğinde yatay ve dikey mentorluklar ile tamamlayıcılığı sağlamıştır.

“Finansmana Erişim” müdahale alanına yönelik olarak ise “Finansmana erişimi kolaylaştıracak bölgesel girişim sermayesi, melek yatırımcı ve risk sermayesi gibi finansman modellerinin geliştirilmesi ve etkinleştirilmesi” alt tedbiri doğrultusunda, TR41 bölgesinde de farkındalık ve kapasite artırıcı faaliyetlerle melek yatırımcılığın bölgemizde yaygınlaştırılması için faaliyetler gerçekleştirilecek olup, ayrıca Bakanlığımız koordinasyonunda modellenen Bölgesel Girişim Sermayesinin kurulması ve etkin bir şekilde yatırımlar gerçekleştirilmesi için faaliyetler düzenlenmesi planlanmaktadır.

11. Kalkınma Planı’nda “Nitelikli İnsan, Güçlü Toplum” başlığı altında kalkınma perspektifinin özel politika gerektiren çocuklar, gençler, kadınlar, engelliler, yaşlılar gibi toplumun tüm kesimlerini kapsayıcı bir yaklaşımla hazırlandığı belirtilmiş olup; eğitim, istihdam, kadın, çocuk, gençlik gibi sosyal politika açısından önemli bir yere sahip olan bu unsurlar için birçok tedbirin alınmış olduğu görülmektedir. TR41 2014-2023 Bölge Planı’nda yer alan “Yatırım ortamının iyileştirilmesi ve girişimciliğin desteklenmesi” önceliği altında “Başta kadın ve genç girişimciliği olmak üzere dezavantajlı gruplara yönelik girişimciliğin desteklenmesi ve geliştirilmesi” tedbiri yer almakta olup bu kapsamda girişimciliğin toplumun geneline yayılmasına ve toplumsal fayda yaratması amacıyla sosyal girişimcilik ile çocuk/ genç girişimciliğine yönelik çalışmalar yürütülecektir.

c) Sonuç ve Çıktı Hedefleri

SOP Sonuç Göstergeleri

Girişimcilik Ekosistemin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programının 3 (üç) yıllık sonuç ve yıllık çıktı hedefleri aşağıdadır:

Tablo 5. GEGSOP Sonuç Göstergeleri

#	Alt Bileşen	Gösterge Adı	Birim	Mevcut Durum*	Hedef	Doğrulama Kaynağı	Özel Amaç(lar)
1	İş birliği ve Koordinasyon	Sosyal Girişimcilik Hızlandırıcı Programı kapsamında kurulan sosyal girişim sayısı	Adet	0	10	BEBKA	4

#	Alt Bileşen	Gösterge Adı	Birim	Mevcut Durum*	Hedef	Doğrulama Kaynağı	Özel Amaç(lar)
2	Kapasite Geliştirme	SeedUP kapsamında yaratılan istihdam sayısı	Adet	0	30 ⁸	BEBKA	3
3	Kapasite Geliştirme	SeedUP programı sonucunda firmasını kuran girişimci sayısı	Kişi	6 ⁹	30 ¹⁰	BEBKA	3
4	Kapasite Geliştirme	TechUP kapsamında yatırım alan KOBİ sayısı	Adet	1 ¹¹	5	BEBKA	3
5	Kapasite Geliştirme	TechUP kapsamında yaratılan istihdam sayısı	Kişi	10	20	BEBKA	3
6	Kapasite Geliştirme	TechXtile Startup Challenge kapsamında yatırım alan girişim sayısı	Kişi	0	5	BEBKA	5
7	Kapasite Geliştirme	Bölgede Yetiştirilen Mentor Sayısı	Kişi	0	20	BEBKA	2
8	Kapasite Geliştirme	Yazılım ve kodlama/girişimcilik eğitimleri alan gençlerden SeedUP ve TechUP programlarına katılım sayısı	Kişi	0	6	BEBKA	6
9	Ajans Destekleri	Girişim sermayesi fonu/Bölgesel Kalkınma Fonundan destek alan firma sayısı	Adet	0	5	BEBKA	1
10	Ajans Destekleri	Girişimcilik MDP kapsamında düzenlenen faaliyetlerden doğrudan yararlanan faydalanıcı sayısı	Kişi	0	100	BEBKA	2
11	Ajans Destekleri	Girişimcilik MDP kapsamında 1 yıldan uzun süreli istihdam edilen toplam kişi sayısı (Proje Ekibi Dışında)	Kişi	2	10	BEBKA	2

Tablo 6. GEGSOP Çıktı Göstergeleri

#	Alt Bileşen	Gösterge Adı	Birim	Mevcut Durum	Hedef	Doğrulama Kaynağı	Özel Amaçlar
1	Araştırma, Analiz ve Programlama	Bölgesel Girişim Sermayesi Fonu oluşturulmasına yönelik katılım sağlanan toplantı sayısı	Adet	1	4	BEBKA	1
2	Araştırma, Analiz ve Programlama	Girişimcilik Ekosistemi Analizi Raporu	Adet	0	1	BEBKA	1
3	İş birliği ve Koordinasyon	Sosyal Girişimcilik Hızlandırıcı Programı kapsamında eğitim verilen girişimci sayısı	Kişi	0	20	BEBKA	4
4	İş birliği ve Koordinasyon	TechXtile Startup Challenge kapsamında girişimcilik eğitimi alan kişi sayısı	Kişi	169 ¹²	255	BEBKA	5
5	İş birliği ve Koordinasyon	TechXtile Startup Challenge kapsamında mentorluk hizmeti alan girişimci sayısı	Kişi	68 ¹³	100	BEBKA	5

⁸ Program kapsamında her yıl 10 kişinin istihdam edilmesi öngörülmektedir.

⁹ 2019 SeedUP Programı kapsamında 2019-2020 yılları içinde kurulan firma sayısı

¹⁰ Program kapsamında her yıl 10 firma kurulması öngörülmektedir.

¹¹ 2018 TechUP programı kapsamında yatırım alan firma sayısı

¹² 2019 ve 2020 TechXtile Startup Challenge kapsamında girişimcilik eğitimi alan kişi sayısı (105, 64)

¹³ 2019 ve 2020 TechXtile Startup Challenge kapsamında mentorluk hizmeti alan girişimci sayısı (36, 32)

#	Alt Bileşen	Gösterge Adı	Birim	Mevcut Durum	Hedef	Doğrulama Kaynağı	Özel Amaçlar
6	Kapasite Geliştirme	Melek yatırımcılık konusunda düzenlenen farkındalık artırıcı etkinlik sayısı	Adet	1	4	BEBKA	1
7	Kapasite Geliştirme	SeedUP kapsamında eğitim hizmeti sağlanan girişimci sayısı	Kişi	21 ¹⁴	61	BEBKA	3
8	Kapasite Geliştirme	SeedUP kapsamında verilen mentorluk süresi	Saat	110	300	BEBKA	3
9	Kapasite Geliştirme	Girişimcilik Programları kapsamında iş birliği yapılan sanayici ve iş insanı sayısı	Kişi	11	60	BEBKA	3
10	Kapasite Geliştirme	TechUP kapsamında mentorluk/eğitim hizmeti sağlanan KOBİ sayısı	Adet	28 ¹⁵	48	BEBKA	3
11	Kapasite Geliştirme	TechUP kapsamında verilen mentorluk süresi	Saat	440 ¹⁶	560	BEBKA	3
12	Kapasite Geliştirme	TechUP kapsamında verilen eğitim süresi	Saat	80 ¹⁷	112	BEBKA	3
13	Kapasite Geliştirme	Girişimcilik eğitimi alan çocuk/genç sayısı	Kişi	0	200	BEBKA	6
14	Kapasite Geliştirme	Yazılım ve Kodlama eğitimi alan genç sayısı ¹⁸	Kişi	60	160	BEBKA	6
15	Tanıtım Faaliyeti	Bölgedeki girişimcilerin ve yenilikçi ürünlerin tanıtımına yönelik katılım sağlanan fuar, sergi vb. etkinlik sayısı	Adet	4 ¹⁹	7	BEBKA	2
16	Proje Teklif Çağruları	Mali Destek Programları kapsamında desteklenen proje sayısı	Adet	7	7	BEBKA	2
17	Proje Teklif Çağruları	Güdümlü Proje Desteği kapsamında desteklenen proje sayısı	Adet	0	1	BEBKA	2
18	Proje Teklif Çağruları	Bölgesel Girişim Sermayesi Desteği kapsamında sağlanan bütçe	Milyon TL	0	10	BEBKA	1
19	Ajans Destekleri	Teknik Destek Programı kapsamında eğitim/danışmanlık alan kişi sayısı	Adet	85 ²⁰	185	BEBKA	2
20	Ajans Destekleri	Teknik Destek Programı kapsamında düzenlenen eğitim/danışmanlık sayısı	Adet	4 ²¹	14	BEBKA	2
21	Ajans Destekleri	Fizibilite Desteği Programı kapsamında desteklenen fizibilite çalışmaları sayısı	Adet	8 ²¹	10	BEBKA	2

d) Proje ve Faaliyetler

BEBKA bölgesindeki girişimcilik kapasitesini geliştirme konusunda çeşitli faaliyetler yürütmektedir. Girişimcilik ekosisteminde hem girişimci hem yatırımcı hem de aracı aktörler anlamında kapasite artışı

¹⁴ 2019 SeedUP Programı kapsamında eğitim hizmeti sağlanan girişimci sayısı

¹⁵ 2016,2017 ve 2018 TechUP kapsamında mentorluk/ eğitim hizmeti sağlanan firma sayısı

¹⁶ 2016,2017 ve 2018 TechUP kapsamında verilen toplam mentorluk hizmeti

¹⁷ 2016,2017 ve 2018 TechUP kapsamında verilen toplam eğitim hizmeti

¹⁸ 2020 yılında yazılım ve kodlama eğitimi alan kişi sayısı

¹⁹ 2016-2019 yılları arasında MMG Ar-Ge İnovasyon Zirvesi ve Sergisi'ne katılım sağlanmıştır.

²⁰ 2019 Yılı Teknik Destek Programı kapsamında eğitim alan kişi sayısı

²¹ 2019 Yılı Teknik Destek Programı kapsamında düzenlenen eğitim sayısı

hedeflenmektedir. İş fikri aşamasında desteklenmeye başlanan girişimcilik için bölgemizdeki hedef daha çok teknoloji odaklı ve inovatif girişimcilik ile sosyal girişimciliktir. Girişimcilik Ekosisteminin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı kapsamında öngörülen faaliyetler aşağıdadır.

Tablo 7. GEGSOP Proje ve Faaliyetler

Özel Amaç	Alt Bileşen Adı	Alt Bileşen Türü (Faaliyet, proje vs.)	Alt Bileşen	Sorumlu Birim	İlgili Birim	Öngörülen Tamamlanma Süresi
1	Bölgesel Kalkınma Fonu ve Bölgesel Girişim Sermayesi Çalışmaları	Araştırma	Araştırma, Analiz ve Programlama	PPKB	MİB PYB	Ocak 2021- Aralık 2022
1	Girişimcilik Ekosistemi Analizi	Araştırma	Araştırma, Analiz ve Programlama	PPKB		Ocak 2020- Aralık 2021
4	Sosyal Girişimcilik Hızlandırıcı Programı	Faaliyet	İş birliği ve Koordinasyon	PPKB		Ocak 2021- Aralık 2021
5	TechXtile Startup Challenge	Faaliyet	İş birliği ve Koordinasyon	PPKB	MİB	Haziran 2021- Aralık 2021
2	Sürdürülebilir Sosyo-Ekonomik Uyum İçin Girişimcilik Kapasitesinin Geliştirilmesi Projesi (ENHANCER)	Faaliyet	İş birliği ve Koordinasyon	PPKB		Ocak 2021- Aralık 2021
1	Melek Yatırımcılığın Geliştirilmesi	Faaliyet	Kapasite Geliştirme	PPKB		Ocak 2020- Aralık 2021
3	SeedUP İnovatif Girişimcilik Programı	Program	Kapasite Geliştirme	PPKB	Bursa YDO, Eskişehir YDO	Ocak 2021- Aralık 2021
3	TechUP Teknoloji Odaklı Hızlandırıcı Programı	Program	Kapasite Geliştirme	PPKB	Bursa YDO	Ocak 2021- Aralık 2021
6	Çocuk/Genç Girişimciliğinin Geliştirilmesi	Faaliyet	Kapasite Geliştirme	PPKB	YDO'lar	Mart 2021- Aralık 2021
6	Genç Girişimcilere Yönelik Yazılım ve Kodlama Eğitimleri	Faaliyet	Kapasite Geliştirme	PPKB	YDO'lar	Ocak 2021- Aralık 2021
2	Girişimcilik, Ar-Ge ve İnovasyon Tanıtım Etkinliklerine Katılım	Tanıtım Faaliyeti	Tanıtım ve Yatırım Destek	PPKB	YDO'lar	Haziran 2021- Aralık 2021
1	Bölgesel Girişim Sermayesi Desteği	Proje Teklif Çağruları	Ajans Destekleri	PYB	MİB PPKB İDB	Ocak 2021- Aralık 2021
2	2019 Yılı Girişimcilik Mali Destek Programı	Mali Destek Programı	Ajans Destekleri	PYB	MİB İDB	Ocak 2021- Aralık 2021
2	Osmaneli İş Geliştirme Merkezi GÜDÜMLÜ Projesi	GÜDÜMLÜ Proje Destekleri	Ajans Destekleri	PYB	MİB İDB	Ocak 2020- Mart 2021
2	Teknik Destek Programı kapsamında verilen eğitimler/danışmanlıklar	Teknik Destek	Ajans Destekleri	PYB	PYB-İDB	Mart 2021- Ekim 2021
2	Fizibilite Desteği Programı kapsamında	Fizibilite Desteği	Ajans Destekleri	PYB	PYB-İDB	Mart 2021- Ekim 2021

Özel Amaç	Alt Bileşen Adı	Alt Bileşen Türü (Faaliyet, proje vs.)	Alt Bileşen	Sorumlu Birim	İlgili Birim	Öngörülen Tamamlanma Süresi
	desteklenen fizibilite çalışmaları					

i. Araştırma, Analiz ve Programlama

Bölgesel Kalkınma Fonu ve Bölgesel Girişim Sermayesi Modelinin Geliştirilmesi Çalışmaları

GİSEP (2015-2018) Eylem Planı'nda girişimcilerin finansmana erişiminin kolaylaştırılması ana hedeflerden biri olarak belirlenmiştir. Bu kapsamda, Hazine ve Maliye Bakanlığı koordinasyonunda Bakanlığımızın da iş birliği kuruluşu olduğu girişim sermayesine ilişkin faaliyetler tanımlanmıştır. Buna göre üst fonlara kaynak aktarımına ilişkin ikincil mevzuatın tamamlanarak, girişim sermayesi sistemine ilişkin üst fonların kamu tarafından desteklenme hedeflenmektedir. TR41 2014-2023 Bölge Planı öncelikleriyle uyumlu olarak; Bursa, Eskişehir ve Bilecik illerinde finansmana erişimi kolaylaştıracak bölgesel girişim sermayesi, melek yatırımcı ve risk sermayesi gibi finansman modellerinin geliştirilmesi ve etkinleştirilmesi tedbir olarak belirlenmiştir. BEBKA olarak Kalkınma Bakanlığı koordinasyonunda 2012 yılında başlatılan "Bölgesel Girişim Sermayesi" çalışmasında piyasa analizi ve dünya örnekleri aşamaları Ajansımız ve İzmir Kalkınma Ajansı tarafından yürütülmüş ve Doğu Marmara Kalkınma Ajansının koordine ettiği ihtiyaç analizi, anket çalışmasına katkı sağlanmıştır.

Ülke genelinde erken aşama girişim sermayesi yatırımlarının artırılması ve büyüme potansiyeli taşıyan şirketlere yatırım yapılması amacıyla Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın yatırımcısı olduğu ve Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası'nın kurucusu olduğu Bölgesel Kalkınma Fonu kurulmuştur. Fonun yatırım yapacağı firmaların tespit edilmesi sürecinde kalkınma ajanslarının aktif rol alması ve bölgelerinde potansiyel gösteren firmaları Fon Yönetimine bildirmesinin beklendiği Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü tarafından Ajansımıza bildirilmiştir. Bu kapsamda, bölgemizde faaliyet gösteren girişimlerden belli bir satış rakamına ulaşmış olan ancak beklenen atılımı fon eksikliği gibi nedenler ile gerçekleştirilememiş, büyüme potansiyeli taşıyan girişimlerin tespit edilmesine yönelik çalışmalar yürütülecektir.

Bölgesel Girişim Sermayesi çalışmasında gelinen noktada, model çalışmasına konu olabilecek bölgemizdeki hedef kitle firmaların belirlenme çalışmaları yürütülecektir. Ajansımız tarafından hazırlanan TR41 Bölgesi Yenilik ve Akıllı Uzmanlaşma Strateji Belgesinde bölge için ön plana çıkan sektör ve temalar belirlenmiş olup, Bölgesel Girişim Sermayesi Desteği ile bu sektörlerde faaliyet gösteren yenilikçi ve teknolojik girişimlerin finansmana erişimi sağlanması hedeflenmektedir. Bölgemizde hangi firmaların girişim sermayesi mantığında yatırım yapılmaya uygun olduğu konusunda bir araştırma çalışması yürütülecektir. TechUP ve SeedUP programları sonucunda bölgemizde oluşacak olan teknoloji odaklı ve inovatif girişimci havuzunda, girişimcilerin finansmanı için girişim sermayesi fonlarına yönlendirilmesi faaliyetleri yürütülecektir.

Girişimcilik Ekosistemi Analizi

Girişimcilik Ekosisteminin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı ekosistemin içindeki birçok özel sektör ve kamu sektörü oyuncularını içermesi ve 2023 vizyonuna ulaşmak için katma değerli ve yüksek teknolojiye üretime geçişin sağlanmasına aracı olması nedeniyle programın etkin bir şekilde yürütülmesi önemlidir. Bu nedenle, öncelikle bölgemizdeki mevcut durumun tespiti, girişimcilik ekosistemindeki aktörlerin aktif katılımı ile düzenlenecek toplantılarda ortaya konacaktır. Yapılan kurum ziyaretlerinde ortaya konan tespitlerin bölgedeki tüm ilgili paydaşlar tarafından sahiplenilmesi ve destek mekanizmalarının uç uca eklenerek ilerlemesi, kamu kaynağının etkin kullanımı açısından da efektif olacaktır. Girişimciler, firmalar, TTO'lar, TGB'ler, üniversiteler, Ar-Ge Merkezleri, hızlandırıcılar, SİAD'lar, ticaret ve sanayi odaları, kamu kurumları, ilgili alt kurullar, KOSGEB, İŞKUR, TOBB Girişimciler Kurulu, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, melek yatırımcılar, melek yatırımcı ağları ve TÜBİTAK girişimcilik ekosisteminin birer parçası olarak rol oynamaktadır. Tüm paydaşların bir araya gelerek Girişimcilik Ekosisteminin analiz edilmesi ve şu ana kadar Girişimcilik Ekosisteminin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı kapsamında yürütülen çalışmaların değerlendirilmesi için bir çalışma yürütülecektir. Bu çalışma kapsamında girişimcilik ekosisteminin eksik unsurları tespit edilerek gelecek dönemdeki faaliyetler şekillenecektir. Ayrıca Bakanlık koordinasyonunda çalışılan Bölgesel Girişim Sermayesi Modeli için hedef kitlenin tespiti de bu çalışmanın önemli bir parçası olacaktır.

ii. İş birliği ve Koordinasyon

Sosyal Girişimcilik Hızlandırıcı Programı

Teknoloji ya da yenilik odaklı girişimcilik kavramlarının gölgesinde kalması ve sosyal girişimlerin kooperatif, işletme, vakıf ya da dernek gibi farklı tüzel kişiliklere sahip olması sosyal girişimciliğin toplum ve kamu tarafından daha iyi anlaşılması önünde engel teşkil etmektedir. Sosyal girişimlerin bölgesel kalkınmaya olan etkisinin artırılması için sosyal girişimcilik konusunda bilinirlik ve farkındalığın artırılması gerekmektedir. Buna yönelik olarak Ajansımız, bölgemizde sosyal girişimcilik konusunda bilinirliği artırmak ve farkındalık sağlamak amacıyla genel katılımlı seminerler, odak grup çalışmaları, toplantılar ve eğitimler gerçekleştirmeyi planlamaktadır. 2019 yılında Bursa'da gerçekleştirilen Sosyal Girişimcilik seminerinde Bursa'da yer alan sosyal girişimcilik ekosistemi içerisindeki paydaşlara yönelik Sosyal Girişimcilik, Sosyal İnovasyon ve Sosyal Girişim Ağları hakkında bilgilendirme gerçekleştirilmiştir. Etkinlik Ankara Kalkınma Ajansı iş birliğinde gerçekleştirilmiş olup, Ankara Kalkınma Ajansı uzmanları tarafından sosyal girişimcilik ekosistemi ve Ajansın bu alandaki faaliyetleri ve tecrübeleri aktarılmıştır. Programda ayrıca bu alanda başarılı sosyal girişimlere imza atmış olan Türkiye'nin farklı bölgelerinden 4 sosyal girişimci kendi sosyal girişim tecrübelerini aktarmışlardır. İlki Bursa'da gerçekleştirilen bu eğitim ve tecrübe aktarımına yönelik faaliyetlerin 2021 yılında bölgedeki diğer illerde de gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

Sosyal Girişimcilik Semineri etkinliği ve Türkiye Sosyal Girişimcilik Ağı Projesi etkinlikleri sayesinde bölgedeki sosyal girişimcilik ekosistemindeki paydaşlar ile daha yakından etkileşim kurulmuştur. 2020 yılından itibaren Büyükşehir Belediyesi, ilçe belediyeleri, TTO'lar, üniversiteler, STK temsilcileri ve sosyal girişimcilerin katılımı ile Bursa Sosyal Girişimcilik Ağı oluşturulmuş ve yapılabilecek iş birlikleri hakkında düzenli olarak aylık toplantılar gerçekleştirilmektedir.

Belirli sektör ve temalarda çalışmalarını bulunan veya çalışmalar yapmayı amaçlayan ajansların birbirleriyle eşleştirilerek tecrübe paylaşımının gerçekleştirilmesi ve ortak bir sinerjinin yaratılması amacıyla Kalkınma Ajansları Eşleştirme Programı Uygulama Çerçevesi Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü tarafından yayınlanmıştır. Eşleştirme sonrası yapılacak çalışmalar sonucu ajanslar arasında iyi uygulamaların yaygınlaştırılması, başarısız uygulamalardan edinilen derslerin paylaşılması ve yeni fikirler ile ortak projelerin geliştirilmesi beklenmektedir. Program kapsamında Ajansımız, Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı ile Girişimcilik temasında; Ankara Kalkınma Ajansı, Çukurova Kalkınma Ajansı (ÇKA) ve Doğu Anadolu Kalkınma Ajansı (DAKA) ile de Sosyal Girişimcilik temasında eşleştirilmiştir. BEBKA, ÇKA, DAKA ve ANKARAKA'nın bölgesel kalkınmada bir model olarak sosyal girişimcilik ve sosyal inovasyon ekosistemini güçlendirerek toplumsal sorunlara etkili, sürdürülebilir çözümler bulmak ve toplumsal sorunların çözümünde bir model olarak sosyal girişimciliği yaygınlaştırmak amacıyla ortak bir program geliştirmektedir. Bu programda gençler başta olmak üzere toplumun sosyal girişimcilik ile ilgili farkındalıklarının, bilgi ve yeteneklerinin artırılması ve başarılı sosyal girişimcilik modellerinin desteklenmesi planlanmaktadır. Tecrübe paylaşımı çalışmaları doğrultusunda ajansların dönüşümlü olarak ev sahipliğinde saha ve proje ziyaretlerini de içeren etkinlikler gerçekleştirilecektir. Ayrıca girişimcilik kapasitesini artırmaya yönelik ulusal ve uluslararası iş birlikleri yapılacaktır.

Bölgemizde sosyal girişimcilik alanında farkındalık ve bilinirlik oluşturmak amacıyla bilgilendirme toplantıları gerçekleştirilecektir. Sosyal girişimcilik alanına ilgi gösteren gençlere yönelik fikir geliştirme atölyeleri ve sosyal girişimcilik eğitimleri düzenlenecektir. Bu atölye çalışmaları ve eğitimlere düzenli katılım sağlayan gençler hızlandırıcı programına alınarak mentorluk süreci yürütülecektir. Bu program kapsamında yapılacak değerlendirmelerde başarılı bulunan sosyal girişimcilere ilave mentorluk hizmeti sağlanacak olup, Kalkınma Ajansları Eşleştirme Programı Sosyal Girişimcilik teması kapsamındaki diğer ajansların yürütecekleri benzer programlardan seçilen sosyal girişimcilerin katılımı ile ulusal çapta bir etkinlik düzenlenmesi planlanmaktadır.

Uluslararası sosyal girişimcilik ekosistemi ile bağlantı kurulması, ülkemiz ve bölgemizde sosyal girişimcilik alanında yürütülen faaliyetlerin tanıtılması ve iş birlikleri kurulması, yatırımcıların Türkiye'ye ve bölgemize olan farkındalıklarının artırılması amacıyla 2021 yılında gerçekleştirilecek olan Dünya Sosyal Girişimcilik Forumuna katılım sağlanacaktır.

TechXtile Startup Challenge

Bölgemizde Tekstil Sektörü Ar-Ge Proje Pazarı için iş birliği geliştirilecek kurumlar Uludağ Tekstil İhracatçıları Birliği (UTİB), Uludağ Üniversitesi TTO, Bursa Teknoloji Transfer Ofisi (BursaTTO), Bursa Teknoloji Koordinasyon ve Ar-Ge Merkezi (BUTEKOM), Bursa Ticaret Sanayi Odası (BTSO)'dır. Her yıl düzenlenen Tekstil Sektörü Ar-Ge Proje Pazarı BEBKA 2011 yılından beri organizasyon ortağı olarak yer almaktadır. 2019 yılında "TechXtile Startup Challenge" adı ile anılan etkinlik kapsamında özellikle inovasyon, dijital dönüşüm ve kadın girişimciliği konularında sektörde öne çıkan konuşmacılar ve panelistlerin yanı sıra sektörde faaliyet göstermek isteyen girişimcilere yönelik bir hızlandırıcı programı da yer almıştır. "Start-up Challenge" kapsamında başvuru yapan 105 girişimcinin tümü 2 günlük genel girişimcilik eğitimi almaya, daha sonra seçilen 36 girişimci yatırımcı sunumu (pitching) eğitimi almaya hak

kazanmıştır. Proje değerlendirme kurulu tarafından seçilen 13 girişimci ise 22-23 Ekim'de gerçekleşen etkinlikte projelerini final jürisine sunma fırsatı yakalamıştır.

Finale kalan tüm girişimcilere bir yıl süresince profesyonel mentorluk desteği sağlanmıştır. Finale kalan girişimcilerden kazanan altı girişimciye bir yıl süre ile Bursa Teknik Üniversitesi bünyesinde faaliyet gösteren Bursa Teknoloji Transfer Ofisi Kuluçka Merkezinde danışmanlık ve mentorluk hizmeti sağlanmıştır. Girişimcilere TÜBİTAK 1512 Bireysel Genç Girişim Programından hibe desteği almaları için Uludağ Üniversitesi Teknoloji Transfer Ofisi'nin BİGG ULUKOZA hızlandırma programına katılım imkânı da bulmuştur. Şirket kurma aşamasında olan girişimcilere destek olunmuş ve şirkete bir yıllık muhasebe desteği sağlanmaktadır. Programı tamamlayan 13 girişimciye 32 saat eğitim ve 144 saat mentorluk verilmiştir.

2021 yılında etkinlik kapsamında da girişimci hızlandırıcı programı yapılacak olup etkinlik kapsamı genişletilerek Ar-Ge merkezlerinin tecrübe paylaşımına yönelik panel ve yuvarlak masa toplantısı düzenlenmesi planlanmaktadır. Ayrıca sanayi-üniversite iş birliğini arttırmaya yönelik akademisyenlerin katılımını artırmak amacıyla ayrıca bir platform oluşturulacaktır.

Sürdürülebilir Sosyo-Ekonomik Uyum İçin Girişimcilik Kapasitesinin Geliştirilmesi Projesi ENHANCER

Avrupa Birliği tarafından fonlanan ve Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü'nün yararlanıcısı olduğu "Sürdürülebilir Sosyo-Ekonomik Uyum İçin Girişimcilik Kapasitesinin Geliştirilmesi" (ENHANCER) Projesi, Uluslararası Göç Politikaları Geliştirme Merkezi (ICMPD) uygulayıcılığında 2020 yılı itibariyle başlamıştır.

Proje, girişimcilik ve geçim kaynakları imkanlarını iyileştirerek geçici koruma altındaki Suriyelilerin (Geçici Koruma Sağlanan) toplumla karşılıklı uyumunu sağlamaya katkıda bulunmayı amaçlamakta olup proje kapsamında Suriyelilerin ve Türk vatandaşlarının girişimcilik faaliyetlerinin artırılması, yerel girişimcilik ekosistemlerinin etkin ve kapsayıcı hizmet vermek üzere geliştirilmesi, merkezi ve yerel düzeyde politika, uygulama ve koordinasyonun güçlendirilmesine katkıda bulunulmasının sağlanması hedeflenmektedir.

Projedeki hedef iller kapsamında yer alan 11 ilden biri olarak Bursa belirlenmiştir. Yaklaşık 26,4 milyon avro olan proje bütçesinden 12,1 milyon avro girişimcilere ve yerel kurumlara sağlanacak hibe destekleri için tahsis edilmiştir. Proje kapsamında Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü tarafından BEBKA'ya tanımlanan görevler Ajans tarafından 2021 yılında uygulanacaktır.

iii. Kapasite Geliştirme

SeedUP İnovatif Girişimcilik Programı

BEBKA girişimcilik ekosisteminin geliştirilmesi için iş kurmak isteyen girişimcilere destek vermeyi planlamaktadır. Yapılan görüşmeler sonucunda, mevcutta süregelen KOSGEB ve İŞKUR ortaklığındaki uygulamalı girişimcilik eğitimlerinde iş kurma ve katma değerli üretim yapma anlamında sıkıntılar yaşandığı ifade edilmiştir. Bu amaçla, BEBKA SeedUP programının tasarım aşamasında program kapsamında düzenlenecek eğitimlerin konvansiyel girişimcilik eğitimlerinin üzerinde bir yerde konumlanması için inovatif

girişimcilik eğitimi veren öğretmenlerle görüşmeler yapmış ve eğitim müfredatını geliştirmiştir. SeedUP programı KOSGEB ve çeşitli kurumlar tarafından verilen uygulamalı girişimcilik eğitimlerinden farklı olarak inovatif girişimcileri hedef kitle olarak belirlemiştir. Program girişimcilere iş kurmaları yönünde rehberlik etmeyi, eğitimin yanı sıra mentorluklarla desteklemeyi amaçlamaktadır. Kuluçka merkezlerinde faaliyet gösteren girişimciler de bu kapsamda değerlendirilebilecektir. Bu anlamda ekosistemde yer alan inovatif ve teknolojik girişimciler iş fikri aşamasından itibaren desteklenecektir. Bu bağlamda girişimci eğitimleri, girişimcilerin teknik, finansal ve insan kaynakları gibi yönlerden değerlendirilmesi ve bunlara yönelik eylem planlarının hazırlanması, sektörel/akademik mentorluk çalışmaları, girişimci adaylarının iş fikirlerine yönelik finansal projeksiyonların hazırlanarak bu girişimcilerin iş fikirlerini sunarak finansal kaynak arayacakları bir girişimci-yatırımcı buluşmasının gerçekleştirilmesi hedeflenmektedir. Bu süreç içinde firmasını kuran girişimci adaylarının da takip edilerek ihtiyaçlarına yönelik belli başlı alanlarda özellikle mentorlar tarafından destek verilmesi planlanmaktadır. Program kapsamında kurulan firmaların ihtiyaçlarıyla bağlantılı olarak yönetim ve işletme uygulamalarının iyileştirilmesine, pratik sorunlarının çözüme kavuşturulmasına, performanslarının artmasına yardımcı olacak yönetim danışmanlığı alanlarında faaliyetler ve destek uygulamaları geliştirilecektir.

Program süresince yönetim danışmanlığı kapsamında kurumsallaşma, inovasyon yönetimi, Ar-Ge, müşteri ilişkileri yönetimi, tedarik zinciri yönetimi, finansman, ulusal ve uluslararası fonlar, e-ticaret, dış ticaret, fikri sınai mülkiyet hakları ve pazarlama gibi konularda eğitim ve mentorluk hizmetleri sağlanmış olup; gerçekleştirilen ihtiyaç analizleri doğrultusunda girişimcilerin ihtiyaç duyduğu diğer konular ve faaliyet alanlarına göre sektörel mentorluk hizmetleri sunulmuştur.

2019 yılı SeedUP İnovatif Girişimcilik Programına katılmaya hak kazanan 21 girişimciden 14'ü toplam 56 saatlik Uygulamalı Girişimcilik ve İlave Eğitim Modüllerini başarıyla tamamlamış olup, bu girişimciler 110 saat mentorluk programı olarak iş fikrini bir adım daha geliştirme imkânı bulmuştur. Nisan 2019'da başlayan ve Temmuz 2020'de gerçekleştirilen yatırımcı-girişimci buluşması (Demo Day) etkinliği ile sona eren programa yeni kurulmuş iki firma katılım sağlamış, programın devamında 3 firma daha kurulmuştur. Program sürecinde 3 girişimci tarafından toplam 515 bin TL tutarında satış²² gerçekleştirilmiştir.

Program dahilinde girişimcilere, firma kurma aşaması için gerekli finansman için KOSGEB programlarına başvuru yapılması konusunda destek sağlanmış olup 1 firma 200 bin TL makine desteği ve 1 firma da 5 bin TL kuruluş desteği almaya hak kazanmıştır. Ayrıca bir 200 bin TL TÜBİTAK BİGG desteği almaya hak kazandı. 2 yeni istihdam ve 2 yeni marka tescili gerçekleşti. Program ortaklarından İŞKUR 7 kişiye günlük 80 TL ödeme yaptı. Yapay zekâ ile epilepsi tanısı yapan bir girişimci Yıldız Teknik Üniversitesi HealTech Hackathon'da 3 ödül ve Yapay Zekâ Yarışmasından 1 ödül kazandı. SeedUP Programı sayesinde kurulan Haşimoğlu Mamatlar Firması Türkiye'de ilk bilyesiz rulman ile SeedUP Programına başvurdu ancak bir yandan Ar-Ge ile ürünlerini geliştirdi. İlave gelir modeli olarak test cihazı üretimi de yapan firma sipariş üzerine üretilen buruşturucu/bükülme test cihazı üretimi yaparak kısa sürede NATO Envanterine girmeye hak kazandı.

---

²² Aralık 2020 itibarıyla

Programın bundan sonraki aşamalarında melek yatırımcılarla görüşmeler devam etmekte olup, Ajansın oluşturacağı bölgesel girişim sermayesi fonu ile Bölgesel Kalkınma Fonuna yönlendirilmesi planlanmıştır. Bursa'da yürütülen programda elde edilen tecrübe doğrultusunda Eskişehir'de ve Bilecik'te de inovatif iş fikri sahibi olan girişimcilere yönelik olarak SeedUP İnovatif Girişimcilik Programı düzenlenmesi planlanmakta olup Bursa'da da programın tekrar düzenlenmesi hedeflenmektedir. Yeni programda girişimcilik kültürünün toplumun geneline yayılması bağlamında mahalli idareler ve yerel paydaşlarla iş birliği halinde duyurular ve bilgilendirme toplantıları gerçekleştirilecektir. Bölgede yer alan sanayicilerin ve iş adamlarının bilgi ve tecrübesinden programa katılan girişimcilerin istifade edebilmesi için sanayi odaları ve ticaret odaları gibi paydaşlarla iş birlikleri gerçekleştirilecektir.

TechUP Teknoloji Odaklı Hızlandırıcı Programı

GİSEP (2015-2018) Eylem Planı'nda yenilikçi ve teknoloji tabanlı girişimciliğin desteklemesi ana hedeflerden biri olarak belirlenmiştir. Buna göre, hızlı büyüyen ve küresel doğan işletmeler geliştirilecek ve desteklenecek; yenilikçi girişimciler ve teknogirişimciler eğitimler, hızlandırıcı programları ve uluslararası deneyimlerle desteklenecektir. Bu kapsamda, BEBKA teknolojik girişimciliğin güçlendirilmesi, hızlı büyüme potansiyeli yüksek firmaların mentorlar gözetiminde desteklenmesi amacıyla Teknoloji Odaklı Hızlandırıcı Programını (TechUP) bölgemizdeki teknoloji transfer ofisleri ile birlikte kurgulamıştır. Programın amacı, faaliyet gösterdiği alanda yenilikçi ve teknolojik bir ürünü/hizmeti olan; fakat söz konusu atılımı finansal kısıtlar veya tecrübe eksikliği gibi sebeplerle gerçekleştiremeyen 10 girişimci firmanın büyüme hedeflerinin yatay ve dikey mentorlar gözetiminde desteklenmesi ve girişimcilerin yatırım yapılabilir hale getirilmesidir. Programın hedeflediği girişimciler geliştirdikleri teknoloji ile programa başvuru yapmaktadır. Seçilen girişimciler, 3 ay sürecek eğitim, mentorluk ve danışmanlık hizmetlerinden oluşan hızlandırıcı programa alınacak ve program sonunda düzenlenecek Demo Day ile yatırımcı karşısına çıkacaktır.

Program 2016 yılı Kasım ayında hayata geçirilmiş ve ilk olarak Eskişehir ilinde uygulamıştır. Anadolu Üniversitesi ARİNKOM TTO ve Eskişehir Osmangazi Üniversitesi ETTOM ortaklığında yürütülen program kapsamında Anadolu Üniversitesi ANAÇ Ön Kuluçka Merkezi'nde toplam 24 saat eğitim, 157 saat mentorluk hizmeti verilmiştir. Mayıs 2017'de gerçekleşen TechUP Demo Day'de 10 işletme prototip ve ticarileşme aşamasında olan ürünlerini ve iş fikirlerini yatırımcılara sunmuştur. TechUP Programı ARİNKOM TTO iş birliği ile Eskişehir'de 3 Mayıs 2018 tarihi itibarıyla 2. kez uygulanmaya başlanmış ve 7 firmaya yönelik olarak 4 ay süresince 32 saat eğitim ve 110 saat mentorluk hizmeti sunulmuştur. Katılımcı firmalardan Nevisoft Bilişim, Engelsiz Çeviri projesi ile bir melek yatırımcı ağından yatırım almıştır.

Aynı program 2017 yılı içerisinde Bursa'da uygulamaya alınmıştır. Bursa'da Uludağ Üniversitesi TTO ortaklığında yürütülen programda, Bursa Uludağ Üniversitesi, ULUTEK Teknoloji Geliştirme Bölgesi ve Bursa Ticaret ve Sanayi Odası iş birliği içerisinde hareket edilmiştir. Programa toplamda 34 firma başvuru yapmış, başvurular geliştirdiği teknolojik yenilik/ürün/hizmete göre değerlendirilmiş, ön incelemeyi geçen 24 firmadan 12'si programa kabul edilmiş olup 11 firma, mentor eğitim sürecini başarı ile tamamlamıştır. Hızlandırıcı programına devam eden 11 firmaya 3 aylık süre içerisinde toplam 24 saat eğitim, 176 saat mentorluk hizmeti verilmiştir Program sonunda gerçekleşen ve Demo Day adı verilen firma-yatırımcı

buluşmaları ile 11 işletme prototip ve ticarileşme aşamasında olan ürünlerini ve iş fikirlerini yatırımcılara sunmuştur.

Hızlandırıcı programların uzun dönemli ve tekrarlanabilir yapıda olması bu tarz programların uzun vadede kabul görmüş ve hedef kitlesine yüksek katma değer sağlayan yapılara dönüşmesini sağlayacaktır. Hızlandırıcı programı yöneten ve işleten ekiplerde oluşan tecrübe ile paralel olarak sağlanan fayda artmaktadır. Programın devamlılığı bu nedenle önem arz etmektedir. TechUP 2017 ve TechUP 2018 programlarından elde edilen tecrübeler ile TechUP 2021'de daha nitelikli bir program girişimcilere sağlanmaya başlanacaktır. Programı başarı ile tamamlayan firmalardan uygun bulunanlar Bölgesel Kalkınma Fonu ya da Bölgesel Girişim Sermayesi desteğine de yönlendirilebilecek olup TechUP programının firmaların finansal ihtiyaçlarına yönelik bir destek mekanizması ile desteklenmesi firmaların programa katılımını teşvik edecek nitelikte olacak olup programın başarısını da artıracaktır.

Melek Yatırımcılığın Geliştirilmesi

GİSEP (2015-2018) Eylem Planı'nda Girişimcilerin Finansmana Erişiminin Kolaylaştırılması hedefi altında bireysel katılım sermayesi sistemine ilişkin farkındalığın artırılması amaçlanmıştır. Kalkınma ajanslarının da iş birliği yapılacak kuruluşlar arasında yer aldığı faaliyet için sistemin tanıtımına ve farkındalığın sağlanmasına ilişkin seminer ve toplantılar yapılması beklenmektedir.

Bu kapsamda Ajansımız, 2016 yılında ilk defa Eskişehir'de Melek Yatırımcılık Tanıtım Semineri ve İş Melekleri Paneli ile Demo Day etkinliği düzenlemiştir. Keiretsu Forum Melek Yatırımcı Ağı, Eskişehir Ticaret Odası (ETO) ve Eskişehir Sanayi Odası (ESO) iş birliği ile yapılan "Melek Yatırımcılık Tanıtım Semineri ve İş Melekleri Paneli"ne iş adamları, girişimciler, üniversite ve sanayinin temsilcileri davet edilmiştir. Potansiyel melek yatırımcı adaylarının keşfedilmesi, aktif yatırım yapan yatırımcılarla bir araya gelmeleri ve ekosistemin gelişmesi bakımından önemli çıktılar sağlanmasının hedeflendiği etkinlikte melek yatırımcılar tecrübelerini aktarmıştır. Ülkemizin melek yatırımcılar ile ilgili mevzuat düzenlemesi olan sayılı ülkelerden biri olduğu ve bu özelliği ile dünya genelinde pek çok platformda örnek gösterildiği belirtilmiş, Hazine Müsteşarlığı uzmanları ise Bireysel Katılım Sermayesi teşvikleri konusunda katılımcıları aydınlatmıştır.

2 Temmuz 2020 tarihinde gerçekleştirilen SeedUP çevrimiçi Demo Day etkinliği öncesinde Bursa Teknik Üniversitesi iş birliği ile çevrimiçi olarak Melek Yatırımcılık Paneli gerçekleştirilmiştir. Panele Şirket Ortağım ve Albaraka Garaj'dan melek yatırımcılar katılmış ve bölgede melek yatırımcılığın geliştirilmesi için görüşlerini dile getirmişlerdir.

Bireysel Katılım Sermayesi (BKS) sistemine ilişkin kanunun düzenlemesi 2012 yılı Haziran ayında gerçekleşmiştir. Bu düzenlemeden çok kısa bir süre sonra 15 Şubat 2013 tarihinde sisteme ilişkin Bireysel Katılım Sermayesi Hakkında Yönetmelik yürürlüğe girmiş ve BKS sistemi faaliyete alınmıştır. Yayımlanan son rapor olan 2019 yılı 1.çeyrek BKS (Bireysel Katılım Sermayesi) İlerleme Raporuna göre, bugüne kadar melek yatırımcı lisans sürecini tamamlayarak lisans almaya hak kazanan melek yatırımcıların %3'ü Bursa'da yer almaktadır. TR41 Bölgesinde melek yatırımcılık konusunda farkındalık ve kapasite artırılması ihtiyacı bulunmaktadır. Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın melek yatırımcılık (Bireysel Katılım Sermayesi) konusundaki teşviklerinin yaygınlaştırılması gerekmektedir. Buna yönelik yapılan faaliyetlerin devamı ve geliştirilmesi planlanmaktadır. Bu kapsamda, bölgede melek yatırımcılık ağı kurulmasına yönelik bölgedeki

paydaşlar ile görüşmeler ve toplantılar, diğer bölgelerde kurulmuş melek yatırımcılık ağları ile çevrimiçi görüşmeler ve tecrübe paylaşım ziyaretleri gerçekleştirilecektir. Ayrıca melek yatırımcılık tanıtım seminerleri düzenlenmesi; bölgedeki potansiyel melek yatırımcıların tespiti, melek yatırımcıların akreditasyonu, demo day etkinlikleri ile TechUP ve SeedUP bünyesinde oluşacak girişimci havuzundaki projelerin değerlendirilmesi, mevcutta akredite melek yatırımcıların potansiyel melek yatırımcılarla tecrübe paylaşımı toplantısı gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

Çocuk/Genç Girişimciliğinin Geliştirilmesi

Girişimcilik kültürünün erken aşamada yaygınlaştırılmasını sağlayarak bölgenin girişimcilik ekosisteminin güçlendirilmesi için ilkokul, ortaokul ve lise dönemindeki gençlere yönelik girişimcilik etkinliklerinin yürütülmesine ihtiyaç duyulmaktadır.

Çocukların erken yaşlardan itibaren girişimcilik ekosistemine dâhil edilmesi, iş kurma becerilerinin geliştirilmesi amacıyla çocuklara yönelik uygulamalı girişimcilik eğitimleri düzenlenecektir. Bu kapsamda öncelikle öğretmenlere eğitimler verilecek, öğretmenler aracılığı ile ise öğrenciler girişimcilik konusunda bilinçlendirilecektir. Bölgede düzenlenecek olan proje pazarı, girişimcilik fuarı benzeri etkinliklerde çocukların girişimlerini sergilemeleri ve başarılı bulunan öğrencilerin ulusal düzeydeki benzer etkinliklere katılmaları planlanmaktadır.

Benzer şekilde gençler arasında girişimcilik kültürünün yaygınlaştırılması amacı ile de lise öğrencilerine yönelik programlar düzenlenmesi amaçlanmaktadır. Lise öğrencilerinin kuracakları sanal şirketler ile girişimcilik simülasyonları yapması sağlanacak olup, bölgeden başarılı iş insanları ve mentorların destekleri ile girişimlerini geliştirmeleri hedeflenmekte olup program kapsamında İnovasyon kampları yapılacaktır.

Genç Girişimcilere Yönelik Yazılım ve Kodlama Eğitimleri

Genç girişimciler tarafından teknoloji odaklı girişimlerin hayata geçirilmesine katkı sağlamak, bu girişim fikirlerinin hayata geçirilmesi için gereken yazılım, uygulama geliştirme ve kodlama bilgisinin sağlanması ve firmaların ihtiyaç duyduğu teknoloji yöneticisi ortakların yetiştirilmesine yönelik olarak bootcamp (yazılım kampı) eğitimleri düzenlenmesi planlanmaktadır. Programın hedef kitlesini yazılım alanında bir kariyer yapmak için motivasyonu ve azmi yüksek, bir yazılım geliştirmek isteyen veya girişim kurma fikri olan gençler ile ilgili bölümlerde okuyan üniversite öğrencileri ve yeni mezun olan öğrenciler oluşturacaktır. Bu programlara sektör tecrübesi olan yazılım alanındaki girişimciler davet edilerek tecrübelerini gençlere iletmeleri sağlanacaktır. 2020 yılında uygulanan programa 2021 yılında da devam edilecektir.

iv. Tanıtım ve Yatırım Destek

Girişimcilik ekosistemi kapsamında yürütülecek tüm faaliyet ve programların tanıtımı için basılı ve görsel medya olanaklarından faydalanılacaktır.

Girişimlerin Tanıtımına Yönelik Organizasyonlarına Katılım

BEBKA, Girişimcilik Ekosisteminin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı kapsamında düzenlenen programlara katılan girişimcilerin ve bölgede üretilen yenilikçi projelerin, ürünlerin ulusal ölçekte düzenlenen fuar, sergi, festival, zirve vb. etkinliklerde tanıtılması; geliştirilen inovatif projeleri aynı platformda

buluşturarak, projeler arasında sinerji ve etkileşim oluşturmayı, projelerin yatırıma dönüşmesine ve ticarileşmesine katkıda bulunmayı hedeflemektedir.

BEBKA ile birlikte bölgedeki teknoparklar, üniversiteler, teknoloji transfer ofislerinin ve bölgeden girişimcilerin yer alacağı; somut ürüne dönüşmüş, yenilikçi, ileri teknolojiye yönelik projelerin sergileneceği stantlar oluşturularak çeşitli etkinliklere katılım sağlanması planlanmaktadır.

v. Ajans Destekleri

Girişimcilik Destekleri

On Birinci Kalkınma Planında KOBİ'lerin kendi aralarında, büyük işletmelerle ve girişimcilik ekosisteminin diğer aktörleriyle birlikte kuracakları kümelenme iş birliklerine destek sağlanacaktır. Bu kapsamda destek programları sektörel ihtiyaçlar dikkate alınarak uygulanacağı ifade edilmektedir.

Ajansımız, TR41 Bölgesinde girişimciliğin geliştirilmesi amacıyla 2016 yılından itibaren Teknoloji Odaklı Hızlandırıcı Programı (TechUP) ve İnovatif Girişimcilik Programını (SeedUP) yürütmekte olup, bu programlardan elde edilen tecrübeler ve bu programların devamlılığının sağlanabileceği şekilde bir Bölgesel Girişim Sermayesi modeli ve Bölgesel Kalkınma Fonu Bakanlığımız koordinasyon geliştirilmektedir.

Finanse edilmesine karar verilen girişimciye başta yönetim, finansman, pazarlama ve hukuki süreçler olmak üzere girişimin büyümesi ve kar elde etmesini sağlayacak şekilde destek sağlanması hedeflenmektedir. Bölgesel girişim sermayesi fonu için 2021 yılında 10 milyon TL bütçe ayrılmıştır.

Teknik Destek Programı

Girişimcilik Ekosisteminin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı kapsamında 2021 çalışma yılı içerisinde yürütülmesi planlanan programlardan biri de Teknik Destek Programıdır. Bölgede girişimcilik ekosistemini geliştirerek bölgedeki girişimcilik kapasitesinin artırılması amacı doğrultusunda, kurum/kuruluşların kapasitelerinin geliştirilmesine yönelik eğitim ve danışmanlık faaliyetlerinin desteklenmesi öngörülmektedir.

Fizibilite Desteği Programı

Girişimcilik Ekosisteminin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı kapsamında 2021 çalışma yılı içerisinde yürütülmesi planlanan bir diğer program Fizibilite Desteği Programıdır. Bölgede girişimcilik ekosistemini geliştirerek bölgedeki girişimcilik kapasitesinin artırılması amacı doğrultusunda, kurum/kuruluşların gerçekleştirecekleri proje yatırımlarına yol gösterecek fizibilite çalışmalarının desteklenmesi öngörülmektedir. Bu program kapsamında özellikle güdümlü projeye dönüşebilecek kuluçka ve girişimcilik merkezleri gibi yatırımlara yol gösterebilecek fizibilite teklifleri önceliklendirilecektir.

Güdümlü Proje Desteği

Osmaneli İş Geliştirme Merkezi Projesi

Bilecik ilinin Osmaneli ilçesinde girişimcilik ve yenilikçilik kapasitesinin geliştirilmesi ve ekonomiye destek sağlaması için iş geliştirme merkezi (İŞGEM) projesi hazırlanmıştır. Projenin hedefi Bilecik bölgesinin ekonomik gelişmesine katkı ve destek sağlayacak Osmaneli İŞGEM'i kurarak, İŞGEM bünyesine kabul

edilen girişimci adaylarına/girişimcilere danışmanlık, eğitim, ortak kolaylık hizmetleri, ortak kaynaklar sunarak yeni girişimcilerin en zorlu dönemi olan kuruluştan sonraki ilk yıllarını sağlıklı şekilde aşmalarını ve hızlı ve sağlıklı büyümelerini sağlamaktır. Proje yürütücüsü Osmaneli Belediyesi olup, proje sonunda işletme belediye şirketi 1308 Osmaneli AŞ'ye devredilecektir. Osmaneli ilçesinde yaşayan genç nüfus, İŞKUR'a kayıtlı işsizler, el sanatları ve mesleki eğitim alarak (taş işlemeciliği, metal işlemecileri, ahşap işlemecileri ve bilgisayar malzemeleri imalatçıları, vb.) bir meslek edinenler ve her türlü sanatkârlar temel faydalanıcı olarak projede yer almaktadır. İŞGEM'de yer alacak olan işletmelerin öncelikli olarak imalatçı olması beklenmektedir. Bu doğrultuda her sektöre ait işletmeye açık nitelikte olacaktır. İŞGEM bünyesine girmek isteyen kişilerin projeleri incelenecek ve uygun görülenler İŞGEM'e dahil edilecektir. İŞGEM'de yer almak isteyen elektronik sektöründe ya da bilgisayar otomasyonunda çalışmak isteyen kişilere öncelik verilecektir. Özellikle bu alanda eğitim görmüş, yatırım için gerekli fizibilite ve pazar araştırmasını tamamladığı görülen kişilerin öncelikli olması düşünülmektedir. Ayrıca İŞGEM bünyesine katılmak üzere yapılan başvurularında, kadın girişimciler ve genç girişimcilere ayrıcalık tanınacaktır. Sadece kadın girişimciler ve genç girişimcilerin başvurabileceği kontenjan ayrılacaktır.

Toplam maliyeti 1,37 milyon TL öngörülen projede Ajanstan %65 oranında destek talep edilmektedir. 19.11.2018 tarihinde sözleşmesi imzalanan projenin uygulama sürecinin tamamlanarak 2021 yılında nihai rapor sürecinin de tamamlanması beklenmektedir.

e) Program Süresi ve Zaman Planlaması

(3 yıllık süre, 6 aylık dönemler itibarıyla takip)

Şekil 2. GEGSOP Zaman Planı

Faaliyetler	2021				2022				2023			
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Bölgesel Kalkınma Fonu ve Bölgesel Girişim Sermayesi çalışmaları												
Girişimcilik Ekosistemi Analizi çalışması												
SeedUP programının tasarımı ve yürütülmesi												
TechUP programının tasarımı ve yürütülmesi												
Sosyal Girişimcilik Hızlandırıcı Programı düzenlenmesi												
Osmaneli İŞGEM güdümlü projesi												
2019 yılı Girişimcilik MDP												
Bölgesel Girişim Sermayesi desteği												
TechXtile Startup Challenge												
Çocuk/Genç Girişimciliğinin Geliştirilmesi												
Genç Girişimcilere Yönelik Yazılım ve Kodlama Eğitimleri												

Faaliyetler	2021				2022				2023			
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Melek Yatırımcılığın Geliştirilmesi												
Girişimlerin Tanıtımına Yönelik Organizasyonlara Katılım												
Teknik Destek Programı												
Fizibilite Desteği Programı												

	Planlanan Faaliyet
	Düzenli/Sürekli Faaliyet

f) Yönetim ve Koordinasyon Düzenlemeleri

İlgili SOP programı faaliyetlerinin ana yürütücüsü BEBKA'dır. SOP çerçevesinde yürütülecek farklı faaliyetlerde farklı kurum ve kuruluşlar ile iş birliklerinin yapılması amaçlanmaktadır. Bu çerçevede iş birliği geliştirilecek olan kurumlar girişimcilik ekosistemi içerisinde yer alan, yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası kurumlar olacaktır. Paydaşlara yüklenen misyon; TR41 bölgesinde girişimcilik ekosisteminin geliştirilmesine yönelik, girişimci, yatırımcı ve aracı kurumlarda kapasite artışı ve bağlantı kurulması üzerine olacaktır. Girişimcilik ekosistemin geliştirilmesi sonuç odaklı programının uygulanması, ilgili toplantıların düzenlenmesi ve diğer sekretarya çalışmaları yürütülmesi BEBKA'nın sorumluluğunda olacaktır.

BEBKA'nın başkanlık edeceği Danışma Kurulu Girişimcilik Ekosisteminin Geliştirilmesi SOP kapsamında başta TTO'lar, üniversiteler, TSO'lar, SİAD'lar, Ar-Ge ve tasarım merkezleri, girişimciler, mentor ve mentor adayları, il müdürlükleri, İŞKUR, KOSGEB ile bölge dışından TÜBİTAK, hızlandırıcılar, melek yatırımcı ve melek yatırımcı ağları, girişim sermayesi yatırım fonu ve ortaklıkları ve TOBB Girişimciler Kurulu olmak üzere ilgili kurum / kuruluş olarak tanımlanmış kurum ve kuruluşlardan en az Genel Müdür / Başkan / Genel Sekreter düzeyinde birer temsilciden oluşacaktır. Ayrıca bu kurula Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'ndan temsilciler de davet edilecektir.

g) İzleme ve Değerlendirme

Yıllık çalışma programları doğrultusunda faaliyetlerin izlemesi yapılacak olup performans göstergeleri üzerinden sonuç odaklı programın değerlendirilmesi gerçekleştirilecektir.

Yönlendirme ve Danışma Kurulu, SOP'ta yer alan eylemlerin gerçekleşme düzeylerinin yanı sıra, SOP'ta tanımlanmış hedeflere ulaşma düzeyine ilişkin üst perspektiften izleme yapacak ve genel değerlendirmede bulunacaktır.

Girişimcilik Ekosisteminin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı kapsamında 2019-2020 yıllarında tamamlanan faaliyetlere ilişkin bilgiler aşağıda yer almaktadır.

Tablo 8. GEGSOP Kapsamında Tamamlanan Faaliyetler

SOP Kapsamındaki Faaliyet	Gerçekleşen Çıktı	Gerçekleşen Tarih
SeedUP İnovatif Girişimcilik Programı	<ul style="list-style-type: none"> • 39 girişimci başvurusu • 21 girişimciye yönelik 32 saat temel girişimcilik eğitimi, • 24 saat ilave eğitim modülü, • 3 firma kuruluşu • 1 firma kuruluş başvurusu • 14 katılımcıya yönelik toplam 110 saat mentorluk • Program süresince 3 firma tarafından 515 Bin TL satış	Nisan 2019- Aralık 2020
TechXtile Startup Challenge	<ul style="list-style-type: none"> • 164 girişimciye 2 günlük genel girişimcilik eğitimi • 68 girişimciye yatırımcı sunumu (pitching) eğitimi • 13 girişimci ile Demo Day etkinliği • 32 saat eğitim • 144 saat mentorluk	Eylül 2019- Aralık 2020
Melek Yatırımcılık Paneli (SeedUP Programı kapsamında)	<ul style="list-style-type: none"> • 90 Katılımcı	Temmuz 2020
Sosyal Girişimcilik Semineri	<ul style="list-style-type: none"> • 211 katılımcı	Mart 2019
Bursa Sosyal Girişimcilik Ağı Toplantıları	<ul style="list-style-type: none"> • 9 Toplantı	Ocak 2020-Devam ediyor
MMG Ar-Ge ve İnovasyon Zirvesi Sergisi	<ul style="list-style-type: none"> • 5 firma ve 5 meslek lisesi projelerini sergiledi.	Ekim 2019
Girişimcilik Mali Destek Programı	<ul style="list-style-type: none"> • Destek almaya hak kazanan 7 proje • 2,69 Milyon TL Sözleşme tutarı	Ocak 2019-Devam ediyor
TÜBİTAK BİGG Mentor Arayüz Kuruluşları ile İş Birliği	<ul style="list-style-type: none"> • ARGEMENTOR+ Mentorluk Programı Webinarı düzenlendi. • 22 katılımcı	30 Nisan 2020

2.3. Kırsal Kalkınma ve Turizm Tanıtım Sonuç Odaklı Programı

a) Amaç

Bursa, Eskişehir, Bilecik bölgesi; sanayi alanındaki yüksek gücü ve kapasitesinin yanı sıra, orman ve su varlıkları, bitki örtüsü ve tarımsal çeşitlilik ile birlikte tarihi ve kültürel değerler bakımından da önemli bir potansiyele sahiptir. Kırsalda tarım ve hayvancılık faaliyetlerine ek olarak, çıkan ürünlerin işlenmesi, markatescil faaliyetleri, eko-turizm, kentten kıra dönüş gibi birçok çalışma ile turizm tanıtımında bölge zenginlikleri doğrultusunda kültür, doğa, tarih, sağlık alanlarında faaliyetler bölgemizde aktif şekilde yürütülmektedir.

Kırsal Kalkınma ve Turizm Tanıtım Sonuç Odaklı Programının genel amacı, “bölgemizde kır-kent dengesinin gözetilerek kırsal alanlarda ekonomik faaliyetlerin çeşitlendirilmesi ve geliştirilmesiyle sürdürülebilir kırsal kalkınmanın sağlanması; yerel zenginliklerin ve turizm potansiyelinin değerlendirilerek turizmde rekabet gücünün artırılması”dır.

Özel Amaç 1: Bölgede kırsal kalkınma alanında öncelikli ihtiyaç alanlarının tespitine yönelik çalışmalar yapılması

Özel Amaç 2: Yerel değerlerin yaşatılması amacıyla marka ve ticari değeri olabilecek ürünlerin kapasite geliştirici faaliyetlerle üretiminin desteklenmesi

Özel Amaç 3: Kırsalda yenilikçi uygulamaların yaygınlaştırılması ve verimliliğin artırılması

Özel Amaç 4: Kırsal kalkınma ve turizm alanlarında ortak çalışma, iş birliği ve girişimcilik kültürünün geliştirilmesi

Özel Amaç 5: Bölgenin kırsal değerleri ve turizm potansiyeli odağında markalaşmasının sağlanması, marka değerlerinin tanınırlığının artırılması ile bölgeye nitelikli ziyaretçi ve yatırımcı çekilmesi,

Özel Amaç 6: Turizmde ürün ve hizmet çeşitliliğinin (agroturizm, ekoturizm, yayla turizmi, gastronomi, doğa, termal, sağlık vb.) sürdürülebilir turizm anlayışı çerçevesinde planlanması, yaygınlaştırılması ve tanıtılması

Özel Amaç 7: Kırsalda üretilen tarımsal ve geleneksel ürünlerin katma değerinin ve pazarlama imkanlarının artırılması

b) Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

Kırsal kalkınma ve turizm tanıtım faaliyetlerine ilişkin; gerek ulusal, bölgesel gerekse de yerel ölçekte birçok strateji belgesinde öncelik ve tedbirler bulunmaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı tarafından ulusal ölçekte hazırlanmış olan **On Birinci Kalkınma Planı**'nın “2.4.6. Kırsal Kalkınma” başlığında; “Sürdürülebilir kırsal kalkınma anlayışıyla, üretici birlikleri ve aile işletmelerinin üretim kapasitesinin ve kırsal işgücünün istihdam edilebilirliğinin artırılması, yaşam kalitesinin iyileştirilmesi, yoksullukla mücadele ile kırsal toplumun düzenli ve yeterli gelir imkânlarına kavuşturularak refah düzeyinin artırılması ve nüfusun kırsalda tutundurulması” kırsal kalkınmada temel amaç olarak belirlenmiştir. Köylerdeki üretim ve yaşam biçimleri ile tabiat ve kültür

varlıklarının korunmasını teminen; köylere özgü geleneksel zanaat ve el sanatları, agro-turizm, coğrafi işaretli ürünler, süs bitkileri, bağcılık, arıcılık, balıkçılık, kümes hayvancılığı, alternatif tarım ürünleri yetiştiriciliği, tarım ve gıda ürünlerindeki geleneksel üretim ve saklama bilgisini gelecek kuşaklara taşıyacak girişimler ve iş birlikleri gibi alanların desteklenmesine devam edilmesi hedeflenmektedir.

Ulusal Kırsal Kalkınma Stratejisi (UKKS) 2014-2020'te, kırsal toplumun çalışma ve yaşam koşullarının kentsel alanlarla uyumlu olarak yöresinde geliştirilmesi ve sürdürülebilir kılınması öncelikli amaç olarak belirlenmiştir. Bu amaca yönelik stratejik hedefler ise; ekonominin geliştirilmesi ve iş imkânlarının artırılması, insan kaynaklarının, örgütlenme düzeyinin ve yerel kalkınma kapasitesinin geliştirilmesi, kırsal alan fiziki altyapı hizmetlerinin geliştirilmesi ve yaşam kalitesinin artırılması, kırsal çevrenin korunması ve geliştirilmesi şeklindedir. UKKS 2014-2020'te de ifade edildiği üzere kırsal yerleşimlerin gelişmişlik düzeyi gerek iller arasında gerekse il içinde önemli ölçüde farklılaşmaktadır. Gelişmişlik farkının nedenleri çok çeşitli olmakla beraber, öne çıkan ana nedenlerin yapısal nitelikli olduğu görülmektedir. Bunlar; zorlu iklim ve coğrafya koşulları, kentsel merkezlere ve pazara uzaklık ile dinamik ve üretken bir kırsal ekonomi için gerekli ölçeğin nüfus seyrelmesi ve yaşlanma nedeniyle kaybedilmesidir. Bu yapısal sorunlara karşın, Türkiye'nin 2000'li yıllarda ulaşım, haberleşme ve bilişim hizmetleri altyapısında gerçekleştirdiği iyileşmeler neticesinde kırsal ve kentsel alanlar arasındaki erişimin güçlenerek fonksiyonel ilişkilerin çeşitlendiği, köyler ve şehirler arasındaki geleneksel bağımlılık ilişkisinin ise yerini ortaklık ve iş birliği ilişkisine bıraktığı görülmektedir. Kır-kent arasındaki erişimin güçlenmesiyle kentsel ekonomilerin kırsal alandaki ekonomik ve doğal kaynak potansiyeline yönelik iş geliştirme ve yatırım faaliyetleri artmış gerek artan ulaşım imkânları gerekse kentlerdeki sınai ve ticari işletmelerin kırsal alanlara doğru yayılması gibi nedenlerle gününbirlik iş ve istihdam amaçlı yolculuklar karşılıklı olarak artmıştır. Bu etkileşim, tarım ve gıda sanayi arasındaki entegrasyonunun güçlü olduğu yöreler ile geleneksel ticaret merkezi özelliği gösteren ilçelerin etrafında daha yoğun ve istikrarlı şekilde gelişmektedir. Kırsal ve kentsel alanlar arasındaki etkileşim ve iş birliği süreçlerinden tüm kırsal alanların eşit şekilde yararlandığı söylenemez. Yeni kır-kent etkileşiminden kaynaklı dönüşümün kırsal yörelerdeki etkisi kentsel merkezlere olan mesafelere göre değişmektedir. Dolayısıyla, kırsal alanların ülke genelinde homojenlik gösterdiği yönündeki geleneksel kabulden vazgeçilerek kırsal alanlara yöre odaklı yaklaşılması kaçınılmaz hale gelmiştir.

TR41 bölgesi için kırsal bölgeler genel olarak Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından yayınlanan İlçelerin Sosyoekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırmasında (SEGE-2017) birinci ve ikinci kademe dışında yer alan ilçeler olarak tanımlanmaktadır. Bununla birlikte birinci ve ikinci kademedeki ilçelerin sınırlarında yer almakla birlikte, 2019 yılında Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı koordinasyonunda bölgemizde ajansımız tarafından yürütülen Yerleşim Merkezleri Kademelenmesi çalışmasında yer alan, halihazırda köy ve belde statüsünde olan yerleşim yerleri ile 6360 ve 5747 sayılı Kanunlarla mahalleye dönüşen belde ve köyler de kırsal alan tanımına içine dahil edilmektedir.

Tablo 9. SEGE 2017 İLÇE Düzeylerine Göre Son 5 Yıllık Nüfus Değişimleri

İL	İLÇE	SEGE 2017 Düzeyi	2015	2019	Değişim (%)
Bilecik	Bozüyük	2	70.725	75.566	6,84%
Bilecik	Merkez	2	74.019	78.533	6,10%
Bilecik	Osmaneli	3	21.106	21.105	0,00%

İL	İLÇE	SEGE 2017 Düzeyi	2015	2019	Değişim (%)
Bilecik	Pazaryeri	3	10.713	10.301	-3,85%
Bilecik	Söğüt	3	19.548	18.167	-7,06%
Bilecik	Gölpazarı	4	10.820	10.464	-3,29%
Bilecik	İnhisar	4	2.409	2.414	0,21%
Bilecik	Yenipazar	4	3.021	2.877	-4,77%
Bursa	Nilüfer	1	397.303	465.956	17,28%
Bursa	Osmangazi	1	826.742	876.048	5,96%
Bursa	Gemlik	2	105.484	113.493	7,59%
Bursa	İnegöl	2	249.091	273.933	9,97%
Bursa	Kestel	2	54.959	68.204	24,10%
Bursa	Mudanya	2	83.174	97.631	17,38%
Bursa	Orhangazi	2	76.669	79.145	3,23%
Bursa	Yıldırım	2	643.681	657.994	2,22%
Bursa	Gürsu	3	79.540	93.788	17,91%
Bursa	İzmit	3	42.467	43.531	2,51%
Bursa	Karacabey	3	80.573	83.923	4,16%
Bursa	Mustafakemalpaşa	3	99.781	101.119	1,34%
Bursa	Orhaneli	3	20.371	19.387	-4,83%
Bursa	Yenişehir	3	52.591	53.921	2,53%
Bursa	Harmancık	4	6.574	6.384	-2,89%
Bursa	Keles	4	12.773	11.997	-6,08%
Bursa	Büyükorhan	5	10.774	9.666	-10,28%
Eskişehir	Odunpazarı	1	383.523	413.461	7,81%
Eskişehir	Tepebaşı	2	333.553	370.150	10,97%
Eskişehir	Beylikova	3	6.091	6.400	5,07%
Eskişehir	Çifteler	3	15.232	14.878	-2,32%
Eskişehir	İnönü	3	6.822	6.514	-4,51%
Eskişehir	Mahmutiye	3	7.987	7.808	-2,24%
Eskişehir	Mihalgazi	3	4.507	3.138	-30,37%
Eskişehir	Mihalıççık	3	8.850	8.171	-7,67%
Eskişehir	Sarıcakaya	3	5.678	4.854	-14,51%
Eskişehir	Seyitgazi	3	13.753	13.009	-5,41%
Eskişehir	Sivrihisar	3	21.265	20.330	-4,40%
Eskişehir	Alpu	4	11.526	10.974	-4,79%
Eskişehir	Günyüzü	4	5.970	5.671	-5,01%
Eskişehir	Han	5	1.959	2.117	8,07%

Tablo 9'da da görülebileceği üzere bölgemizdeki üç ilde de SEGE 2017 ilçe sınıflamasına göre 1 ve 2. düzeyde yer alan ilçe nüfusları istisnasız olarak artış gösterirken, kırsal alan tanımında yer verilen 3,4 ve 5. düzeyde yer alan ilçelerin nüfusları birkaç istisna dışında azalmıştır. Söz konusu veriler ışığında kır-kent entegrasyonuna hizmet edecek ve kırsal alandaki potansiyelin daha etkin kullanılabilmesine imkân verebilecek faaliyetlerin yürütülmesi ve kırsalda halihazırda yürütülen ekonomik faaliyetlerin desteklenerek kırsal alandaki nüfusun yaşam kalitesini artıracak faaliyetlerin sürdürülmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

TÜBİTAK Ulusal Bilim ve Teknoloji Politikaları 2003-2023 Strateji Belgesi'nde; sınai üretimde rekabet üstünlüğünün sağlanması hedefi doğrultusunda tarım ve ormancılıkta, su ürünleri üretiminde ve gıda sanayiinde üretim araç ve sistemleri geliştirebilmek, tohum, fide, fidan ve damızlık geliştirip üretebilmek (biyoteknoloji), tarım, orman ve hayvancılıkta, klasik ıslah teknikleri ve yeni biyoteknolojinin kombinasyonu

ile bitkisel ve hayvansal üretim için yeni genotipler geliştirebilmek, gıda işleme yöntem ve süreçlerinin geliştirilmesi ile işlenmiş ürün çeşitliliğini artırabilmek, tarım ve ormancılıkta uzaktan algılama ve erken uyarı sistemleri ile bilişim sistem ve yazılımları geliştirebilmek, yaşam kalitesinin yükseltilmesi hedefi doğrultusunda ise gıda güvenliği ve güvenilirliğini sağlama öncelikli teknolojik faaliyet konuları arasında sayılmaktadır. Biyoteknoloji ve gen teknolojileri ise stratejik teknoloji alanları arasında yer almaktadır. Benzer şekilde, **Türkiye Sanayi Stratejisi Belgesi (2015-2018)**'nde su ve gıda alanları Ar-Ge ve yenilik faaliyetlerinde ivme kazanılmasına ihtiyaç duyulan öncelikli alanlar arasında yer almıştır.

Öte yandan **Türkiye Turizm Stratejisi 2023**'te destinasyon odaklı planlama yaklaşımı kapsamında kırsal kalkınma için turizm potansiyelinin harekete geçirilmesine yönelik olarak sağlık, termal, yayla, kültür, kış ve doğa turizmi açısından önemli olan yerleşimlerin tek tek ele alınması yerine bu yerleşim birimlerinin ve turizm potansiyelinin birbirleriyle entegre olabilecek şekilde ele alınması öngörülmektedir. Bu doğrultuda, turizm gelişim bölgeleri, turizm koridorları, turizm kentleri ve ekoturizm bölgeleri geliştirilerek bu bölgeler içinde zayıf kalan yerleşmelerin kültür, el sanatları ve konaklama altyapısının ve faaliyet çeşitliliğinin güçlendirilmesi hedeflenmektedir. Türkiye Turizm Stratejisi 2023 içinde; Bursa kentsel ölçekte markalaşma eylemlerinde, kültür turizmi canlandırılarak marka kültür kentlerinin oluşturulacağı kültür illeri arasında yer almaktadır. Aynı belgede, 4 bölge için Termal Turizm Master Planı hazırlanması planlanmıştır. Bu dört bölgeden birisi olan Frigya bölgesinin bir bölümü Eskişehir'de yer almaktadır.

TR41 2014 – 2023 Bölge Planı'nda belirtildiği üzere, TR41 Bölgesi turizm sektörünün en temel ihtiyacı, sahip olduğu önemli sayıdaki tarihi ve doğal kaynak potansiyelinin ekonomik olarak etkin bir şekilde değerlendirilmesidir. Yıl içinde dengeli bir turizm ekonomisi yaratılması amacıyla destinasyon bazlı planlama yaklaşımı gözetilerek turizm gelirlerinin kırsal bölgelere yayılması, doğa ve tarihsel miras tahribatının engellenerek turizmin sürdürülebilirliğinin sağlanması gerekmektedir. Bursa ili için hazırlanmakta olan "Bursa Turizm Tanıtım ve Marka Stratejisi", Eskişehir ili için hazırlanan "Eskişehir Turizm Temalarının Mekânsal Analizi ile Turizm Pazarlama Stratejisi" ve Bilecik ili için hazırlanmış olan "Marka Kent Bilecik" ile "Bilecik Şehir Markalaşması ve Tanıtımı" çalışmalarının doğrultusunda bölgemizdeki turizm tanıtım faaliyetleri takip edilecektir.

Buna istinaden, bölgede il merkezlerinde yoğunlaşan turizm konaklama altyapısı nedeniyle kırsal bölgelerin sadece günübirlik ziyaret edilmesinin önüne geçmek için kırsal bölgelerde ev pansiyonculuğu, kamp alanları, hosteller gibi alternatif konaklama imkânlarının geliştirilmesi gerekmektedir. Turizm talebini geliştirmek ve kırsal ekonomik altyapıyı güçlendirmek için ticari değeri olan el sanatları ürün üretimi ve ürünün doğrudan tüketiciye ulaştığı agroturizm öncelikli olarak ele alınmalıdır. Dolayısıyla "Kırsal yaşamın sürdürülebilirliğinin sağlanması ve kırsal kalkınma" TR41 Bölgesi için 2023 yılı hedefleri arasında öncelikli bir yere sahiptir.

TR41 2014 – 2023 Bölge Planı kapsamındaki önceliklerden biri de "Turizm Türlerine Özgü Tanıtım, Konaklama ve Ulaşım Altyapısının Güçlendirilerek Hizmet Kalitesinin Yükseltilmesi" önceliğidir. Bu öncelik altında önem arz eden tedbirler aşağıda sunulmaktadır:

- Turizm sektörünün yapısının, hedef pazar ayrıştırmasının ve tanıtım faaliyetlerinin yöntemi ve içeriğinin tespitinin bilimsel ve teknik analizlere dayanılarak yapılması ve kullanılmasının yaygınlaştırılması
- Bölgenin potansiyeline uygun olarak sağlık turizmi, kış turizmi, kültür ve tarih turizmi, tarım turizmi ve doğa turizminin geliştirilerek turizmde çeşitliliğin sağlanması
- Gölge oyunları, ipekböcekçiliği, çömlekçilik, ahşap oymacılığı gibi el sanatları ile yerel ürün ve faaliyetlerin markalaşmasına yönelik bilinçlendirme yapılması,

Yukarıda belirtilen tedbirlere ek olarak coğrafi işaretlere yönelik bilinçlendirme faaliyetlerinin artırılması da “Ar-Ge ve Yenilikçilik Kapasitesinin Güçlendirilmesi ve Verimliliğin Artırılması” önceliği altında tanımlanmıştır.

TR41 Bölgesi illeri arasında yer alan Bursa ve Eskişehir’de kentleşme oranı oldukça yüksek olmasına rağmen kır-kent entegrasyonu tam olarak sağlanamamıştır. İlçelerin **Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması (SEGE-2017)** çalışmasına göre kademelendirilen ilçeler arasında tarım, hayvancılık, kırsal turizm gibi faaliyetlerin önemli derecede potansiyel teşkil etmesi nedeniyle birinci ve ikinci kademe dışındaki ilçeler kırsal bölgeler olarak tanımlanmıştır. Ajansımız da bu duruma 2014-2023 Bölge Planı’nda yer vererek kırsal kalkınma bölgesinde yer almakta olan alt bölgede tarımsal üretim yanında bölgenin potansiyeli doğrultusunda ekonomik çeşitliliğin artırılması, tarımsal üretimde katma değer artırılması, bölge genelinde meraların iyileştirilerek hayvancılık potansiyelinin değerlendirilmesi gerektiğine vurgu yapmıştır. Bu bağlamda son 5 yılın verilerine bakıldığında;

Tablo 10. TR41 Bölgesi Tarım ve Hayvancılık Sektörü Son 5 Yıl Değişimi

Veri	Bilecik			Bursa			Eskişehir		
	2015	2019	Artış / Azalış Oranı	2015	2019	Artış / Azalış Oranı	2015	2019	Artış / Azalış Oranı
Büyükbaş hayvan sayısı (baş)	39.198	41.168	5,03%	200.918	246.554	22,71%	134.309	168.659	25,58%
Küçükbaş hayvan sayısı (baş)	117.520	187.952	59,93%	458.823	579.525	26,31%	808.392	1.034.359	27,95%
Büyükbaş Süt Miktarı Ton (İnek ve Manda)	38.131	47.479	24,52%	246.141	299.557	21,70%	170.636	200.469	17,48%
Küçükbaş Süt Miktarı Ton (Keçi ve Koyun)	3.348	6.950	107,59 %	16.202	20.376	25,76%	18.049	24.722	36,97%

Tarım Alanı (Dekar)	828.305	821.334	-0,84%	3.049.190	2.999.462	-1,63%	5.896.721	5.573.061	-5,49%
Toplam işlenen tarım alanı (dekar)	714.460	681.770	-4,58%	2.163.510	2.068.240	-4,40%	5.857.280	5.528.210	-5,62%
Tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin üretim miktarı (ton)	208.578	204.570	-1,92%	2.086.516	2.385.819	14,34%	2.663.565	3.507.672	31,69%
Örtü altı sebze ve meyve üretim miktarı (ton)	48.732	55.610	14,11%	12.552	12.541	-0,09%	27.360	50.164	83,35%

Kaynak: TÜİK (05.02.2020)

TR41 bölgesinde büyükbaş hayvan sayısı, 2015 yılından 2019 yılına kadar Bilecik'te %5,03, Bursa'da %22,71 ve Eskişehir'de %25,58 oranında artmıştır. Aynı zamanda küçükbaş hayvan sayısında da %59,93 oranında Bilecik'te, %26,31 oranında Bursa'da ve %27,95 oranında Eskişehir ilinde artış yaşanmıştır. Bu bağlamda değerlendirildiğinde son 5 yıl içinde TR41 bölgesinde küçükbaş ve büyükbaş hayvancılık ekonomik anlamda gelişme göstermiştir. Bu gelişmeye paralel olarak büyükbaş süt miktarına bakıldığında son 5 yılda Bilecik'te %24,52 oranında, Bursa'da %21,70 oranında ve Eskişehir'de %17,48 oranında artış yaşanmıştır. Küçükbaş süt miktarında ise Bilecik'te %107,59 oranında, Bursa'da %25,76 oranında ve Eskişehir ise %36,97 oranında artış yaşanmıştır. Bu artışlar doğrultusunda bölgemizde sütün muhafaza edilmesi ve katma değeri artırıcı unsurlara yönelik ihtiyaçlar ortaya çıkmıştır. 2015 ve 2018 yılında kırsal alanda yürütülen mali destek programları ve teknik destek programlarıyla ihtiyaçlara yönelik kısmen çözümler sunulmuştur. Ekonomik çeşitliliğin artırılması, tarımsal üretimde katma değer artırılması ve hayvancılık potansiyelinin geliştirilmesi bölge ekonomisine ciddi katkı sağlayabilecektir.

Köyden kente yaşanan göçün bir sonucu olarak TR41 bölgesinde tarım alanları son 5 yıl içerisinde azalma eğilimi göstermektedir. Bilecik'te büyük bir değişiklik olmamakla beraber azalma oranı %0,84, Bursa'da %1,63 ve Eskişehir'de ise %5,49 olarak gerçekleşmiştir. Tarım alanlarının azalmasına paralel olarak işlenen tarım alanlarında da doğal olarak azalma eğilimi görülmektedir. Toplam işlenen tarım alanı miktarı Bilecik'te %4,58 oranında, Bursa'da %4,40 oranında ve Eskişehir'de ise %5,62 oranında azalmıştır. Toplam işlenen tarım alanı miktarının azalması, tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin üretim miktarını etkilemesi beklenirken sadece Bilecik'te azalma görülmüş (%1,92), özellikle Eskişehir'de (%31,69) ve Bursa'da (%14,34) ciddi artış yaşanmıştır. Ayrıca örtü altı sebze ve meyve üretim miktarında Bursa'da (%0,09) çok az da olsa azalma görülürken, Bilecik'te (%14,11) ve özellikle Eskişehir'de (%83,35) ciddi artış yaşanmıştır. Bu artışların sebepleri arasında TR41 bölgesinde akıllı tarım ve hayvancılık uygulamalarına yavaş yavaş geçişlerin başlanması, çiftçilerin verimli üretim konusunda bilinçlendirilmesi, teşvik ve destekler etkili olmuştur. Bu bağlamda TR41 bölgesinde akıllı tarım ve hayvancılık uygulamalarının artırılmasında, temsilci

kurum ve kuruluşlar aracılığıyla üreticilerin eğitimi, ayrıca kırsalda üretilen tarım ürünlerinin katma değerlerinin ve pazarlama imkânlarının artırılması, kırsalda yürütülen tarımsal faaliyetlerde yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımının yaygınlaştırılması ile kırsalda turizm ve yöreye özgü el sanatlarının geliştirilmesi ve çeşitlendirilmesi, turizm tanıtım çalışmalarında teknoloji kullanımının yaygınlaştırılmasının önemli olduğu değerlendirilmektedir.

Bölgede ekonomik çeşitliliğin artırılması amacıyla turizm potansiyelinin değerlendirilmesi, doğa, termal, sağlık, kültür ve yayla turizminin geliştirilmesi bölge halkının gelirinin artırılması açısından desteklenmesi, turizm alanlarının geliştirilmesinde bölgenin doğal yapısına uygun, farklı turizm türlerine hitap eden konaklama türleri (ev pansiyonculuğu, yayla evleri, kamp vb.) ve altyapısının geliştirilmesinin önemli olduğu değerlendirilmektedir.

Bölge illerinde aşağıdaki tabloda görüldüğü gibi turizm ve kırsal alanda faaliyet gösteren çok sayıda kuruluş bulunmaktadır. Sayıca fazla olan bu kuruluşların niteliklerinin ve etkinliklerinin geliştirilmesi gerekmektedir. Bu kapsamda iyi uygulama örneklerinin gösterilmesi, eğitimler aldırılması ve bu sayede kapasitelerinin geliştirilmesi ihtiyacı bulunmaktadır. Bununla birlikte yöresel ve coğrafi işaretli ürünlerin satış ve pazarlanması için bu kooperatif ve derneklerin geliştirilmesi gerekmektedir.

Tablo 11. TR41 Bölgesinde Yer Alan Kooperatifler, Dernekler ve Birlikler

#		Bursa	Eskişehir	Bilecik
1	Tarımsal Kalkınma Kooperatifleri	325	60	30
2	Sulama Kooperatifleri	58	107	13
3	Su Ürünleri Kooperatifleri	20	3	1
4	Yetiştirici Birlikleri	4	4	3
5	Üretici Birlikleri	20	10	5
6	Kadın Girişimi Üretim Ve İşletme Kooperatifi	4	5	1
7	Tarım Satış Kooperatifi	9	2	1
8	Dernekler (Gıda, Tarım ve Hayvancılık)	22	7	3
9	Dernekler (Turizm)	26	15	8

Kaynak: Ticaret Bakanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı, Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü

Tablo 12. TR41 Tarım ve Hayvancılık Üretim Değerleri

Bitkisel üretim değeri (bin TL)			
	Bursa	Eskişehir	Bilecik
2015	3.395.204	1.316.515	488.753
2019	6.214.237	2.542.710	780.988
Canlı hayvanlar değeri (bin TL)			
2015	1.191.695	874.512	188.195
2019	2.732.455	2.101.912	478.660
Kişi başına tarımsal üretim değeri (TL)			
2015	1.650	2.473	3.520
2019	1.737	3.006	3.460
Toplam tarımsal üretim değeri (bin TL)			
2015	4.938.460	2.485.273	734.709
2019	9.596.082	5.067.186	1.342.460

Kaynak: TÜİK (05.02.2020)

Tablo 13. TR41 Tarım ve Hayvancılık İhracat Rakamları

İhracat Rakamları (\$)			
	Bursa	Eskişehir	Bilecik
2013	85.811.607	4.926.805	75.330
2018	99.899.426	6.022.666	1.074.400

Kaynak: TÜİK (05.02.2020)

Yukarıdaki tablolarda yer alan TR41 bölgesi tarım ve hayvancılık üretim değerleri ile ihracat rakamları değerlendirildiğinde; bölgemizdeki her 3 ilde de genel bir artış olduğu görülmektedir. İhracat artış oranları; Bursa için 16,4%, Eskişehir için 22,2%, ve Bilecik için 1326% şeklindedir. Bu veriler ile de görülmektedir ki bölgemizin yükselen bir kapasite ile tarım ve hayvancılık üretimi potansiyeli bulunmaktadır. Bu SOP kapsamında gerçekleştirilmesi planlanan kırsal kalkınmaya yönelik faaliyetlerin, bu potansiyelin ortaya çıkarılması ve geliştirilmesi bakımından önem arz edeceği düşünülmektedir. Eğitimler, danışmanlıklar, iyi

uygulama ziyaretleri, iş birlikleri ve mali destek programları gibi faaliyetler bu amaçlara yönelik şekilde planlanmıştır.

Kalitesi, gelenekselliği, yöreden elde edilen hammaddesi ile yerel niteliklere bağlı olarak belli bir üne kavuşmuş ürünlerin korunmasını sağlayan coğrafi işaretler son yıllarda ülkemizde öne çıkan bir konu haline gelmiştir. Bölgemiz illerinden Bursa'da 13, Eskişehir'de 4 ve Bilecik'te 8 ürünün halihazırda coğrafi işaret tescili yapılmış durumdadır (<https://www.ci.gov.tr>). Bu ürünlere ek olarak birçok ürünün tescillenmesine yönelik hazırlık çalışmaları da devam etmektedir. Ürünlerin katma değerli hale gelmesine, tanınmasına ve korunmasına yönelik katkısı ile kırsal kalkınmaya hizmet eden coğrafi işaretlere yönelik bölgemizde; mevcutlara yönelik geliştirme, yeni pazarlar ile buluşturma, denetim mekanizmalarını sağlamlaştırma gibi faaliyetler ile potansiyellerin belirlenmesi, gerekli süreçlerin oluşturulması ve desteklenmesi hususlarında faaliyetler yürütülecektir.

Ajansımız kuruluşundan bugüne bölge içi gelişmişlik farklılarının özgün müdahale araçlarıyla giderilmesi amacıyla çok çeşitli projelere destek vermiştir. Aşağıdaki tabloda bugüne kadar yürütülen mali destek programları kapsamında bölgeye kazandırılmış çeşitli proje çıktılarına yer verilmiştir.

Tablo 14. Ajans Tarafından Yürütülen Mali Destek Programları Kapsamında Kırsal Kalkınma ve Turizm Alanlarındaki Önemli Proje Çıktıları

Proje Çıktıları	Toplam
Tarımsal Faaliyetlere Yönelik Kurulan Laboratuvar Sayısı (Toprak, Su, Ürün Analizi vs.)	4
Turizm Tanıtımında Kullanılmak Üzere Hazırlanan Web Sitesi /Mobil Uygulama Sayısı	22
Turizm Amaçlı Kurulan/Yenilenen Müze/Tesis Sayısı	16
Doğa Turizmine Yönelik Kurulan Tesis Sayısı	14
Sulama Amaçlı Kurulan GES sayısı	3
Kırsal Kalkınma ve Turizm Amaçlı Kurulan Yeme/İçme Tesisi Sayısı	9
Kurulan Gıda İşleme/Paketleme/Depolama Tesisi Sayısı	11
Süt Kalitesini Artırmaya Yönelik Yürütülen Proje Sayısı (Sağım, Soğutma, Nakliye)	5
Yöresel El Sanatlarının Üretimini Teşvik Etmeye Yönelik Yürütülen Proje Sayısı	4

Bu doğrultuda ülke çapında da örnek projeler arasında yer alan, 2018 nüfus sayımına göre 6.576 kişinin yaşadığı Bursa'nın Harmancık ilçesinde 2012 ve 2015 proje teklif çağrıları kapsamında yürütülen iki ayrı proje ile ilçeye bir adet ekoturizm tesisi kazandırılmıştır. Söz konusu tesiste 14 bungalov ev, 250 m2 restoranın yanında macera parkı, paintball, dağ bisikletleri, yürüyüş parkurları ve ATV gezi motorları aktiviteleri yer almaktadır. Oluşturulan bu tesis beklenenin de üzerinde başarılı olarak sadece 2019 yılında 100.000'den fazla kişi tarafından ziyaret edilmiştir. Bungalov evlerin doluluk oranı yüksektir. Ajansımız tarafından desteklenen bu ve benzeri diğer birçok başarılı ve sürdürülebilir kırsal kalkınma projesi ile yukarıda belirtilen sorunlara çözüm yolları üretilmeye çalışılmıştır.

Yine aynı şekilde Bilecik ilinde de kırsal kalkınma ve turizm odağında birçok proje ve faaliyet desteği sağlanarak katkıda bulunulmuştur. Söğüt Kadın El Sanatlarını Kazandırma ve Çevre Düzenlemesi Projesi, Ver Elini Osmaneli Şifalı İçmeler Tesisi Projesi, Kınık Köyü Baran Organik Tarım Çiftliği Doğal Hayat ve Sürdürülebilir Kalkınma Projesi, Vezirhan İpek Yolunda Tarihin ve Ticaretin Kültürel Değerlerle Yeniden

Canlandırılması Projesi, Toprakdan Çömleğe Çömlekten Dünyaya Çömlekçilik Projesi, Yöresel Ürün Kırsal Kalkınma "Yeniköy" Kayı Boyu Çiftçi ve Girişimci Kadınlar Derneği Projesi, Kırsalda Tasarım 2017 Kurşunlu Eko turizm Köyü ve 2018 Kınık Çömlekçi Köyü Etkinlikleri bunlardan yalnızca bazılarıdır. Bu projeler ile Bilecik'in kırsal kalkınmasına ve turizm ile tanıtımına yönelik gerek altyapısal gerek kapasite geliştirici nitelikte, sürdürülebilir ve girişimci katkılar sağlanmıştır. Aynı şekilde Eskişehir Fuar ve Kongre Merkezi Projesi, Eskişehir Turizmine Cam Sanatını Kazandırmak, Yöreyi Tanıtan Turistik Ürünlerle Han Kadınının Ekonomiye Kazandırılması, Çağdaş Seramik Parkı, Eskişehir İli Kültür Mirası Envanterinin Oluşturulması, Eskişehir Somut Olmayan Kültürel Miras Envanterinin Çıkarılması ve Turizme Kazandırılması, Tarımsal Sulama İçin Güneş Enerjisi Sistemi, Geçit Kuşağı Tarımsal Araştırma Enstitüsü Tohumluk Temizleme ve Paketleme Ünitesinin Modernizasyonu projeleri, Beylikova, Alpu ve İnönü ilçelerinin süt kalitesinin iyileştirilmesine yönelik projeler, Alpu Savat'ının Modernizasyonu projesi, İnönülü Hünerli Kadınlar "Doğal ve Yöresel Gıdaları" Pazarlama Telaşında Projesi, Küçük Adımlar İleri ve Üst Düzey Sağlık Turizmi projesi gibi pek çok projeye Eskişehir'in kırsal kalkınma çalışmaları ve farklı temalarda turizm çalışmaları kapsamında destek verilmiştir. Bu SOP kapsamında yürütülecek tüm faaliyetler de bu çalışmaların tamamlayıcısı konumunda olacaktır.

Ajansımız turizm ve kırsal kalkınma anlamında çeşitli araştırmalar yapmış ve yaptırmıştır. Kırsal alanda üretilen ürünlerin kapasitelerinin geliştirilmesi ve ilgili alana yönelik yatırım alanlarının oluşturulması amacıyla Ajans fizibilite desteği ile Erikli Tabiat Parkı, Eskişehir İlinde Tarım ve Hayvancılık Faaliyetlerinden Kaynaklanan Atıklardan Enerji Üretimi, Eskişehir İlinde Güneş Enerjisinden Faydalanılarak Enerji Üretimi Projesi, *Gölpazarı ve Yenipazar İhtisas OSB Fizibilite Raporları* hazırlanmıştır. Ayrıca *Orta Sakarya Raporu* hazırlanarak, Eskişehir ve Bilecik ilçelerinin bir kısmını içine alan Orta Sakarya Vadisinde üretilen tarım ürünlerinin mevcut durumunun ortaya konulması, ürünlerin daha katma değerli hale getirilmesi, üretim ve pazarlama olanaklarının geliştirilmesi ve planlanan yatırımlara altlık oluşturulması için hazırlanmıştır. Bilecik'in tarihi, kültürel ve doğal güzelliklerinin, inanç ve doğa alanlarında turizm potansiyelinin belirlenmesi ve Türkiye'de elde edilen turizm gelirlerden Bilecik'in aldığı payın artırılmasına yönelik mevcut potansiyelin harekete geçirilmesi, mevcut potansiyelin planlı ve stratejik olarak değerlendirilmesi amacıyla *Bilecik Turizm Marka Kent Stratejik Kalkınma Planı* Ajans desteği ile hazırlanmıştır. Bununla birlikte *Bursa İli Sağlık Turizmi Master Planı*, uluslararası kalite standartlarında sağlık hizmeti veren birçok hastane, poliklinik, tıp merkezi gibi kurum ve kuruluşlara ev sahipliği yapan Bursa'nın sahip olduğu (başta termal kaynaklar olmak üzere) doğal kaynaklar ile sağlık turizminde hem tedavi hem de tedavi sonrası rehabilitasyon hizmetlerinin geliştirilmesi, ildeki sağlık turizmi potansiyelinin en üst düzeyde değerlendirilmesi amacıyla yürütülmüştür. Bölge illerinde bölge planı çalışmaları kapsamında *turizm ve tarım özelinde ihtisas komisyonları* oluşturularak raporlama çalışmaları yapılmış ve bu kapsamda bölgenin mevcut durumu, stratejiler ve öncelikleri ortaya konulmuştur. İl raporlarına ek olarak *ilçe raporları* da hazırlanarak kırsal ve turizm de olmak üzere mevcut durum, ihtiyaçlar, sorunlar ve proje önerileri belirlenmiştir. Bölge illerinde turizm ve kırsal kalkınmayı hızlandırmaya katkı sağlayacak ilin veya ilçenin ihtiyaçlarına yönelik çeşitli tasarım etkinlikleri de düzenlenmiştir.

On Birinci Kalkınma planında ifade edilen özgün geleneksel zanaat ve el sanatları, agro-turizm, coğrafi işaretli ürünler açısından da TR41 Bölgesi illerimizin önemli potansiyeller barındırdığı çoğu kişi tarafından

kabul edilen bir gerçektir. Bursa'da tarihi İznik Çiniciliği, bıçakçılık, ipekböcekçiliği; Bilecik'te çömlekçilik, Eskişehir'de savat, lületaşı işlemeciliği ve kilim dokuma gibi el sanatlarımız, asırlar boyu olduğu gibi bundan sonra da korunması gereken önemli değerlerimiz olduğundan, bunların dünyada farklılaşan turizm ve yerelde kalkınma anlayışıyla birlikte tekrar değerlendirilerek ekonomiye daha fazla katkı sunmasına ve illerimizin istihdam yüküne katkıda bulunmasına yönelik çalışmalar Ajansımız tarafından gerçekleştirilmeye devam edecektir.

Diğer taraftan kişileri kırsal alanlarda tutmanın tek yolunun alternatif turizm türleri geliştirmek olduğu öngörüsü kısıtlı bir bakış açısına sahip bir yorumu ifade etmektedir. Bu açıdan kırsal alanlarda tarımsal üretimin ve hayvancılığın da geliştirilmesi amacıyla yapılması gerekenler olduğu değerlendirilmektedir. Bölgede sulama imkânlarının artırılarak tarımsal ürün çeşitliliğinin sağlanması, modern tarım ve hayvancılık teknikleri konusunda bölge insanın eğitilmesi, potansiyeli olan köylerde ipekböcekçiliğinin canlandırılması, uygun alanlarda organik tarımın geliştirilmesi, verimlilik artışı çalışmaları (geniş arazilerde üretim, sözleşmeli üretim, ortak pazarlama çalışmaları, kooperatifçilik vs.) gibi başlıklarda Ajansımızın faaliyet alanına girebilecek hususlar mevcuttur. İlgili SOP kapsamında belirlenen faaliyetlerin bölgemizde hayata geçirilmesi ile, bölgenin turizm potansiyellerinin tanıtımında olduğu kadar, kırsal kalkınmanın ekonomik, çevresel, mekânsal, üretim gibi birçok alanını kapsayacak unsurlarında da sürdürülebilir bir iyileşme ortaya konmuş ve böylece bölgeler arası ve bölge içi gelişmişlik farklarının azaltılmasına katkıda bulunmuş olacaktır.

Kırsal Kalkınma ve Turizm Tanıtım SOP kapsamında, yenilikçi ve sürdürülebilir bir bakış açısıyla kırsal bölgelerin refah seviyesinin artırılması, kır-kent gelişmişlik dengesinin kurulması, kırsal alandan elde edilen gelirlerin çeşitlendirilerek artırılması hedeflenmektedir. Ayrıca, bölge turizminin mevcut değerleri ve potansiyelini markalaştırarak tanıtılması, turizm faaliyetlerinin on iki aya yayılması, turizmden elde edilen gelirlerin yeni nesil turizm anlayışları çerçevesinde çeşitlendirilerek artırılması ve bölgeye turizm yatırımının çekilmesi amaçlanmaktadır. Söz konusu hedeflere ilişkin faaliyet ve çıktıları aşağıda detaylı olarak ele alınmaktadır.

c) Sonuç ve Çıktı Hedefleri

SOP tamamlandığında 3 yıllık süre sonunda elde edilecek sonuçlar aşağıdaki gibidir:

Tablo 15. KKTTSOP Sonuç Göstergeleri

#	Alt Bileşen	Gösterge Adı	Birim	Mevcut Durum*	Hedef	Doğrulama Kaynağı	Özel Amaç(lar)
1	Araştırma, Analiz ve Programlama	Bilecik Söğüt'e gerçekleştirilen yatırım sayısı	Adet	0	3	BEBKA, Söğüt Kaymakamlığı, Bilecik Valiliği	5,6
2	İş birliği ve Koordinasyon	Bölgedeki coğrafi işaretli ürün tescil sayısı	Adet	14	18	BEBKA, Türk Patent	2,5,7
3	İş birliği ve Koordinasyon	Coğrafi İşaretli Ürün üretici temsilcileri ile perakende zinciri firmalar arasında imzalanan yeni tedarik sözleşmesi sayısı	Adet	0	3	BEBKA, T.C. Ticaret Bakanlığı	2,4,5,7

#	Alt Bileşen	Gösterge Adı	Birim	Mevcut Durum*	Hedef	Doğrulama Kaynağı	Özel Amaç(lar)
4	Kapasite Geliştirme	TR41 Bölgesinin tarım ve hayvancılık sektöründeki ihracat miktarının artışı ²³	Yüzde	110.434.083 \$	%15	TÜİK, Tarım ve Orman Bak., BEBKA	2,7
5	Tanıtım ve Yatırım Destek	TR41 Bölgesinde konaklama tesislerine giriş yapan yerli ve yabancı turist sayısındaki artış	Yüzde	2.414.826	%20	TÜİK, Kültür ve Turizm Bak.	5,6
6	Tanıtım ve Yatırım Destek	TR41 Bölgesinde ortalama geceleme sayısında artış	Yüzde	4.187.299	%20	TÜİK, Kültür ve Turizm Bak.	5,6
7	Tanıtım ve Yatırım Destek	TR41 Bölgesi illerinde ortalama geceleme süresinde artış	Yüzde	<u>Geceleme sayısı</u> Bursa:1,83 Eskişehir:1,45 Bilecik:1,57	%15	TÜİK, Kültür ve Turizm Bak.	5,6
8	Tanıtım ve Yatırım Destek	Bölgeye yeni kırsal/kentsel turizm yatırımcısı sayısı	Adet	0	5	BEBKA	1,5,6
9	Tanıtım ve Yatırım Destek	Bölgede turizm alanında yapılan yeni konaklama tesisi yatırım adedi	Adet	0	7	BEBKA, TSO'lar	1,5,6

2021 yılı sonunda elde edilmesi öngörülen yıllık çıktılar aşağıdaki gibidir:

Tablo 16. KKTTSOP Çıktı Göstergeleri

#	Alt Bileşen	Gösterge Adı	Birim	Mevcut Durum*	Hedef	Doğrulama Kaynağı	Özel Amaç(lar)
1	Araştırma, Analiz ve Programlama	Güncellenen ilçe raporu sayısı	Adet	0	33	BEBKA	1,7
2	Araştırma, Analiz ve Programlama	Eskişehir Frig Vadisi Çalışmalarında Yol Haritası Belirlenmesi	Adet	0	1	BEBKA	5,6
3	Araştırma, Analiz ve Programlama	Bölgesel Kırsal Kalkınma Stratejisi Raporu	Adet	0	1	BEBKA	1,4,5,6
4	Araştırma, Analiz ve Programlama	Söğüt Tarihi Alanına Yönelik Mekânsal Planlama Çalışması Sayısı	Adet	0	1	BEBKA	5,6
5	Araştırma, Analiz ve Programlama	Bursa Turizm ve Marka Stratejisi çalışması kapsamında düzenlenen eğitim sayısı	Adet	0	5	BEBKA	4,5,6
6	Araştırma, Analiz ve Programlama	Bursa Turizm ve Marka Stratejisi çalışması kapsamında hazırlanan konsept tasarım sayısı	Adet	0	10	BEBKA	4,5,6
7	Araştırma, Analiz ve Programlama	Bursa Turizm ve Marka Stratejisi çalışması kapsamında hazırlanan Strateji Belgesi sayısı	Adet	0	1	BEBKA	4,5,6

²³ Tarım, hayvancılık, ormancılık ve balıkçılık sektörlerini içermektedir. TÜİK 2019 yılı verileridir.

#	Alt Bileşen	Gösterge Adı	Birim	Mevcut Durum*	Hedef	Doğrulama Kaynağı	Özel Amaç(lar)
8	İş birliği ve Koordinasyon	Gerçekleştirilen Ziyaret Sayısı (Belediyeler)	Adet	0	20	BEBKA	4
9	İş birliği ve Koordinasyon	Kırsal ve Turizm Paydaşlarıyla Görüşme Sayısı	Adet	0	20	BEBKA	4
10	İş birliği ve Koordinasyon	Ajans Personeli Tarafından Teknik İnceleme Ziyareti Sayısı	Adet	0	3	BEBKA	4
11	İş birliği ve Koordinasyon	Düzenlenen Bilecik Kırsal Turizm Etkinliği sayısı	Adet	0	1	BEBKA	4,5,6
12	İş birliği ve Koordinasyon	Bilecik Kırsal Turizm Etkinliği kapsamında gerçekleştirilen B2B görüşme sayısı	Adet	0	30	BEBKA	4,5,6,7
13	İş birliği ve Koordinasyon	Bilecik Kırsal Turizm Etkinliği sonu Sonuç Raporu sayısı	Adet	0	1	BEBKA	1,6
14	Kapasite Geliştirme	İyi Uygulama Örnekleri İnceleme Ziyareti Sayısı	Adet	0	3	BEBKA	4,6
15	Kapasite Geliştirme	Üreticilere Yönelik düzenlenen eğitim sayısı	Adet	0	3	BEBKA	2,4,7
16	Kapasite Geliştirme	Tarım ve Hayvancılık Sektöründe Modern Uygulamalar Yönetim Danışmanlığı Programı kapsamında gerçekleştirilen bilgilendirme toplantısı sayısı	Adet	0	8	BEBKA	2,4,7
17	Kapasite Geliştirme	Tarım ve Hayvancılık Sektöründe Modern Uygulamalar Yönetim Danışmanlığı Programı kapsamında gerçekleştirilen saha ziyareti ve uygulama çalışması sayısı	Adet	0	10	BEBKA	2,4,7
18	Kapasite Geliştirme	Tarım ve Hayvancılık Sektöründe Modern Uygulamalar Yönetim Danışmanlığı Programı kapsamında gerçekleştirilen Kırsal Kalkınma eğitimleri sayısı	Adet	0	3	BEBKA	2,4,7
19	Kapasite Geliştirme	Tarım ve Hayvancılık Sektöründe Modern Uygulamalar Yönetim Danışmanlığı Programı kapsamında gerçekleştirilen teknik gezi sayısı	Adet	0	2	BEBKA	2,4,7
20	Tanıtım ve Yatırım Destek	Tasarlanan Turizm Dijital Pazarlama Portalı	Adet	0	2	BEBKA	3,4,5,6,7
21	Tanıtım ve Yatırım Destek	Sosyal Medya Reklam Kampanyası Yapılan Ürün Sayısı	Adet	0	15	BEBKA	3,4,5,6,7
22	Tanıtım ve Yatırım Destek	Düzenlenen Fam Trip ve Info Tur Sayısı	Adet	7	13	BEBKA	3,4,5,6
23	Tanıtım ve Yatırım Destek	Fam Trip ve Info Turlara katılan acente/blogger/temsilci Sayısı	Adet	240	285	BEBKA	3,4,5,6
24	Tanıtım ve Yatırım Destek	Eskişehir için hazırlanan tanıtım filmi sayısı	Adet	1	7	BEBKA	5,6
25	Tanıtım ve Yatırım Destek	Düzenlenen Doğa Sporları Festivali sayısı	Adet	0	1	BEBKA	4, 5,6
26	Tanıtım ve Yatırım Destek	Bilecik Doğa Sporları Festivaline katılan sporcu sayısı	Adet	0	50	BEBKA	4,5,6

#	Alt Bileşen	Gösterge Adı	Birim	Mevcut Durum*	Hedef	Doğrulama Kaynağı	Özel Amaç(lar)
27	Tanıtım ve Yatırım Destek	Bilecik Doğa Sporları Festivali etkinlik filmi sayısı	Adet	0	1	BEBKA	4,5,6
28	Tanıtım ve Yatırım Destek	Bilecik Doğa Sporları Festivali etkinlik sonu kitapçığı sayısı	Adet	0	1	BEBKA	4,5,6
29	Tanıtım ve Yatırım Destek	Bilecik Doğa Sporları Festivaline ilişkin yerel ve ulusal basında çıkan haber sayısı	Adet	0	10	BEBKA	4,5,6
30	Ajans Destekleri	2021 yılı Teknik Destek Programı kapsamında eğitim alan kişi sayısı	Kişi	45	100	BEBKA	2,3,5,7
31	Ajans Destekleri	2021 yılı Teknik Destek Programı kapsamında düzenlenen eğitim sayısı	Adet	1	10	BEBKA	2,3,5,7
32	Ajans Destekleri	2021 yılı Fizibilite Desteği Programı kapsamında destek alan proje sayısı	Adet	0	3	BEBKA	1,2,3,5,7
33	Ajans Destekleri	Proje Teklif Çağrısı kapsamında destek alan proje sayısı	Adet	0	10	BEBKA	3,5,6,7

d) Proje ve Faaliyetler

2021 yılı içerisinde bölgemizde; Araştırma, Analiz ve Programlama, İş Birliği ve Koordinasyon, Kapasite Geliştirme ve Tanıtım ve Yatırım Destek bileşenlerinde olmak üzere aşağıdaki faaliyetler gerçekleştirilecektir.

İlgili SOP kapsamında 2021 yılı içerisinde yürütülmesi planlanan tüm faaliyetler ve faaliyetlere ilişkin detaylar aşağıdaki tabloda sunulmaktadır:

Tablo 17. KKSOP Proje ve Faaliyetler

Özel Amaç	Alt Bileşen Adı	Alt Bileşen Türü (Faaliyet, proje vs.)	Alt Bileşen	Sorumlu Birim	İlgili Birim	Öngörülen Tamamlanma Süresi
1,6	İlçe Raporlarının Güncellenmesi	Araştırma, Analiz	Araştırma, Analiz ve Programlama	YDO'lar	PPKB	Ocak 2021 – Eylül 2021
1,5,6	Eskişehir Frig Vadisi Çalışmalarında Yol Haritası Belirlenmesi	Araştırma, Analiz	Araştırma, Analiz ve Programlama	Eskişehir YDO	PPKB	Ocak 2021- Aralık 2021
1,4,5,6	Bölgesel Kırsal Kalkınma Stratejisi	Araştırma, Analiz	Araştırma, Analiz ve Programlama	PPKB	YDO'lar	Ekim 2020- Aralık 2021
1,5,6	Bursa Turizm Tanıtım ve Marka Stratejisinin Geliştirilmesi	Faaliyet	Araştırma, Analiz ve Programlama	Bursa YDO		Ocak 2021- Mart 2021
4,5,6	Bursa Turizm Tanıtım ve Marka Stratejisinin Lansmanı	Faaliyet	Araştırma, Analiz ve Programlama	Bursa YDO		Nisan 2021 – Mayıs 2021

Özel Amaç	Alt Bileşen Adı	Alt Bileşen Türü (Faaliyet, proje vs.)	Alt Bileşen	Sorumlu Birim	İlgili Birim	Öngörülen Tamamlanma Süresi
5,6	Söğüt Tarihi Alanına Yönelik Mekânsal Planlama Çalışması	Araştırma, Analiz	Araştırma, Analiz ve Programlama	Bilecik YDO	PPKB	Ocak 2021 – Eylül 2021
1,4	Kurumlar Arası İş birliği ve Koordinasyon Artırılmasına Yönelik Çalışmalar	Faaliyet	İş birliği ve Koordinasyon	YDO'lar		Ocak 2021 – Aralık 2021
4,6	Yurtiçi iyi uygulama örneklerinin incelenmesi	Faaliyet	Kapasite Geliştirme	YDO'lar		Mart 2021 – Aralık 2021
2,3,4,7	Üreticilere Yönelik Eğitimler	Faaliyet	Kapasite Geliştirme	YDO'lar		Mart 2021 – Aralık 2021
2,3,4,7	Tarım ve Hayvancılık Sektöründe Modern Uygulamalar Yönetim Danışmanlığı Programı	Faaliyet	Kapasite Geliştirme	Bilecik YDO	PPKB	Ocak 2021 – Aralık 2021
3,5,6,7	Sosyal medya reklam kampanyası	Faaliyet	Tanıtım ve Yatırım Destek	YDO'lar		Mart 2021 – Aralık 2021
5,6,7	Fam Trip ve Info Tur Düzenlenmesi	Faaliyet	Tanıtım ve Yatırım Destek	YDO'lar		Haziran 2021 – Aralık 2021
5,6	Eskişehir Tanıtım Materyalleri Hazırlanması	Faaliyet	Tanıtım ve Yatırım Destek	YDO		Ocak 2021- Aralık 2021
4,5,6	Bilecik Doğa Sporları Festivali	Faaliyet	Tanıtım ve Yatırım Destek	Bilecik YDO		Nisan 2021 – Kasım 2021
2,7	Teknik Destek Programı kapsamında verilen eğitimler/danışmanlıklar	Teknik Destek	Ajans Destekleri	PYB	İDB	Mart 2021- Ekim 2021
1,5,7	Fizibilite Desteği Programı kapsamında desteklenen fizibilite çalışmaları	Fizibilite Desteği	Ajans Destekleri	PYB	İDB	Mart 2021- Ekim 2021
2,5,6,7	2020 Yılı Kırsalda Ekonomik Kalkınma MDP	Mali Destek Programı	Ajans Destekleri	PYB	İDB MİB	Eylül 2020- Mart 2021
2,5,6,7	2021 Yılı Turizm MDP	Mali Destek Programı	Ajans Destekleri	PYB	İDB MİB	Eylül 2021- Mart 2022
2,5,6,7	2021 Yılı Kırsalda Ekonomik Kalkınma MDP	Mali Destek Programı	Ajans Destekleri	PYB	İDB MİB	Eylül 2021- Mart 2022

i. Araştırma, Analiz ve Programlama

Bölgemizde Araştırma, Analiz ve Programlama çalışmaları kapsamında aşağıdaki çalışmalar yürütülecektir.

İlçe Raporlarının Güncellenmesi

2012 yılında Ajansımız tarafından İlçe Raporları hazırlanmış ve raporda ilçelerin demografik, ekonomik sosyal alandaki mevcut durumları ortaya konmuştur. 2021 yılında söz konusu rapordaki veriler güncellenecek, 2021 yılında yayınlanması beklenen YERMEK Raporu ile kurumlarla yapılacak görüşmeler ışığında ilde öne çıkan sorun ve talepler derlenecektir. Hazırlanan raporun 2021 Mali Destek Programları ve potansiyel güdümlü proje havuzu için önemli girdi sağlaması beklenmektedir. Bununla birlikte bu raporlar paydaşlar ile paylaşılarak bölgede kırsal kalkınma üzerinde politikalar geliştirilecek ve eylem planları üzerine altlık oluşturulacaktır. Bölgeye özgü tarım ürünlerinden elde edilen gelirin artırılması ve katma değerli ürünlerin üretilmesine yönelik yürütülecek çalışmalara söz konusu ilçe raporlarının yön vermesi hedeflenmektedir.

Eskişehir Frig Vadisi Çalışmalarında Yol Haritası Belirlenmesi

Günümüzde Kütahya, Afyon ve Eskişehir il sınırlarına yayılan Dağlık Frigya bölgesinin bölgesel turizmin canlandırılması bakımından yüksek potansiyele sahip olması nedeniyle, Kültür ve Turizm Bakanlığı ve Eskişehir Valiliği koordinasyonunda Zafer Kalkınma Ajansı iş birliği ile turizmi geliştirme çalışmalarına yönelik faaliyetler planlanmaktadır. Bu kapsamda Frig Yolu'nda mevcut durumda ziyaret edecekler için ihtiyaçların belirlenmesi ve gerekli stratejik dokümanların (ziyaretçilerin ön bilgilendirilmesi, rehberlik sağlanması, yönlendirici ve detaylı bilgi sağlayıcı tabelaların oluşturulması, su, tuvalet vb. temel ihtiyaçların karşılanması, yürüyüş yollarının düzenlenmesi, haberleşme ve diğer altyapı imkânlarının sağlanması gibi ihtiyaçları da ortaya koyabilecek) hazırlanması planlanmaktadır.

Bölgesel Kırsal Kalkınma Stratejisi

Bölgesel Kırsal Kalkınma Stratejisi çalışmasıyla bölgede kırsal kalkınmanın mevcut durumu, karşılaşılan sorunlar, odaklanması gereken temel alanlar ve bu alanlarda şimdiye kadar yürütülen politika ve tedbirler ve eylemler ele alınacak; çevre analizi, paydaş analizi ve GZFT analizi ile misyon, vizyon, temel değerler, stratejik amaçlar ve hedefler belirlenecektir. Hazırlanacak raporda bölgenin coğrafi yapısı ve iklimi, arazi varlığı ve kullanımı, bitkisel üretim, hayvansal üretim, kanatlı sektörü üretimi, su ürünleri üretimi ile kırsal kalkınma desteklerindeki gelişmeler incelenecek; gereken öncelikler altında politika ve tedbirler oluşturulacaktır. Ayrıca bölgede yer alan kırsal yerleşmeler için yerele özgü değerler esas alınarak mekânsal düzenleme araçlarının geliştirilmesi, yerel yönetimlerin kırsal yerleşimler için hazırlayacağı mekânsal planlara yönelik çerçeve tasarlanması ve turizm stratejisinin oluşturulması planlanmaktadır.

Bursa Turizm Tanıtım ve Marka Stratejisi

2019 yılında başlatılan çalışma kapsamında Bursa ilinin turizm tanıtım faaliyetlerinin daha planlı ve etkin bir şekilde yönetilebilmesi için ildeki paydaşların katılımı ile bir yol haritası ve eylem planının oluşturulması hedeflenmektedir.

Bursa'nın turizm çeşitliliği, farklı coğrafyalardan yabancı turistleri Bursa'ya çekme potansiyeline sahiptir. Aynı zamanda, dünyada değişen turizm trendlerine bağlı olarak turizm sektöründe hedef pazarlar değişkenlik göstermektedir. Bursa'nın turizm potansiyeli ve değişen trendler göz önüne alınarak, turizm sektöründe Bursa'nın hedeflediği ve buna ilişkin tanıtım çalışmalarını şekillendirecek iletişim ve tanıtım stratejisinin hazırlanması çalışmasının 2021 yılı ilk çeyreğinde tamamlanması planlanmaktadır.

Proje kapsamında yürütülen çalışmaların COVID-19 salgını nedeniyle sekteye uğraması, yürütülen çalışma kapsamında planlanan toplantı ve çalıştayların pandemi süresince alınan önlemler nedeniyle planlanan zamanlarda gerçekleştirilememesi, hizmet kapsamında hazırlanması beklenen konsept çalışmalar için gerekli nitelikli görsellerin yerel kaynaklardan temin edilememiş olması nedeniyle ayrıca fotoğraf çekimi yapılması nedeniyle süre uzatımına ihtiyaç olmuştur.

Bursa Turizm Tanıtım ve Marka Stratejisinin çalışması kapsamında yürütülen uluslararası kıyaslama faaliyetleri kapsamında Bursa ile benzer özellikler taşıyan şehirlerin/bölgelerin iyi uygulama örnekleri incelenmiştir. Çalışmanın sonunda Strateji Belgesinin ve Bursa ili için tasarlanmış kurumsal kimlik çalışmalarının lansmanı ilgili kurumların iş birliğinde gerçekleştirilecektir.

Çalışmaların yürütülmesi esnasında Bursa ilinde Turizm sektöründe faaliyet gösteren bütün paydaşların katılımı sağlanacaktır. Öncelikle Bursa Valiliği, Bursa Büyükşehir Belediyesi, İlçe Belediyeleri, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Bursa Kültür ve Turizm Tanıtma Birliği, Bursa Ticaret ve Sanayi Odası, TÜRSAB ve GÜMTOB başta olmak üzere bütün paydaşlar sürece dahil edilecek ve stratejinin il ölçeğinde azami şekilde sahiplenilmesi dikkate alınacaktır.

Söğüt Tarihi Alanına Yönelik Mekânsal Planlama Çalışması

Bilecik ili Söğüt ilçesi; Osmanlı Devleti'nin kuruluşuna ev sahipliği yapmış olması, Ertuğrul Gazi'nin türbesini bünyesinde barındırması ve 739 yıldır kutlanan Ertuğrul Gazi'yi Anma ve Söğüt Şenlikleri gibi öne çıkan değerleri ile tarihi öneme sahip bir konumdadır. Bu çalışma ile amaçlanan; Osmanlı Devleti'nin kurulduğu topraklar olan tarihi Söğüt alanının mekânsal bir ölçekte incelenmesi, tarihi değerleri ile zenginleştirilerek gelecek kuşaklara aktarılması, ulusal ve uluslararası alanda dünya tarihindeki konumu ile sürdürülebilir varlığının teminine katkı sağlanmasıdır. Yapılacak analiz ve saha çalışmaları doğrultusunda, alanın tarihi özelliği dikkate alınarak ilçenin tarih-kültür ve turizm odağında mevcut durum tespitinin ardından potansiyelleri ve buna uygun hayata geçirilmesi gereken uygulamalar değerlendirilerek bir projeler dosyası oluşturulacaktır. Bu şekilde ilçenin; tarihi misyonu ve değerlerine uygun şekilde, planlı ve bütüncül bir bakış açısı ile gelişiminin sağlanmasına hizmet edilmiş olacaktır.

ii. İş birliği ve Koordinasyon

Kurumlar Arası İş birliği ve Koordinasyonun Artırılması

Kırsal alanda gerçekleşen faaliyetlerin çok farklı alanda çalışan kamu kurumu, sivil toplum kuruluşu ve özel sektör tarafından yürütülmesinden dolayı bu yapılar arasında zaman zaman mükerrer faaliyetler gerçekleştirilmektedir. Ajans tarafından yapılacak koordinasyon çalışmaları sayesinde kırsal alana yönelik hızlı ve sonuç odaklı çalışmalar yapılması sağlanacak, benzer çalışmaların farklı kurumlar tarafından yapılması engellenerek verimlilik sağlanarak yerelde sinerji oluşturulacaktır. Bu hususta, başta yerel yönetimler olmak üzere paydaşlarla akademisyenlerin de yer alacağı odak grup toplantıları vb. katılımcı toplantılar aracılığı ile kır-kent entegrasyonu çalışmalarına yönelik koordinasyon sağlanacaktır. Ayrıca Bölge planı kapsamında Ajans tarafından kırsal kalkınmaya yönelik hedeflerin yerel yönetimlerin yaptığı çalışmalarla uyum sağlaması, kırsalda çıkan proje fikirlerini geliştirilmesi, destek mekanizmalarının doğru yönlendirilmesi ve iş birliği ve koordinasyon faaliyetleri ile birlikte kırsal alanda kapasite geliştirilmesi

amacıyla TR41 bölgesinde yer alan belediyeler ile iş birliği çalışmaları geliştirilecektir. Kır-kent entegrasyonu sağlanmasına yönelik yerel yönetimlerle görüşmeler yapılarak paydaşların kırsalda gerçekleştirdiği çalışmalar, yapılan/yapılması düşünülen yatırımlar hakkında bilgi edinilmesi ve yereldeki ihtiyaçların tespit edilmesi planlanmaktadır. Bu kapsamda ziyaretler, toplantılar ve raporlama çalışmaları gerçekleştirilecektir.

Kırsal Kalkınmaya Yönelik Teknik Geziler Düzenlenmesi

Bursa, Eskişehir ve Bilecik illerinde kırsal alanda ekonomik faaliyet gösteren ya da göstermeyi planlayan kişi, kooperatif, birlik, dernek vb. yapıların kapasitelerinin geliştirilmesi ve alternatif pazarları bulabilmeleri amacıyla bölge içi ya da dışı teknik geziler düzenlenecektir. Bu geziler sayesinde farklı coğrafi bölgelerde faaliyet gösteren paydaşlar arasında bağlantılar kurulması, ortak projeler geliştirilmesi ve karşılıklı deneyim paylaşılması hedeflenmektedir. Yeni kurulan bağlantılar, proje geliştirme faaliyetleri ve deneyimler; bölgede bulunan yapıların pazarlarını geliştirmesinde, markalaşmalarında ve katma değerli ürün üretmelerinde gelişmelerini sağlayacaktır. Bu sayede kırsalda üretilen ürünlerinden elde edilen gelirlerin artırılması ve üretimin sürdürülebilir hale gelmesine katkı sağlanacaktır.

iii. Kapasite Geliştirme

Bölgemizde, kırsal kalkınmaya katkı sağlanması amacıyla, SOP kapsamında öngörülen özel amaçlar doğrultusunda; yurtiçi iyi uygulama örneklerinin incelenmesi, üreticilere yönelik eğitimler ve Akıllı/İyi Tarım ve Hayvancılık Uygulamaları ile Kapasite Geliştirme faaliyetlerinde bulunulacaktır.

Yurtiçi İyi Uygulama Örneklerinin İncelenmesi

Ajans kurulduğundan bu yana Bölge Planı başta olmak üzere kırsal kalkınmaya yönelik çeşitli faaliyetler Ajans tarafından yapılmış olsa da 2020 yılından itibaren Kırsal Kalkınma özelinde bulunan Sonuç Odaklı Program sebebiyle Ajans personelinin deneyim ve bilgilerinin konu özelinde artırılması gerekmektedir. Bu kapsamda Ajanslar paydaşları ile birlikte başta diğer kalkınma ajansları olmak üzere, yerel yönetimler, kooperatifler ve özel sektör tarafından yapılmış iyi uygulama örneklerini ziyaret edecektir. Burada elde edilen tecrübeler, bölge ihtiyaçlarına göre transfer edilerek proje fikirleri, faaliyetler ve iş birlikleri olarak uygulanması için altlık oluşturacaktır.

Tarım ve Hayvancılık Sektöründe Modern Uygulamalar Yönetim Danışmanlığı Programı

Bilecik ili genelinde halihazırda devam eden tarım ve hayvancılık alanındaki üretimin alternatif ürün ve işleme yöntemleri bakımından ele alınarak, modern uygulamalar aracılığı ile katma değerinin artırılması amaçlanmaktadır. Sulama, ilaçlama, tohum/fide yetiştirme, paketlenme ve pazarlama gibi üretim süreçlerinde modern yöntemler kullanılarak emek yoğun sektörün zorluklarını ortadan kaldırmak ve üreticinin refahını artırmak çalışmanın temel hedefidir. Çalışma kapsamında mevcut duruma ilişkin yapılmış olan tespit ve analizlerin ardından, farkındalık ve bilgilendirme amacına yönelik teorik ve uygulamalı eğitimler düzenlenecektir. Eğitimlere ek olarak; öne çıkan konulara ilişkin yurtiçi iyi uygulama örneklerine ziyaretler gerçekleştirilebilecek, uzman paydaşlarla iş birliği desteklenecektir.

Üreticilere Yönelik Eğitimler

Bölgemizde üretim yapan çiftçilerin kapasitelerinin geliştirilmesine yönelik; akıllı/iyi tarım ve hayvancılık uygulamaları, finansal okuryazarlık, aracısız pazarlama, e-ticaret vb. ihtiyaç duyulan alanlarda eğitimler verilecektir. Bu sayede kapasitelerinin geliştirilmesi ihtiyacının farkında olmayan ya da bu imkanlara ulaşamayan üreticilere destek sağlanarak proaktif bir rol üstlenilecektir.

iv. Tanıtım ve Yatırım Destek

Kırsal kalkınma ve turizm tanıtım çalışmalarına destek olacağı düşünülen; sosyal medya reklam kampanyası, Fam Trip ve Info Tur Düzenlenmesi, Eskişehir tematik tanıtım materyallerin hazırlanması ve Bilecik Doğa Sporları Festivali faaliyetlerine Tanıtım ve Yatırım Destek başlığı altında yer verilecektir.

Fam Trip ve Info Tur Düzenlenmesi

Yabancı sosyal medya fenomenleri, turizm yayınında uzmanlaşmış basın-yayın organları, yurtiçi/yurtdışı seyahat acentelerinin ve/veya rehberlerin katılım sağlayacağı, bölge illerinin marka bilinirliği, turizm destinasyonu olarak gündeme girmesi ve kalması konusunda katkı sağlamak amacı ile her ilde fam tripler, info turlar düzenlenecektir.

Bölge illerinin turizm olanaklarının sektörün profesyonellerine anlatılması, illerin tur programlarına dahil edilmesi, illere gelen rehberlerin şehirleri bilerek turiste doğru bilgiyi aktarması ve böylece illerin etkin tanıtımının sağlanması amacıyla acente ve rehberlere yönelik info turlar düzenlenecektir. Bu info turlar illerin ön plana çıkan turizm alanlarına ve hedef destinasyonlarına yönelik çalışan acentelere yönelik konu odaklı gerçekleşecektir. Özellikle COVID-19 salgını sonrasında 2021 yılında canlanması beklenen turizm sektörünün olabildiğince çabuk toparlanabilmesi için etkin tanıtım faaliyetleri yürütülecektir.

Eskişehir Tanıtım Materyallerin Hazırlanması

BEBKA tarafından, turizme yönelik yatırım-tanıtım çalışmalarına ve Eskişehir'in sahip olduğu turizm potansiyelinin etkin tanıtımına odaklanılarak doğru pazarlara ulaşılması hedeflenmektedir. Bundan yola çıkılarak 2019-2020'de hazırlanan Eskişehir merkez ve ilçelerine ait turizm değerleri için hedef ülkelerin ve bu ülkelere yönelik pazarlama stratejilerinin ortaya koyulduğu "Eskişehir Turizm Kaynaklarının / Temalarının Mekânsal Analizi ile Turizm Pazarlama Stratejisi" kapsamında ortaya çıkan 6 bölge ve bu bölgelere yönelik tematik alanlarda turizm tanıtım filmleri, fotoğraflar ve tanıtıcı dokümanlar gibi tanıtım materyallerinin hazırlanması planlanmaktadır.

Bilecik Doğa Sporları Festivali

Bilecik'te halihazırda yürütülen doğa sporlarına (trekking, kamping, tırmanış, kanyoning, bisiklet vb.) ilişkin; ilin doğal zenginliklerinin daha fazla ilgili tarafından tanınarak etkin kullanımını sağlamak, bu yolla şehrin ekonomisine ve markalaşmasına katkıda bulunmak amacıyla bir festival düzenlenecektir. Festival kapsamında; ilgili spor dallarında faaliyet gösteren dernek, kulüp, federasyon vb. oluşumların temsilcileri bölgeye davet edilerek sporlarını icra etmelerine olanak sağlanacak; bu yolla ilin zenginliklerine dikkat çekilerek şehir markalaşmasına katkıda bulunulacaktır. Festivalin; ilk yılı olan 2021'de ulusal ölçekte, 2022 ve 2023 yıllarında ise uluslararası ölçekte gerçekleştirilmesi planlanmaktadır. Ayrıca bu sporların icrası ve

gelişimi için ihtiyaç duyulacak altyapı ihtiyaçlarının giderilmesi noktasındaki tespit ve talepler, önümüzdeki yılların Mali Destek Programları kurgusunda dikkate alınacaktır.

v. Ajans Destekleri

2020 Yılı Kırsalda Ekonomik Kalkınma Mali Destek Programı

2020 yılı son çeyreğinde kâr amacı gütmeyen kurum/kuruluşlara yönelik olarak Kırsalda Ekonomik Kalkınma Mali Destek Programı ilan edilmiştir. Bu programla; kırsal alanlarda tarım ve sanayi iş birliğinin güçlendirilmesi ve ekonomik çeşitliliğin sağlanarak gelir artışına katkı sağlanması amaçlanmış olup, 8 milyon TL bütçe ayrılmıştır. Programla kırsalda üretilen bitkisel ve hayvansal ürünlerin katma değerlerinin ve pazarlama imkânlarının artırılması, kırsalda yürütülen tarımsal faaliyetlerde yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımının yaygınlaştırılması, tarımsal atıkların ekonomik değere dönüştürülmesi ve kırsalda turizmin ve yöreye özgü değerlerin geliştirilmesi ve çeşitlendirilmesi hedeflenmiştir.

2021 Yılı Kırsalda Ekonomik Kalkınma Mali Destek Programı

2020 yılı son çeyreğinde kâr amacı gütmeyen kurum/kuruluşlara yönelik olarak 8 milyon TL bütçeye sahip Kırsalda Ekonomik Kalkınma Mali Destek Programı ilan edilmiştir. 2021 yılında da benzer başvurulara destek verilebilmesi adına 5 milyon TL bütçe ile 2021 Yılı Kırsalda Ekonomik Kalkınma Mali Destek Programı ilan edilmesi planlanmaktadır. Bu programla; 2020 Yılı Kırsalda Ekonomik Kalkınma Mali Destek Programına benzer şekilde kırsalda üretilen bitkisel ve hayvansal ürünlerin katma değerlerinin ve pazarlama imkânlarının artırılması, kırsalda yürütülen tarımsal faaliyetlerde yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımının yaygınlaştırılması, tarımsal atıkların ekonomik değere dönüştürülmesi ve kırsalda turizmin ve yöreye özgü değerlerin geliştirilmesi ve çeşitlendirilmesi hedeflenmiştir. Ayrıca bu programın başvuru rehberinin hazırlanmasında, 2021 yılı faaliyetleri arasında yer alan Bölgesel Kırsal Kalkınma Stratejisi çalışmasının ön çıktılarından da yararlanılması planlanmaktadır.

2021 Yılı Turizm Mali Destek Programı

2020 yılında yürütülen “Bursa Turizm Tanıtım ve Marka Stratejisi” çalışması ve “Eskişehir Turizm Temalarının Mekânsal Analizi ve Pazarlama Stratejisi” çalışması ile Bilecik ili için hazırlanmış olan “Marka Kent Bilecik” ile “Bilecik Şehir Markalaşması ve Tanıtımı” çalışmalarının çıktıları doğrultusunda 2021 yılında mali destek programı tasarlanacaktır. Programla bölgedeki turizm potansiyelinin tanıtılarak bölgenin turizmde rekabet gücünün artırılması hedeflenmektedir.

Teknik Destek Programı

Kırsal Kalkınma ve Turizm Tanıtım Sonuç Odaklı Programı kapsamında 2021 çalışma yılı içerisinde yürütülmesi planlanan bir diğer program Teknik Destek Programıdır. Bölgemizde kır-kent dengesinin gözetilerek kırsal alanlarda ekonomik faaliyetlerin çeşitlendirilmesi ve geliştirilmesiyle sürdürülebilir kırsal kalkınmanın sağlanması; yerel zenginliklerin ve turizm potansiyelinin değerlendirilerek turizmde rekabet gücünün artırılması amacı doğrultusunda, kurum/kuruluşların kapasitelerinin geliştirilmesine yönelik eğitim ve danışmanlık faaliyetlerinin desteklenmesi öngörülmektedir.

Fizibilite Desteği Programı

Kırsal Kalkınma ve Turizm Tanıtım Sonuç Odaklı Programı kapsamında 2021 çalışma yılı içerisinde yürütülmesi planlanan bir diğer program Fizibilite Desteği Programıdır. Bölgemizde kır-kent dengesinin gözetilerek kırsal alanlarda ekonomik faaliyetlerin çeşitlendirilmesi ve geliştirilmesiyle sürdürülebilir kırsal kalkınmanın sağlanması; yerel zenginliklerin ve turizm potansiyelinin değerlendirilerek turizmde rekabet gücünün artırılması amacı doğrultusunda, kurum/kuruluşların gerçekleştirecekleri proje yatırımlarına yol gösterecek fizibilite çalışmalarının desteklenmesi öngörülmektedir.

e) Program Süresi ve Zaman Planlaması

İlgili SOP kapsamında 3 yıllık süre boyunca yürütülmesi planlanan tüm faaliyetler 3'er aylık çeyrek dönemler itibarıyla aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

Şekil 3. KKTTSOP Zaman Planı

Faaliyetler	2021				2022				2023				
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	
İlçe Raporlarının Güncellenmesi													
Eskişehir Frig Vadisi Çalışmalarında Yol Haritası Belirlenmesi													
Bölgesel Kırsal Kalkınma Stratejisi													
Bursa Turizm Tanıtım ve Marka Stratejisinin Tamamlanması													
Eskişehir Tanıtım Materyallerin Hazırlanması													
Söğüt Tarihi Alanına Yönelik Mekânsal Planlama Çalışması													
Kurumlar Arası İş birliği ve Koordinasyonun Artırılmasına Yönelik Çalışmalar													
Kırsal Kalkınmaya Yönelik Teknik Geziler Düzenlenmesi													
Yurtiçi iyi uygulama örneklerinin incelenmesi													
Üreticilere Yönelik Eğitimler													
Tarım ve Hayvancılık Sektöründe Modern Uygulamalar Yönetim Danışmanlığı Programı													
Sosyal medya reklam kampanyası													
Fam Trip ve Info Tur Düzenlenmesi													
Bilecik Doğa Sporları Festivali													
Teknik Destek Programı													
Fizibilite Desteği Programı													

Mali Destek Programı												
	Planlanan Faaliyet											
	Düzenli/Sürekli Faaliyet											

f) Yönetim ve Koordinasyon Düzenlemeleri

Kırsal kalkınma ve turizm tanıtım faaliyetlerinin ana yürütücüsü BEBKA olacak ve Valilikler eliyle koordinasyon sağlanacak, kaymakamlıklar, il ve ilçe belediyeleri, Kültür ve Turizm il müdürlükleri, Tarım ve Orman il ve ilçe müdürlükleri, Ticaret ve Sanayi Odaları, üniversiteler, seyahat acenteleri, oteller ve ilgili birlikleri ile ilgili STK'lar paydaş olacaktır. Kamu kuruluşları, çatı kuruluşlar ve iletişim platformları ile ortak toplantı ve çalışmalar paylaşılacak ve istişare edilecektir.

g) İzleme ve Değerlendirme

Yıllık çalışma programları ve yönetim planı doğrultusunda faaliyetlerin izlemesi, faaliyetten sorumlu birim ve faaliyetle ilgili birim tarafından yapılacak olup çıktı göstergeleri üzerinden sonuç odaklı programın değerlendirilmesi gerçekleştirilecektir.

Kırsal Kalkınma ve Turizm Tanıtım SOP kapsamına alınabilecek geçmiş yıllarda gerçekleştirilen ilgili faaliyetler ve açıklamaları aşağıda yer almaktadır:

Tablo 18. KKTT SOP Kapsamında Tamamlanan Faaliyetler

SOP Kapsamındaki Faaliyet	Gerçekleşen Çıktı	Gerçekleşen Tarih
Bilecik Turizm Platformu oluşturulması	<ul style="list-style-type: none"> Platform oluşturuldu 2 adet toplantı gerçekleştirildi 3 alt komisyon kuruldu. Alt komisyon başkanlık görevi kapsamında bilgi toplama ve raporlama çalışmaları gerçekleştirildi. 	Kasım – Aralık 2019 Ocak-Şubat 2020
BŞEÜ Öğrencilerine Yönelik Tanıtım Gezisi	<ul style="list-style-type: none"> 3 gün süreyle 300 öğrenciye yönelik gününbirlik il tanıtım gezisi 	Kasım 2019
Koreli Bloggerlara Yönelik Fam Trip	<ul style="list-style-type: none"> 17 blogger 15 destinasyon ziyareti 	Ağustos 2019
2018 Yılı Kırsalda Ekonomik Kalkınma Mali Destek Programı	<ul style="list-style-type: none"> Toplam 3.740.696 TL destek 15 proje 	2018-devam ediyor
Kınık Çömlekçi Köyü Etkinlikleri	<ul style="list-style-type: none"> 5 akademisyen 9 öğrenci katılımı ile 4 günlük 5 farklı atölye çalışması 12 sergi 2000 ziyaretçi 	Ağustos 2018
Kırsalda Tasarım 2017 Kurşunlu Eko turizm Köyü	<ul style="list-style-type: none"> 9 tasarımcı katılımı "Yılın Köyü" ödülü²⁴ 	Mayıs 2017
Eskişehir Turizm Kaynaklarının / Temalarının Mekânsal Analizi ile Turizm Pazarlama Stratejisi	<ul style="list-style-type: none"> Mekânsal Analizler yapıldı. Eskişehir ilinin turizm kaynakları ve temaları tespit edildi. Hedef ülkeler ve turizm kaynakları eşleştirildi Pazarlama stratejisi oluşturuldu. 	Temmuz 2020

²⁴ Dokuz Eylül Üniversitesi ve Yaşayan Şehir Komitesi tarafından düzenlenen "Şehir Ödülleri 2017"de Yılın Köyü ödülü almıştır.

SOP Kapsamındaki Faaliyet	Gerçekleşen Çıktı	Gerçekleşen Tarih
	<ul style="list-style-type: none"> 1 Adet Sonuç Raporu hazırlandı. 	
Kırsal Turizmde Yöresel Ürünlerin Değerlendirilmesi Webinarı	<ul style="list-style-type: none"> İklim değişimlerinin turizme ve tarıma etkisi, yeni gıda kaynaklarının ortaya çıkışı, yöresel ürünlerin bilinirliği ve sağlık temaları işlendi. Covid-19 Sonrası turizmde yiyecek içecek sektöründeki gelişmeler irdelendi. Yaygın olarak bilinmeyen yiyecek içecek kaynaklarımızın kırsal turizmle ekonomiye kazandırılması konuları ele alındı Yaklaşık 2.800 kişi izleyici 	Haziran 2020
Eskişehir Foto Safari Programı	<ul style="list-style-type: none"> 4 milyon takipçisi olan sosyal medya fenomenleri Eskişehir'de ağırlandı. Profesyonel olarak Eskişehir turizm değerlerine odaklanarak 160 profesyonel fotoğraf çekildi. Fenomenler sosyal medya hesaplarından 48 hikâye, 12 post paylaşarak il turizmi ve Ajans tanıtıldı 	Ağustos 2020
Eskişehir İl Rehberi (Korece)	<ul style="list-style-type: none"> 1 adet Korece Turizm İl Rehberi 	Şubat 2020
Eskişehir İl Rehberi (Türkçe, İngilizce, Arapça)	<ul style="list-style-type: none"> 1'er adet 3 dilde Turizm İl rehberi 	2018, 2019
Bilecik Kadın Girişimciliği ve Sosyal Girişimcilik Etkinliği	<ul style="list-style-type: none"> 1 tecrübe paylaşımı etkinliği gerçekleştirildi. 	Mayıs 2019
Gölpazarı Gıda İhtisas Organize Sanayi Bölgesi Fizibilite Raporu Desteği	<ul style="list-style-type: none"> 1 adet fizibilite raporu hazırlanmış olup, OSB kurulum süreci devam ediyor. 	Temmuz 2019
Bilecik İli Yenipazar İlçesi Tarıma Dayalı Büyükbaş Besicilik İhtisas Organize Sanayi Bölgesi Fizibilite Raporu	<ul style="list-style-type: none"> 1 adet fizibilite raporu hazırlandı. 	Eylül 2019
Güneş Enerji Sistemlerinin Kırsalda İçmesuyu Temini ve Tarımsal Sulama Faaliyetlerinde Kullanımının Yaygınlaştırılması Teknik Destek Projesi	<ul style="list-style-type: none"> 2 gün teorik, 2 gün saha ziyareti olmak üzere Bilecik İl Özel İdaresi personeline yönelik 4 gün süreli eğitim verilmiştir. 	Ekim 2019
Kore Cumhuriyeti Ziyareti	<ul style="list-style-type: none"> 45 seyahat acentesinin yetkilisi ve en büyük 5 turizm acentesinin yöneticileriyle görüşme. 	Haziran 2019
Türkiye Cumhuriyeti – Kore Cumhuriyeti Turizm Tanıtım Etkinliği	<ul style="list-style-type: none"> 1 etkinlik organizasyonu 	Ağustos 2019
Bilecik Doğa Rotalarının Oluşturulması Çalışması	<ul style="list-style-type: none"> Toplam 500 km'lik doğa rotası 23 yürüyüş, 2 kanyon geçiş rotası Kitap ve kıvrımlı harita oluşturulması 	Aralık 2018
Bilecik Şehir Markalaşması ve Tanıtımı Çalışması	<ul style="list-style-type: none"> Amblem, logo ve motto oluşturulması 5 farklı temada kısa film 3 mevsim fotoğraf çekimi 	Nisan 2018
Bilecik Turizm Profesyonelleri Kataloğu ve Paket Turlar	<ul style="list-style-type: none"> 1 kapsamlı katalog ve 8 farklı 2'şer günlük paket tur programı hazırlanmıştır. 	Ocak 2016
Visit Bilecik Broşürü	<ul style="list-style-type: none"> İngilizce il tanıtım dokümanı güncellenmiştir. 	Aralık 2019
Visit Bursa Broşürü	<ul style="list-style-type: none"> İngilizce il tanıtım dokümanı güncellenmiştir. 	Temmuz 2019
Yatırım Teşvik Broşürleri	<ul style="list-style-type: none"> Değişen mevzuat çerçevesinde bölge illerimize ait yatırım teşvik broşürleri Türkçe, İngilizce ve Arapça dillerinde hazırlanmıştır. 	Temmuz 2019

SOP Kapsamındaki Faaliyet	Gerçekleşen Çıktı	Gerçekleşen Tarih
EMITT (Doğu Akdeniz Uluslararası Turizm ve Seyahat Fuarı)	<ul style="list-style-type: none"> • 24 kurum firma temsilcisi katılımı • 944 B2B görüşmesi	Şubat 2019
Hestourex Dünya Sağlık, Spor, Alternatif Turizm Kongre ve Fuarı	<ul style="list-style-type: none"> • 14 Kurum temsilcisi katılımı • 300 B2B görüşmesi	Nisan 2019
Interalpin 2019 Fuarı (International Trade Fair for Alpine Technologies)	<ul style="list-style-type: none"> • 3 firma ziyareti • 10 B2B görüşmesi	Mayıs 2019
Metro Türkiye 2. İstanbul Coğrafi İşaret Zirvesi	<ul style="list-style-type: none"> • Zirveye katılım	Aralık 2019
Bursa Turizm Tanıtım ve Marka Stratejisi	<ul style="list-style-type: none"> • Mevcut Durum Analizi • Uluslararası Kıyaslama • Bursa Tanıtım, Marka ve İletişim Stratejisi Yol Haritası • Taslak Görsel İfadeler ve Konsept Tasarımlar • Fotoğraf Çekimi • Çevrimiçi Platform Oluşturulması	Kasım 2019-Devam ediyor.

3. KURUMSAL GELİŞİM

a) Amaç

Kurumsal Gelişimin amacı, Ajansın vizyon ve misyonu çerçevesinde 2014-2023 Bursa Eskişehir Bilecik Bölge Planına uygun olacak şekilde Sonuç Odaklı Programların ve Yerel Kalkınma Fırsatları faaliyetlerinin etkin ve şeffaf bir şekilde yürütülmesini temin etmektir.

b) Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

Ajansın organizasyon yapısı, insan kaynakları, kurumsal iletişim gibi konulardaki faaliyetlerini içermek üzere hazırlanan kurumsal gelişim kapsamında organizasyon yapısının performans odaklı bir sisteme kavuşturulmasına ve personel yetkinliğinin artırılmasına odaklanan bir strateji benimsenmektedir. Bu kapsamda;

- Eğitim İhtiyaç Analizi,
- İş Yüğü Analizi
- Personel Memnuniyet ve Beklenti Analizi,
- Bireysel Güçlü Yönler Analizi,
- Mevcut Durum Analizi yapılmıştır.

Personel performans yönetim sisteminin uygulanması ve geliştirilmesi, hizmet içi eğitim ihtiyacının analizi ve eğitimlerin alınması, İç Kontrol Sisteminin geliştirilmesi, Bağımsız Dış Denetimin yapılması, Ajansın faaliyetlerinin sürekliliği gereği Ajans Genel İdari Faaliyetlerinin yürütülmesi önem taşımaktadır.

Kurumsal iletişim ve tanıtım faaliyetleri, bölgede kurumsal iletişim ve koordinasyonun geliştirilmesine sağlayacağı katkıların yanı sıra ulusal ve uluslararası düzeyde de Ajansın tanıtımına ve çeşitli kurumlarla iş birliği geliştirmesine zemin hazırlayacaktır.

c) Çıktı Hedefleri

Sonuç Odaklı Programların ve Yerel Kalkınma Fırsatları faaliyetlerinin etkin ve şeffaf bir şekilde yürütülmesini temin etmesi amacıyla hazırlanan "Kurumsal Gelişim" çıktı hedefleri aşağıdadır:

Tablo 19. Kurumsal Gelişim (KG) Çıktı Göstergeleri

#	Alt Bileşen	Gösterge Adı	Birim	Hedef	Doğrulama Kaynağı
1	Araştırma, Analiz ve Programlama	İş Yüğü Analiz Çalışması	Adet	1	BEBKA
2	Araştırma, Analiz ve Programlama	Eğitim İhtiyaç Analizi Raporu	Adet	1	BEBKA
3	Araştırma, Analiz ve Programlama	Kurumsal Stratejik Plan	Adet	1	BEBKA
4	Araştırma, Analiz ve Programlama	Ekonomi Göstergeleri Bülten Sayısı	Adet	4	BEBKA
5	Araştırma, Analiz ve Programlama	Çalışma Programı ve Bütçe	Adet	1	BEBKA
6	İş Birliği ve Koordinasyon	SOP Yönetim Planı	Adet	3	BEBKA
7	İş birliği ve Koordinasyon	Üye Olunan Uluslararası Ağlar	Adet	1	BEBKA
8	Kapasite Geliştirme	İstihdam Edilen Yeni Personel	Kişi	9	BEBKA
9	Kapasite Geliştirme	Personel Başına Alınan Eğitimler	Gün	10	BEBKA

#	Alt Bileşen	Gösterge Adı	Birim	Hedef	Doğrulama Kaynağı
10	Kapasite Geliştirme	Ajans personelinin performansını ve ajansa bağlılığını arttırıcı faaliyetler kapsamında yapılan etkinlik/toplantılar	Adet/Yıl	2	BEBKA
11	Tanıtım ve Yatırım Destek	Yayınlanan BEBKA Haber Dergisi	Adet/Yıl	4	BEBKA
12	Tanıtım ve Yatırım Destek	Bilgilendirme Yapılan Yatırımcı Sayısı	Adet	80	KAYSUDO
13	Tanıtım ve Yatırım Destek	Proje Teklif Çağrılarının Program Açılış ve Bilgilendirme Toplantıları	Adet	20	BEBKA
14	Tanıtım ve Yatırım Destek	Teknik yardım masasında yardım edilen başvuru sahibi	Kişi	100	BEBKA
15	Tanıtım ve Yatırım Destek	Mali Destekler Bilgilendirme Toplantılarına Katılım	Kişi	1500	BEBKA
16	Tanıtım ve Yatırım Destek	Proje Yazma Eğitimlerine Katılım	Kişi	750	BEBKA
17	Tanıtım ve Yatırım Destek	Yönetim Kurulu Toplantısı	Adet	12	BEBKA

d) Proje ve Faaliyetler

i. Araştırma, Analiz ve Programlama

İşgücü Planlaması ve İş Yükü Analizi

Kurumsal Gelişme kapsamında Ajansın ihtiyaç duyduğu personelin tespiti için birim bazında iş yükü analizi yapılacaktır. Söz konusu çalışmaya ait sonuçlar her yıl Aralık ayında Yönetim Kuruluna sunulan İnsan Kaynakları planlama raporunda yer verilecektir.

Hizmet İçi Eğitim İhtiyacının Analizi

Kurumsal Gelişim kapsamında mevcut ve yeni istihdam edilecek ajans personelinin eğitim ihtiyaçları tespit edilecektir. Eğitim ihtiyaçlarının analiz edilebilmesi için tüm personele yönelik anket çalışması, orta kademe yöneticilere yönelik odak grup toplantıları ve üst kademe yöneticilere yönelik mülakat çalışması yapılacaktır. Ayrıca iş analizleri yapılarak eğitim ihtiyaçlarına ilişkin veriler toplanacaktır. Eğitim İhtiyaç Analizi Raporu neticesinde öngörülen eğitimler 2021 yılı içerisinde temin edilecektir.

Ekonomi Göstergeleri Bülteninin Yayınlanması

2011 yılında yayımlanmaya başlayan bir bülten ile başta TR41 Bölgesi ve illerinin bazı temel ekonomi göstergelerinin bir araya getirilerek bölgede ve illerde yaşanan ekonomik değişimlerin daha kolay izlenmesi amaçlanmaktadır. Bu bültende, TR41 bölgesinin ekonomik hayatının ve performansının değerlendirilmesinde önemli olan ve diğer bazı kurumlar tarafından aylık bazda yayımlanan Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) ve Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE); bölge illerindeki açılan-kapanan şirket sayıları, aylık bazda yapılan toplam ihracat, illerin en çok ihracat yaptığı ülkeler ve illerde ihracatın hangi sektörlerde yoğunlaştığı gibi veriler özet bir şekilde sunulmaktadır. Bu bilgilere ek olarak, bölge illerinin ülke ve dünya genelinde konumunun önemini belirten kısa bilgiler de ilgili bültende yer almaktadır. Bültende yer alan bölge geneli ve illeri bazındaki bu göstergeler dışında, yine Türkiye genelinde yayımlanan, ülkemizin ve diğer bölgelerin ekonomik performansının izlendiği bazı göstergelere de bülten içerisinde yer verilmektedir.

Temel olarak Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) ve Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) tarafından yayımlanan verilerin derlendiği ekonomi bülteni BEBKA kurumsal internet sitesinde

yayımlanmaktadır. İlgili paydaşlara e-posta yolu ile de gönderilen ekonomi göstergeleri bülteninin bazı bölümleri, aynı zamanda yine üç ayda bir olmak üzere BEBKA Haber Dergisi'nde de yayımlanmaktadır. Ekonomi göstergeleri bülteninin düzenli olarak 2021 yılında da yayımlanması; sosyal medyada paylaşılması planlanmaktadır.

Çalışma Programı ve Bütçe Hazırlanması

Kalkınma Ajansları Muhasebe ve Bütçe Yönetmeliği'nin 21. Maddesi uyarınca Ajans çalışma programı, Genel Sekreter tarafından hazırlanır ve en geç ağustos ayının ilk haftası Yönetim Kuruluna sunulur. Yönetim Kurulu tarafından onaylanan çalışma programı en geç eylül ayının ilk haftası içinde Bakanlığa sunulur.

Bütçe ise yıllık çalışma programında yer alan politika, hedef ve önceliklere uygun şekilde hazırlanır.

Tablo 20. KG Araştırma, Analiz ve Programlama Faaliyetleri

Alt Bileşen Adı	Alt Bileşen Türü (Faaliyet, proje vs.)	Alt Bileşen	Sorumlu Birim	İlgili Birim	Öngörülen Tamamlanma Süresi
İşgücü Planlaması ve İş Yükü Analizi	Faaliyet	Araştırma, Analiz ve Programlama	MİB	Tüm Birimler	Aralık 2020
Hizmet içi Eğitim İhtiyaçlarının Analizi	Faaliyet	Araştırma, Analiz ve Programlama	MİB	Tüm Birimler	Ekim 2020-Aralık 2020
Ekonomi Göstergeleri Bülteni	Faaliyet	Araştırma, Analiz ve Programlama	PPKB	PPKB	Ocak 2021-Aralık 2021
Çalışma Programı ve Bütçe Hazırlanması	Faaliyet	Araştırma, Analiz ve Programlama	PPKB/MİB	Tüm Birimler	Ağustos 2020-Aralık 2020

ii. İş birliği ve Koordinasyon

Sonuç Odaklı Programların Kurgulanması ve Yönetim Planlarının Hazırlanması

Ajans koordinasyonunda Sonuç Odaklı Programlar altında tanımlanan programların etkin bir şekilde yürütülebilmesi için Yönetim Planlarının hazırlanması, ayrıca 2021 yılı ve sonrasında programların güncellenmesinde her sonuç odaklı programa yönelik ilgili paydaşlarla iş birliği içerisinde hareket edilecektir.

Yurtdışı Kalkınma Ajansları ve Diğer İlgili Kurumlarla İş birliği Faaliyetleri

Ajans tarafından uluslararası iş birliklerini geliştirmek, bölgeye yabancı yatırımcı çekmek ve bölgeyi yabancı yatırımcılara tanıtmak amacı ile uygun görülen iş birliği ağlarına ve organizasyonlarına 2020 yılında katılım sağlanması planlanmaktadır. EURADA tarafından 2021 yılında organize edilecek Genel Kurul toplantıları ile Agorada 2021 etkinliğine katılım sağlanması planlanmaktadır.

Tablo 21. KG İş birliği ve Koordinasyon Faaliyetleri

Alt Bileşen Adı	Alt Bileşen Türü (Faaliyet, proje vs.)	Alt Bileşen	Sorumlu Birim	İlgili Birim	Öngörülen Tamamlanma Süresi
SOP'ların Kurgulanması ve Yönetim Planlarının Hazırlanması	Faaliyet	İş birliği ve Koordinasyon	PPKB	Tüm Birimler	Şubat 2021- Ağustos 2021
Yurtdışı Kalkınma Ajansları ve Diğer İlgili Kurumlarla İş birliği	Faaliyet	İş birliği ve Koordinasyon	PPKB	Tüm Birimler	Ocak 2021- Aralık 2021

iii. Kapasite Geliştirme

Ajans Performans Yönetim Sisteminin Geliştirilmesi

Performans yönetim sisteminde doğru aracı seçmek insan kaynakları yönetiminin görevleri içerisinde önemli bir yer tutmaktadır. Bu nedenle yetkinliklerin en yaygın kullanım alanlarından biri performans değerlendirmedir. Performans değerlendirmede iş sonuçlarını etkileyen yetkinlikler değerlendirilmektedir ve yetkinliklerin geliştirilmesi ile iş performansının artışı hedeflenmektedir. Bu doğrultuda temel amaç, sadece en kötü ve en iyi performansa sahip çalışanların açığa çıkarılması değil, bir bütün olarak çalışanların ortalama performansının, dolayısıyla kurumun performansının yükseltilmesidir. 2021 yılında Ajansın hedeflerine ve yıllık çalışma programına uygun olarak aşağıdaki konularla ilgili eğitim/danışmanlık hizmeti alınması konusunda çalışmalar yapılacaktır.

- Performans modelinin ve süreçlerinin geliştirilmesi
- Kurum, birim ve pozisyon seviyelerinde yetkinliklerin ve kritik performans göstergelerinin (KPI) oluşturulması ve geliştirilmesi
- Performans yönetimine ilişkin yazılım programının uygulanması
- Yönetici ve çalışanlara performans yönetimine ilişkin eğitim verilmesi

Hizmet İçi Planlı ve Plansız Eğitimlerin Alınması

2021 yılı içerisinde Ajans personelinin gelişimine yönelik her personelin en az 10 gün eğitim almasını sağlamak üzere eğitim programı planlanmıştır. Eğitim programı mevcut personelin yanı sıra yeni istihdam edilecek personel de düşünülerek hazırlanmıştır. Doğru eğitimlere yönlendirilmeleri, çalışanların bireysel performansını arttırmakta, buna bağlı olarak da kurumun performansına katkıda bulunmaktadır.

Tablo 22. 2021 Yılı Eğitim Planı

#	Eğitimin Adı	Eğitim İçerik/Amaç	Eğitim Süre	Katılımcılar
1	Doğrudan Yatırım Çekme Stratejileri Eğitimi	Yatırım teşvik, şehir pazarlama, yerli ve yabancı yatırımcı analizi, uygun profilde	2 Gün	YDO Uzmanları

#	Eğitimin Adı	Eğitim İçerik/Amaç	Eğitim Süre	Katılımcılar
		yatırımcı belirlenmesi, doğru tanıtım ve pazarlama yöntemleri ile irtibata geçilmesi.		
2	İhracat ve Hedef Pazar Araştırması ve Analizi Eğitimi	Geleceğin global dünyasında FDI fırsatları, şirketlerin yatırım kararlarını etkileyen faktörler, yatırımcı çekmek ve marka yaratmak, Sosyal network oluşturulması.	4 Gün	İlgili Personel
3	Yatırım Teşvik Sistemi Eğitimi	Yatırım Teşvik Uygulamalarında başvurudan kapanış aşamasına kadar olan süreçler, faydalanabilme şartlarını içeren eğitim	2 Gün	YDO Personeli
4	Şirket kurulumu ve İşyeri Açma Süreçleri Eğitimi	Yerli ve yabancı yatırımcıların iş ve işlemlerinin YDO personeli eliyle daha sağlıklı ve etkin takip edilebilmesi için şirket kurulum ve işyeri açılışı aşamasına ilişkin her türlü işlem, izin ve ruhsat süreçleri hakkında bilgilendirme yapılması	3 Gün	YDO Personeli
5	Değişen Mevzuat ve Diğer Yasal Düzenlemeler ile İlgili Eğitimler	Kalkınma Ajanslarını ve/veya Ajans faaliyetlerini ilgilendiren, Borçlar Kanunu, Türk Ticaret Kanunu, Muhasebe, Vergi, Tekdüzen Hesap Planı, Devlet Desteklerinin Muhasebeleştirilmesi, Kamu İhale Kanunu, 5018 Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, Kamu Muhasebe Sistemi, Taşınır Mal Yönetmeliği, Sayıştay Kanunu, İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, İş Kanunu, İdare Hukuku, İcra, İflas/Takip konuları ve mevzuatta yapılacak yasal düzenlemelerle ilgili, bu düzenlemelerin uygulamalarının anlaşılmasına yönelik eğitimler	5 Gün	İlgili Personel
6	İleri Ofis Programları Uygulamaları Eğitimi	Excel, Word, Power Point ve diğer ofis programlarının etkin kullanımına yönelik eğitimler.	5 gün	İlgili Personel
7	İnovasyon ve Yaratıcı Düşünme Teknikleri Eğitimi	Kurumlarda yenilikçilik süreci, varsayımları sorgulamak ve yenilikçilik fırsatlarını belirlemek, bireyler için yaratıcı düşünme, inovasyon ve iş geliştirme teknikleri, pazar ve yeni proje fırsatlarını keşfetmek, verimliliği ve katma değeri arttırmak için teknikler	2 Gün	İlgili Personel
8	Eğitiminin Eğitimi – Sunum Teknikleri Eğitimi	Başarılı bir eğitiminin sahip olması gereken yetkinlikleri öğrenmek ve geliştirmek, Eğitimin etkili bir hale getirebilecek formatı ve kullanılan araçları tasarlayabilmek, Eğitimde etkili sunumun temellerini anlamak ve geliştirmek	2 Gün	İlgili Personel
9	Mentorluk ve Girişimcilik Eğitimi	Fikir geliştirme, iş planı hazırlama, problem çözüm uyumunun sorgulanması, ürün pazar uyumu sorgulanması, müşteriyle hızlı temas ve çözüm	2 Gün	İlgili Personel
10	Veri Madenciliği Eğitimi	Veri tabanlarından bilgi keşfi süreci ve adımları, veri madenciliği uygulama alanları örnekleri, veriyi anlama ve hazırlama süreci adımları, sınıflama, kümeleme kavramları ve en sık kullanılan algoritmalar	2 Gün	İlgili Personel
11	Moderasyon Eğitimi	Moderatör Rolü ve Sorumlulukları, Moderasyon Teknikleri, Moderatör Yetkinlikleri, (Soru sorma, ifade, etkin dinleme, özetleme, odakta tutma)	2 Gün	İlgili Personel
12	Coğrafi Bilgi Sistemleri Eğitimi	CBS hakkında temel bilgiler, Sözel ve Mekânsal analizler yapma ve sorgulama, Tematik harita oluşturma, Veri oluşturma ve depolama işlemlerini gerçekleştirebilme.	6 Gün	İlgili Personel

#	Eğitimin Adı	Eğitim İçerik/Amaç	Eğitim Süre	Katılımcılar
13	Fizibilite Hazırlama Eğitimi	Yatırım fizibilitelelerini değerlendirmek amacıyla ekonomik, teknik ve mali analizi içeren fizibilite eğitimi	5 gün	Yeni Personel
14	Afet Risklerinin Azaltılması ve Dayanıklılık	Bölge genelinde afet risklerini azaltma ve kriz/afet sonrası düze çıkma sürecine ve politikalara yönelik kapasite geliştirme eğitimleri	6 gün	İlgili Personel

Ajans Personelinin Bilgi ve Tecrübesinin Geliştirilmesine Yönelik Faaliyetler

Yurt içi ve yurt dışında bölgemizi ilgilendiren ve Ajans temsilcilerinin katılmasının faydalı olacağı değerlendirilen ve Ajans personelinin bilgi ve tecrübesinin geliştirilmesine yönelik konferans, seminer, toplantı, davet ve diğer organizasyonlara iştirak edilecektir.

2021 yılında başta büyük ölçekli firmalar olmak üzere teknik inceleme ziyaretleri organize edilmesi planlanmaktadır. Bu ziyaretlerde bölgemizde faaliyet gösteren firmaların faaliyetleri daha yakından incelenerek tecrübelerinden faydalanılacaktır. Ajansımız, görev alanı ile ilgili konularda gerekli durumlarda tecrübe paylaşımı toplantıları, Bakanlık ve Yönetim Kurulu tarafından uygun görülen tanıtım, koordinasyon, iletişim, eğitim, bilgilendirme vb. amaçlı toplantı ve organizasyonlar, iş birliğini geliştirme amaçlı faaliyetler düzenleyerek kamu kurumu, özel sektör, STK personeli, uzman ve akademisyenler, diğer Ajans personeli ve ilgili kurum yetkililerini bölgemize davet edecektir. Tanıtım, iş birliği ve koordinasyon amaçlı bu faaliyetlerin yerine getirilmesi için gerekli olan mal ve hizmet alımları Ajans tarafından gerçekleştirilecektir.

Ajans Personelinin Performansını ve Ajansa Bağlılığını Artırıcı Faaliyetler

Kalkınma Ajansları Personel Yönetmeliği'nin 5. maddesinin (ç) bendinde Ajansın insan kaynakları politikasının ilkeleri başlığı altında yer alan "*Personelin Ajansa sadakat ve bağlılığını artırmak, aynı Ajansta çalışma bilincinin oluşturulması ve güçlendirilmesi için Ajans çalışanları arasında iş birliği ve dayanışmayı geliştirici ve motivasyonu sağlayıcı tedbirler almak, Ajansta çalışmayı özendirici hale getirmek*" ilkesi gereğince, Ajans personelinin kuruma aidiyet bağının, çalışma motivasyonunun ve çalışan memnuniyetinin artırılması amacıyla iş ve çalışma ortamının stresini azaltıcı tedbirler alınacak, personelin değişik sosyal aktivitelere katılmasına yönelik olarak gerekli görülen mal ve hizmet satın alımı yapılacaktır.

Yine Kalkınma Ajansları Personel Yönetmeliği 5. maddesinin (b) bendinde Ajansın insan kaynakları politikasının ilkeleri başlığı altında yer alan "*Personelin yaratıcılığını, girişimciliğini, başarı ve çabasını maddi ve manevi olarak desteklemek, buna ilişkin sistemler geliştirmek*" ilkesi gereğince, Ajans çalışanlarının mesleki ve kişisel yönden gelişmelerine katkıda bulunan, ayrıca personelin yaratıcılığının, girişimciliğinin ve belirli konularda uzmanlığının artmasına da katkı sağlayan yüksek lisans çalışmaları hususunda personel teşvik edilecektir. Yüksek lisans ve doktora çalışmalarında seçilecek olan tez konularının, Ajans faaliyetleriyle yakından ilgili olan bölgesel kalkınma, proje hibeleri, genel teşvik uygulamaları, girişimcilik vb. konularda olması hususunda personel yönlendirilerek, bölgesel kalkınma ve Ajans faaliyetleri ile ilgili konularda akademik seviyede uzmanlaşma sağlanmaya çalışılacaktır.

Ajans çalışmalarının ulusal ve uluslararası düzeyde tanıtımının sağlanması ve personelin bilgi birikiminin artırılması amacıyla, Ajansın görev alanı ile ilgili konferanslara bildiri hazırlanması, hakemli dergiler için bilimsel makale yazılması ve Ajans personelinin bu tür konferanslara katılım sağlanması hedeflenecektir. Bu konuda gerekli yönlendirme yapılacak ve ilgili giderler Ajans tarafından karşılanacaktır.

Tablo 23. KG Kapasite Geliştirme Faaliyetleri

Alt Bileşen Adı	Alt Bileşen Türü (Faaliyet, proje vs.)	Alt Bileşen	Sorumlu Birim	İlgili Birim	Öngörülen Tamamlanma Süresi
Hizmet İçi Planlı ve Plansız Eğitimlerin Alınması	Faaliyet	Kapasite Geliştirme	MİB	Tüm Birimler	Ocak 2021- Aralık 2021-
Ajansın Personelinin Bilgi ve Tecrübesinin Geliştirilmesine Yönelik Faaliyetler	Faaliyet	Kapasite Geliştirme	MİB	Tüm Birimler	Ocak 2021-- Aralık 2021-
Ajans Personelinin Performansını ve Ajansa Bağlılığını Artırıcı Faaliyetler	Faaliyet	Kapasite Geliştirme	MİB	Tüm Birimler	Ocak 2021-- Aralık 2021-
Ajans Performans Yönetim Sisteminin Geliştirilmesi	Faaliyet	Kapasite Geliştirme	MİB	Tüm Birimler	Ocak 2021- Aralık 2021-

iv. Tanıtım ve Yatırım Destek

Kurumsal İletişim Faaliyetleri için Genel Paydaş Veri Tabanının Geliştirilmesi ve Takibi

Paydaşlara etkinliklerin duyurulması, anket katılımı vb. konularda toplu e-posta veya kısa mesaj atılması ile ilgili çalışmalar 2021 yılında da yürütülecektir. İnternet sitesi üzerinden de veri tabanına kayıt yapılabilecektir.

Medya İlişkilerinin Geliştirilmesi ve Yönetimi

Medya ilişkilerinin doğru yönetilmesi kurumsal iletişim ve tanıtım faaliyetlerinin en temel unsurlarından biridir. Bu nedenle, Ajansın gazete, dergi, televizyon ve benzeri medya kurumları ile ilişkilerinin etkin ve doğru şekilde yönetilmesi amacıyla bu konuda teknik kapasite yükseltilecek ve gerekli görüldüğünde ilgili kurumlardan danışmanlık hizmeti satın alınacaktır.

Basın toplantısı düzenleme, basın bilgi notu hazırlama ve gönderme, reklam ve ilan verme gibi faaliyetler tek elden yürütülecektir. Ajansın tüm faaliyetlerinin basında doğru şekilde ve yaygın olarak yer alması için gerekli tedbirler alınacak ve bu konudaki çalışmalara gereken zaman ve kaynak ayrılacaktır.

Ajansın ve Ajans faaliyetlerinin medyada yakından takibi ve günlük olarak raporlanmasına yönelik hizmet alımına 2021 yılında devam edilecektir.

Ajansın Tanıtılması ve Temsil Edilmesine Yönelik Faaliyetlerinin Yürütülmesi

Ajansın temsil ve tanıtım faaliyetlerinin ana hedefi hem Bölge Planının hem de Ajansın kurumsal vizyonunun paydaşları tarafından kavranmasını ve benimsenmesini sağlamaktır. Bölgesel kalkınma

amaçları doğrultusunda katılımcı bir yaklaşım esas alınarak Ajans misyonunu gerçekleştirmek ancak paydaşların Ajansı benimsemesi ve tam desteği ile mümkün olacaktır.

Ajansın bilinirliğini ve kurumsal farkındalığını arttırmak, kamuoyunun Ajans ve faaliyetleri hakkında yeterli bilgi sahibi olmasını sağlamak amacıyla yapılacak faaliyetler ile Ajansın çeşitli platformlarda temsili faaliyetleri bu başlık altında ele alınacaktır.

Bölgeye gelen ve Ajansımızı ziyaret eden yerli ve yabancı önemli kişiler, potansiyel yatırımcılar ve kurum temsilcileri ağırlanarak Ajansın en iyi şekilde temsil edilmesi sağlanacaktır. Ajansın faaliyetleri çerçevesinde bölgesel gelişme sürecine katkı sağlayacak bölgesel, ulusal ve uluslararası ölçekte tanıtım ve bilgilendirme organizasyonları gerçekleştirilecektir. Tanıtım ve iş birliği çerçevesinde kurum, kuruluşlar ve yerel aktörler ile bir araya gelinerek bölgenin kalkınmasına yönelik sektörel toplantılar, paneller, çalıştaylar düzenlenecek ya da düzenleyenler ile bir araya gelinerek çok taraflı iş birlikleri gerçekleştirilecektir.

Ajans Faaliyetleri ve Desteklerinin Tanıtımına Yönelik Faaliyetlerin Yürütülmesi

2012 yılından beri Ajansı tanıtan ve Ajans faaliyetleri konusunda haberleri duyuran ve ilgili paydaşlara dağıtılan BEBKA Haber Dergisi üç ayda bir yayınlanmaktadır. 2021 yılında da dergi yayınlarına devam edilecektir. Derginin içeriği, basım ve dağıtımı için gerekli durumlarda hizmet alımı yapılacaktır.

Ajans faaliyetleri ve desteklerinin tanıtımına yönelik hazırlanmış olan tanıtım filmlerinin, toplantı ve fuarlarda gösterilmesi amaçlanmaktadır. Filmlerin hedef kitesine uygun olarak gerektiğinde farklı dillere çevirisi yapılacaktır. Hazırlanan tanıtım ve reklam filmlerin ilgili tüm paydaşlara ulaştırılması ve ilgili platformlarda gösterilmesi için gerekli çalışmalar yapılacaktır.

Ajansın kurumsal internet sayfası Ajans hakkında bilgi alınması, faaliyetlerinin tanıtılması, desteklerin takibi ve gerekli dokümanlara ulaşılması açısından çok önemli işlevleri yerine getirmektedir. Bu işlevlerin daha etkin ve verimli yerine getirilmesi amacıyla kurumsal internet sitesi sürekli olarak güncellenmektedir.

2021 yılında da önceki yıllarda olduğu gibi mevcut internet sitelerine ek olarak üzerinde çalışma yapılan tematik konular için de Ajans bünyesinde portallar oluşturulacaktır. Ajans internet sitelerinin güncellenmesi, hosting, bakım ve diğer teknik ihtiyaçlarının temin edilmesinde hizmet satın alımı yapılmaya devam edilecektir.

Bölgesel, ulusal ve uluslararası yazılı, sesli ve görsel basın araçları yanı sıra sosyal medya olanaklarından faydalanılmaktadır. Sosyal medya uygulamalarının ve Ajans internet sitesinin hedef kitleler ile iletişim sağlanmasına daha etkin hizmet edecek şekilde kullanılması amaçlanmaktadır. Twitter, LinkedIn, Facebook, Instagram ve YouTube hesapları kullanılarak sosyal medya yoluyla paydaşlara ulaşılmaktadır.

2021 yılında belirli dönemler itibarıyla Ajans faaliyetlerinin ve yapılan çalışmaların toplu halde bir özeti hedef kitleye sunulması amacıyla bu faaliyet ve çalışmalardan kesitler ve bilgiler içeren kısa filmler veya hareketli sunumlar hazırlanacak ve sosyal medyada paylaşımı gerçekleştirilecektir.

Ajansın tanıtım ve iletişim faaliyetlerinin bir parçası olarak bölgeyi ve Ajansı temsil eden gerektiğinde hediyelik eşyalar hazırlanacaktır.

Yatırımcılara Yönelik Bilgilendirme ve Danışmanlık Faaliyetlerinin Yapılması

Ajansımız bünyesindeki Yatırım Destek Ofisleriyle temasa geçen yerli ve yabancı yatırımcılara, yatırım konularına göre sektörel bilgi sağlanması, yatırım planlarına uygun devlet destekleri ve teşvik sistemi hakkında bilgilendirme hizmetlerine devam edilecektir. Bunun yanında, illerdeki yatırım ortamına ilişkin diğer bilgilendirme faaliyetlerine ve yatırımcıların diğer kurum/kuruluşlara yönlendirilmesine devam edilecektir. Ankara ve İstanbul'da bulunan Ticari Ataşeliklere ve önde gelen Yatırım Danışmanlık firmalarına bölge yatırım imkanları ve Yatırım Destek Ofislerinin faaliyetleri hakkında bilgi verilecektir.

Yatırım Teşvik Sistemi ve yararlanma şartları ile ilgili Organize Sanayi Bölgelerinde bilgilendirme toplantıları düzenlenecektir. Söz konusu toplantılar OSB Müdürlükleri ile koordineli şekilde planlanacaktır.

Ayrıca Ajans, bölgenin yatırım ortamına ilişkin güncel verileri sürekli temin ederek yatırımcılara ve girişimcilere rehberlik, danışmanlık ve bilgi desteği sağlamaya devam edecektir. 2021 yılında Bursa'nın yatırım olanaklarına ilişkin güncel verilerin tespit edilmesi ve potansiyel yatırımcılara ulaştırılması sağlanacaktır.

15/7/2018 tarihli ve 30479 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 16'ncı bölümünde, Ajans bünyesinde yer alan Yatırım Destek Ofisine "özel kesimdeki yatırımcıların kamu kurum ve kuruluşlarının görev ve yetki alanına giren izin ve ruhsat işlemleri ile diğer idarî iş ve işlemlerini ilgili mevzuatta belirtilen süre içerisinde, ilgili mevzuatta bir süre belirtilmemişse öncelikle ve ivedilikle sonuçlandırmak üzere yönetim kurulu adına tek elden takip ve koordine etmek" görevi verilmiştir. Bu kapsamda bölgemizdeki kamu kurumlarında görevli ve daha önceden belirlenmiş irtibat noktaları ile koordineli olarak yatırımcılara destek verilmeye devam edilecektir.

Yürütülen bilgilendirme ve danışmanlık faaliyetlerine ilişkin veriler yatırımcı ilişkilerinin verimli bir şekilde yürütülmesi ve yapılan faaliyetlerin etkin olarak raporlanması için yatırım destek faaliyetleri süreçlerine göre şekillendirilen KAYS YDO²⁵ modülü kullanılmaya devam edilecektir. İllerdeki ilgili bütün paydaşlar, kurumlar ve şirketlerin iletişim bilgilerinin Kişisel Verilerin Koruması Kanunu gözetilerek KAYS YDO Modülüne girilmesi ve bu bilgilerin güncel tutulması sağlanacaktır.

Yatırım Yerine İlişkin Faaliyetler

Yatırıma uygun yer konusu gerek yerli gerekse de yabancı yatırımcı için önem arz eden bir konu haline gelmektedir. Yatırıma uygun yerlerin önceden belirlenmesi ve sistematik bir yapıda gerekli bilgilerin hazırlanması için çalışmalara 2021 yılında devam edilecektir.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın hayata geçirdiği www.atlas.gov.tr uygulamasının Ajans personelinin kullanımına açılmasını sağlayan Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü ile sistemin Ajansların ihtiyacı doğrultusunda geliştirilmesi konusunda irtibatla kalınmaya devam edilecektir.

Gerekli olduğunda, yatırım destek ofisleri için coğrafi bilgi sistemi altyapısı oluşturulması konusunda, bilgi işlem altyapısına dönük program alımı, hizmet alımı vb. çalışmalar gerçekleştirilecektir. Çalışmalar

---

²⁵ Kalkınma Ajansları Yönetim Sistemi Yatırım Destek Ofisi

çerçevesinde, gerekli görüldüğünde danışmanlık hizmeti alınması, ilgili personelin eğitimi konusunda çalışmalar yürütülecektir.

Teşvik Sistemi Kapsamında Faaliyetlerin Yürütülmesi

Teşvik sistemi kapsamında yatırımcıların bilgilendirilmesi, teşvik belgelerinin ara izlemelerinin yapılması ve teşvik belgelerinin tamamlama vizesi işlemleri sürdürülecektir. 31 Mayıs 2018 tarih ve 30437 sayılı “Yatırım Teşvik Belgesi İşlemlerinin Elektronik Ortamda Yürütülmesine İlişkin Yetkilendirme Tebliği” doğrultusunda 2 Temmuz 2018 tarihi itibarıyla yeni teşvik belgesi müracaatı ve diğer ilgili işlemler E-TUYS sistemi üzerinden elektronik ortamda yürütülmektedir.

Aynı zamanda yatırımcıların halihazırda devam eden teşvik belgelerinin 6 ayda bir ara izlemelerinin yapılması, ara izleme takip formlarının yatırımcılardan toplanması, Teşvik Bilgi Sistemi’ne girilmesi ve raporlanması faaliyetlerine devam edilecektir. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından görevlendirmeleri yapılmış olan, teşvik belgesi tamamlama vizelerinin yapılması, yerinde tespit işlemlerinin gerçekleştirilmesi ve onay için Bakanlığa gönderilmesi faaliyetlerine devam edilecektir.

Yatırım Teşvik Sistemi ve yararlanma şartları ile ilgili Organize Sanayi Bölgelerinde bilgilendirme toplantıları düzenlenecektir. Söz konusu toplantılar OSB Müdürlükleri ile koordineli şekilde planlanacaktır.

Tablo 24. KG Tanıtım ve Yatırım Destek Faaliyetleri

Alt Bileşen Adı	Alt Bileşen Türü (Faaliyet, proje vs.)	Alt Bileşen	Sorumlu Birim	İlgili Birim	Öngörülen Tamamlanma Süresi
Kurumsal İletişim Faaliyetleri için Genel Paydaş Veri Tabanının Geliştirilmesi ve Takibi	Tanıtım Faaliyetleri	Tanıtım ve Yatırım Destek	PPKB	Tüm Birimler	Ocak 2021- Aralık 2021-
Medya İlişkilerinin Geliştirilmesi ve Yönetimi	Tanıtım Faaliyetleri	Tanıtım ve Yatırım Destek	PPKB	Tüm Birimler	Ocak 2021- Aralık 2021-
Ajansın Tanıtılması ve Temsil Edilmesine Yönelik Faaliyetlerinin Yürütülmesi	Tanıtım Faaliyetleri	Tanıtım ve Yatırım Destek	PPKB	Tüm Birimler	Ocak 2021-- Aralık 2021-
Ajans Faaliyetleri ve Desteklerinin Tanıtımına Yönelik Faaliyetlerin Yürütülmesi	Tanıtım Faaliyetleri	Tanıtım ve Yatırım Destek	PPKB	Tüm Birimler	Ocak 2021-- Aralık 2021-
Yatırımcılara Yönelik Bilgilendirme ve Danışmanlık Faaliyetlerinin Yapılması	Yatırım Destek Faaliyetleri	Tanıtım ve Yatırım Destek	YDO'lar		Ocak 2021- Aralık 2021
Yatırım Yerine İlişkin Faaliyetler	Yatırım Destek Faaliyetleri	Tanıtım ve Yatırım Destek	YDO'lar		Ocak 2021- Aralık 2021
Teşvik Sistemi Kapsamında Faaliyetlerin Yürütülmesi	Yatırım Destek Faaliyetleri	Tanıtım ve Yatırım Destek	YDO'lar		Ocak 2021- Aralık 2021

v. Ajans Destekleri

Proje Teklif Çağrılarını Öncelik Belirleme Toplantıları Düzenlenmesi

2021 Yılı Proje Teklif Çağrılarının önceliklerinin ve detaylarının belirlenmesine yönelik çalışmalar 2021 yılı içerisinde gerçekleştirilecektir. Bu kapsamda Sonuç Odaklı Programlarda belirlenen amaçlar çerçevesinde destek programları oluşturulabilmesi için ilgili paydaşlarla toplantılar düzenlenecek, gerektiğinde bire bir ziyaretler gerçekleştirilecektir.

2020 yılı için toplam bütçesi **50 milyon TL** olan 3 (üç) adet mali destek programı tasarlanmış olup, desteklenecek projelere ilişkin ödemeler 2021 yılında devam edecektir. Teklif çağrısı kapsamında, her başlık için bütçesi **15 milyon TL** olan kâr amacı gütmeyen kurumlara yönelik olarak Yenilik ve Verimlilik, **27 milyon TL** kâr amacı gütmeyen kurumlara yönelik Sanayi Altyapısının Geliştirilmesi ile **8 milyon TL** Kırsalda Ekonomik Kalkınma Mali Destek Programları tasarlanmıştır. 2021 yılı için de 8 milyon TL Turizm MDP, 6 Milyon TL Kırsalda Ekonomik Kalkınma MDP ile 6 milyon TL Finansman Desteği programları planlanmış olup Kırsal Kalkınma ve Turizm Tanıtım SOP altında güdümlü proje geliştirilmesine odaklanılacaktır.

Proje Teklif Çağrılarına Ait Başvuru Rehberlerinin Hazırlanması

Ajansın 2021 yılında yürüteceği 2021 yılı Proje Teklif Çağrısı ile ilgili olarak, kanun, yönetmelik ve kılavuzda geçen hususlara uygunluk içinde, başvuru şekil ve şartlarını, öncelikli faaliyet alanlarını ve proje konularını, başvuru sahibi ile maliyet ve faaliyetlerle ilgili uygunluğu, seçim ve değerlendirme kriterlerini, eş finansman yükümlülüklerini ve diğer gerekli bilgileri içeren başvuru rehberleri oluşturulacaktır. Potansiyel başvuru sahipleri dikkate alınarak destek programlarının başvuru rehberlerinin hazırlığı ve tasarımı gerçekleştirilecektir. Başvuru rehberlerinin hazırlık aşamasında gerekli hallerde bölge içi ve bölge dışı ilgili kuruluşlara yönelik ziyaretler, tecrübe paylaşım toplantıları ve teknik geziler düzenlenmesi planlanmaktadır.

Proje Teklif Çağrılarının İlanı ve Bilgilendirme Yapılması

Proje teklif çağrısı programlarını ilgili tüm taraflara duyurmak ve tanıtmak için geniş kapsamlı duyuru faaliyetleri planlanmıştır. Bu kapsamda hazırlanacak iletişim planı doğrultusunda kullanılması planlanan iletişim araçları aşağıdaki gibidir:

Açılış ve Tanıtım Toplantıları: Mali destek programlarını duyurmak ve tanıtmak için 3 ilde tanıtım toplantıları yapılacaktır. Toplantılara her üç ilin programlarla ilgili kamu kesimi, sivil toplum ve özel sektör temsilcileri davet edilecektir.

Bilgilendirme Toplantıları: Mali destek programlarının bölgede etkin tanıtımı ve olası soruların yanıtlanması için çevrimiçi bilgilendirme toplantıları planlanacaktır. Bu toplantılar her kesimin ve kurumun bilgilendirilmesine ve katılımına imkân verecek şekilde düzenlenecektir. Planlanan bu toplantıların yanında programın hedef yararlanıcısı olan gruplara yönelik ilave bilgilendirme toplantıları da organize edilebilecektir.

İnternet Sitelerinde Duyuru: Mali destek programları; Bakanlık, BEBKA, Bursa, Eskişehir ve Bilecik İl Valilikleri internet sayfasında duyurulacaktır. Ayrıca programın hedef yararlanıcısı olan kurumlara resmi yazı ile bilgilendirme yapılacak ve mali destek ile ilgili ilanı ve bilgileri internet sayfalarında yayımlamaları talep edilecektir.

Billboardlar: Programın her kesime etkin ulaşmasını sağlamak için Bursa, Eskişehir ve Bilecik illerinde billboard kiralınması planlanmaktadır.

Gazete İlanları: Programı tanıtıcı bilgileri içeren ilanlar Bursa, Eskişehir ve Bilecik'te yayın yapan tüm yerel gazetelerde ve belirlenecek olan ulusal gazetelerde yayımlanacaktır.

Sosyal Medya: Ajansın Facebook, Instagram, Youtube, Twitter ve LinkedIn hesaplarından program ile ilgili güncel bilgiler duyurulacaktır.

Televizyon Programları: Mali destek programının televizyon izleyicilerine de tanıtılması amacıyla haber bülteni, ekonomi programları gibi yayınlara konuk olarak katılım sağlanması veya haber olarak bu programlarda mali destek programlarının tanıtılması planlanmaktadır.

Teknik Yardım Masası: Başvuru süresince İnternet üzerinden randevu alınarak başvuru sahiplerine projeler hakkında çevrimiçi olarak detaylı bilgi verilecektir.

Proje teklif çağrılarının konuları ve hedef kitlesine göre, ihtiyaç olması durumunda yukarıda belirtilen iletişim araçları dışında da tanıtım ve ilan yöntemleri kullanılacaktır.

Proje teklif çağrılarının ilan edilmesini müteakip potansiyel proje yararlanıcılarına yönelik bilgilendirme toplantıları ile proje hazırlama ile ilgili konuları içeren çevrimiçi eğitim organizasyonları düzenlenecektir. Eğitimlere katılacak olan potansiyel başvuru sahipleri ajansın internet sitesi üzerinden kayıt yaptıracaktır. Proje hazırlama eğitimleri, potansiyel teklif çağrısına konu olan bölgedeki bütün potansiyel başvuru sahiplerine ulaşacak şekilde çevrimiçi platformlar kullanılarak Ajans uzmanları tarafından ve/veya gerekli olduğu durumlarda hizmet alımı yolu ile gerçekleştirilecektir. Bu eğitimde genel anlamda Kalkınma Ajansları Yönetim Sistemi üzerinden başvuru girişi, projelerin nasıl hazırlanması gerektiği, başvuru rehberi, başvuru formu ve ekleri kapsamında bilgilendirme yapılacaktır.

Potansiyel başvuru sahipleri tarafından yöneltilen veya yöneltilebilecek olan sorular kayıt altına alınarak Ajans uzmanlarınca cevaplandıktan ve gerekli onaylar alındıktan sonra Ajans internet sayfasında "Sıkça Sorulan Sorular" başlığı altında yayımlanacaktır.

Bununla birlikte, düzenlenen bilgilendirme toplantıları ve eğitimlere katılanlar ile anket çalışmaları ve çeşitli hizmet alımları ile bilgilendirme toplantıları ve proje yazma eğitimlerinin etkinliklerinin artırılması ve geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Mali Destek Programları Kapsamında Yürütülecek Diğer Faaliyetler

Proje teklif çağrısı kapsamında başvuruda bulunan projelerin değerlendirilmeleri mevzuata uygun olarak bağımsız değerlendiriciler tarafından gerçekleştirilecektir. Projelerin teknik ve mali nitelik açısından değerlendirilmesinde görev alacak bağımsız değerlendiricilerin seçimi için bağımsız değerlendirici ilanları ajansın internet sitesinde yayımlanacak ve bağımsız değerlendirici olarak çalışmak isteyen kişilerin Kalkınma Ajansları Yönetim Sistemi (KAYS) üzerinden özgeçmişlerini göndererek ilana başvurmaları istenecektir.

2021 yılı mali destek programları kapsamında bağımsız değerlendiricilerin seçimi, proje tekliflerinin alınması, değerlendirilmesi ve sonuçlarının açıklanarak sözleşmelerinin imzalanması süreçleri 2021 yılı içerisinde gerçekleştirilecektir.

Fizibilite Desteğinin İlanı ve Değerlendirilmesi

Fizibilite Desteği programının amacı, TR41 Bursa, Eskişehir, Bilecik bölgesinde yerel ve bölgesel kalkınmaya ivme kazandıracak yatırımlara ilişkin fizibilite çalışmalarına destek sağlamaktır. Bu amaç doğrultusunda, 2021 Yılı Fizibilite Desteği Programı bölgede Yatırım Programına alınabilecek projeler, güdümlü proje desteği ve

kamu veya AB projeleri kapsamında değerlendirilebilecek projelerin fizibilite çalışmaları dikkate alınarak planlanacaktır.

Fizibilite desteği programının başvuru rehberi programın önceliklerine uygun bir şekilde hazırlanacak ve programın ilan edilmesiyle Ajans web sitesinde yayımlanacaktır.

Fizibilite Desteğine ilişkin başvurular desteğin duyurulduğu tarih itibarıyla başlayacaktır. Alınan başvurular yapılacak olan ön incelemenin ardından Genel Sekreter başkanlığında ilgili Ajans uzmanlarından oluşturulacak en az üç kişilik bir değerlendirme komisyonu tarafından teknik ve mali açılardan bir ay içerisinde değerlendirilecektir. Değerlendirmeyi müteakip Yönetim Kurulu'nun onayının ardından başvuru sahipleriyle sözleşmeler imzalanacak ve faaliyetler desteklenecektir.

Güdümlü Proje Desteği Bilgilendirme ve Proje Geliştirme Faaliyetleri

Ajans 2021 yılında da Güdümlü Proje Desteği kapsamında değerlendirilebilecek yeni proje fikirleri ile ilgili toplantılar düzenlemeye devam edecektir. Bu toplantılardan çıkan fikirlerin projeye dönüştürülmesini ve uygulanabilirliğini tespit etmek amacıyla destek yönetim kılavuzunda belirtilen süreç takip edilecektir.

Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı Yönetim Kurulu'nun kararları, potansiyel uygulayıcı kurumlar ile güdümlü projelerin geliştirilmesi ve değerlendirilmesi için gerekli çalışmalar yapılacak ve uygun bulunan projelerin uygulanmasına başlanacaktır.

Teknik Destek Programının İlanı ve Değerlendirilmesi

2021 yılı Teknik Destek faaliyetleri kapsamında Ajans; yerel yönetimlerin başta planlama çalışmaları ile bölge plan ve programlarını uygulayıcı veya yerel kalkınma kapasitesini artırıcı faaliyetleri ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarının ve bölgedeki sivil toplum kuruluşlarının yerel ve bölgesel kalkınmaya katkıda bulunabilecek çalışmaları için, eğitim verme, program ve proje hazırlanmasına katkı sağlama, geçici uzman personel görevlendirme, danışmanlık sağlama gibi kurumsal nitelikli ve kapasite geliştirici teknik destek hizmetleri sağlayacaktır. Bu amaç doğrultusunda Sonuç Odaklı Programlarda belirlenen hedeflere uygun teknik destek başvuruları desteklenecektir.

Bu kapsamda destekten yararlanabilecek başvuru sahiplerinde aranacak şartların, destek konusu öncelikli alanların, uygun maliyetlerin, seçim ve değerlendirme kriterlerinin ve başvuru ile ilgili standart dokümanların açıklandığı teknik destek rehberi hazırlanacaktır. Ajans internet sitesinde ilan edilecek olan Teknik Destek Programı, ilgili kurumlara da resmi yazı ile bildirilecektir. Gerekli olduğu durumlarda bilgilendirme toplantıları ve kurumlara ziyaretler gerçekleştirilecektir.

Teknik Destek Programı; BEBKA, Bursa, Eskişehir ve Bilecik İl Valiliklerinin internet sayfasında duyurulacaktır.

Ajans, ikişer aylık dönemler halinde teknik destek başvurularını alacaktır. Dönem içerisinde alınan teknik destek başvurularının değerlendirilmesi ve seçim işlemleri, Genel Sekreterlik tarafından ilgili uzmanlardan oluşturulacak en az üç kişilik bir komisyon marifetiyle gerçekleştirilecektir.

Finansman Desteği Programının İlanı

2021 yılı içerisinde ilan edilmesi planlanan finansman desteği programı ilk defa uygulanacağı için diğer destek programlarından farklı bir hazırlık süreci yürütülecektir. Bu kapsamda bankalarla görüşmeler yapılması ve protokollerin hazırlanması, KAYS'ın finansman desteğine uygun hale getirilmesi konusunda çalışılması, başvuru, değerlendirme ve uygulama süreçlerinin netleştirilmesi gerekmektedir. Diğer programlarda olduğu gibi tüm süreçleri ve başvuru şartlarını içeren başvuru rehberleri tasarlanıp, kamuoyuyla paylaşılacaktır. Destek programının tanıtılması amacıyla çevrimiçi bilgilendirme toplantıları gerçekleştirilecektir.

Proje Teklif Çağrısı Usulüyle Destek Alan Projelerin İzlenmesi ve Değerlendirilmesi

2018 yılında kâr amacı güden kuruluşlara yönelik; Sektörel Rekabetçiliğin Artırılması ve Endüstriyel Simbiyoz, kâr amacı gütmeyen kuruluşlara yönelik olarak da Kırsalda Ekonomik Kalkınma mali destek programlarına çıkmıştır. Bu programlarda toplam 34 yararlanıcı ile 2018 yılının 3. çeyreğinde sözleşme imzalanmıştır.

2018 yılı Mali Destek Programları kapsamında yürütülen 25 adet projeden 24 adetinin uygulama süresi tamamlanmış olup 5 adet proje nihai rapor inceleme aşamasındadır. KOVID-19 salgını kapsamında süre uzatımı alan bir adet projenin ise 2021 yılı şubat ayında tamamlanması beklenmektedir.

2019 yılında kâr amacı gütmeyen kuruluşlara yönelik olarak çıkarılan Mesleki Eğitimin Geliştirilmesi ve Girişimcilik mali destek programlarında başarılı olan projelerin sözleşmeleri 2019 Ekim ayı içerisinde imzalanmıştır. Yürütülen 34 adet projeden 29 adetinin uygulama süresi devam etmekte olup, 5 adet projenin uygulama süresi sona ermiştir. 5 adet projenin nihai rapor inceleme süreçlerinin tamamlanmasının ardından 2021 yılının ilk çeyreği içerisinde nihai ödemelerinin gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

Ajansımızla sözleşme imzalayan yararlanıcılarımıza ait projelerin uygulama aşamasındaki izleme süreçleri Destek Yönetim Kılavuzunda belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde yürütülecektir. Bu kapsamda proje uygulama süreleri içerisinde projelere düzenli ve anlık izleme ziyaretleri gerçekleştirilecek olup, sözleşme imzalayan yararlanıcıların gerçekleştirecekleri satın alma faaliyetleri yakından takip edilerek düzenlenen ihalelere mümkün olduğunca Ajans izleme uzmanlarının gözlemci olarak katılımı sağlanacaktır. Yararlanıcılardan gelen ara ve nihai raporlar titizlikle incelenerek hak edişler hesaplanacak; proje uygulama süresi 2021 yılı içinde sona erecek olan yararlanıcılara nihai ödemeleri yapılacaktır.

Yararlanıcılarla proje uygulama dönemi boyunca sürekli irtibat halinde olunmasına azami derecede dikkat edilerek proje uygulama dönemindeki her faaliyet ve harcama mercek altına alınacaktır. Proje hesaplarının açıldığı banka ile yapılan protokol gereği proje hesap hareketleri ajans tarafından kontrol edilmekte olup ayrıca projelerde yararlanıcılar tarafından proje hesaplarından yapılacak her para transfer işlemi için izleme uzmanlarının ön onayı alınmaktadır. Proje kapsamındaki harcamalarının daha az hatayla yapılmasını ve proje sonunda ortaya çıkan uygun olmayan maliyetlerin asgari seviyeye düşmesini sağlayan bu uygulamaya bundan sonraki dönemlerde de devam edilecektir.

Fizibilite Desteği Alan Projelerin İzlenmesi ve Değerlendirilmesi

2019 Yılı Fizibilite Desteği Programı 31.10.2019 tarihinde kapanmıştır. Program kapsamında şu ana kadar 8 (sekiz) yararlanıcı ile sözleşme imzalanmış olup projelerden altı tanesi 2020 yılının son çeyreği itibarıyla tamamlanmış, bir adet proje ise yararlanıcının talebiyle feshedilmiştir. Nihai rapor onay süreci devam eden

2 projenin nihai ödemesinin 2021 yılının ilk çeyreğinde tamamlanması öngörülmektedir. Süre uzatımı alan bir adet projenin de 2021 yılının ikinci çeyreğinde tamamlanarak nihai rapor sürecinin başlatılması planlanmaktadır.

Ajansımızla sözleşme imzalayan yararlanıcılarımıza ait projelerin uygulama aşamasındaki izleme süreçleri Destek Yönetim Kılavuzunda belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde yürütülecektir. Bu kapsamda proje uygulama süreleri içerisinde projelere düzenli ve anlık izleme ziyaretleri gerçekleştirilecek olup, sözleşme imzalayan yararlanıcıların gerçekleştirecekleri satın alma faaliyetleri yakından takip edilerek düzenlenen ihalelere mümkün olduğunca Ajans izleme uzmanlarının gözlemci olarak katılımı sağlanacaktır. Yararlanıcılardan gelen ara ve nihai raporlar titizlikle incelenerek hak edişler hesaplanacak; proje uygulama süresi 2021 yılı içinde sona erecek olan yararlanıcılara nihai ödemeleri yapılacaktır. Program kapsamında hazırlanan fizibilite raporları Ajans Fizibilite Raporu Değerlendirme Komisyonu tarafından incelenerek, mevzuat çerçevesinde gerekli düzeltmeler yaptırılarak nihai hale getirilecektir.

Yararlanıcılarla proje uygulama dönemi boyunca sürekli irtibat halinde olunmasına azami derecede dikkat edilerek proje uygulama dönemindeki her faaliyet ve harcama mercek altına alınacaktır. Proje hesaplarının açıldığı banka ile yapılan protokol gereği proje hesap hareketleri ajans tarafından kontrol edilmekte olup ayrıca projelerde yararlanıcılar tarafından proje hesaplarından yapılacak her para transfer işlemi için izleme uzmanlarının ön onayı alınmaktadır. Proje kapsamındaki harcamalarının daha az hatayla yapılmasını ve proje sonunda ortaya çıkan uygun olmayan maliyetlerin asgari seviyeye düşmesini sağlayan bu uygulamaya bundan sonraki dönemlerde de devam edilecektir.

Güdümlü Proje Desteği Alan Projelerin İzlenmesi ve Değerlendirilmesi

2016 yılı “İleri Kompozit Malzemeler Araştırma ve Mükemmeliyet Merkezi” projesinin sözleşme bitişi 2020 yılı içinde gerçekleşmiş olup, 2017 yılı “Osmaneli Belediyesi İş Geliştirme Merkezi” projesinin sözleşme süresi 2021 yılı ilk çeyreğinde sona erecektir. 2018 yılı GPD kapsamında Eskişehir Sanayi Odası Mesleki Eğitim Merkezi projesinin sözleşme imza sürecinin 2020 yılı 3. çeyreğinde tamamlanmış olup, 2021 yılında proje izlemesine devam edilecektir.

Ajansımızla sözleşme imzalayan yararlanıcılarımıza ait projelerin uygulama aşamasındaki izleme süreçleri Destek Yönetim Kılavuzunda belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde yürütülecektir. Bu kapsamda proje uygulama süreleri içerisinde projelere düzenli ve anlık izleme ziyaretleri gerçekleştirilecek olup, sözleşme imzalayan yararlanıcıların gerçekleştirecekleri satın alma faaliyetleri yakından takip edilerek düzenlenen ihalelere mümkün olduğunca Ajans izleme uzmanlarının gözlemci olarak katılımı sağlanacaktır. Yararlanıcılardan gelen ara ve nihai raporlar titizlikle incelenerek hak edişler hesaplanacak; proje uygulama süresi 2020 yılı içinde sona erecek olan yararlanıcılara nihai ödemeleri yapılacaktır.

Yararlanıcılarla proje uygulama dönemi boyunca sürekli irtibat halinde olunmasına azami derecede dikkat edilerek proje uygulama dönemindeki her faaliyet ve harcama mercek altına alınacaktır. Proje hesaplarının açıldığı banka ile yapılan protokol gereği proje hesap hareketleri ajans tarafından kontrol edilmekte olup ayrıca projelerde yararlanıcılar tarafından proje hesaplarından yapılacak her para transfer işlemi için izleme uzmanlarının ön onayı alınmaktadır. Proje kapsamındaki harcamalarının daha az hatayla yapılmasını ve proje

sonunda ortaya çıkan uygun olmayan maliyetlerin asgari seviyeye düşmesini sağlayan bu uygulamaya bundan sonraki dönemlerde de devam edilecektir.

Teknik Destek Alan Projelerin İzlenmesi ve Değerlendirilmesi

2020 yılı teknik destek programı kapsamında sözleşme imzalanan projelerin uygulama süreci 2021 yılında devam edecektir. Proje faaliyetlerinin izleme süreci Ajansın tabi olduğu mevzuata uygun olarak 2021 yılında da gerçekleştirilmeye devam edilecektir. Bu kapsamda gerekli proje takip faaliyetleri yapılacak, düzenlenen eğitimlere Ajans izleme uzmanları tarafından anlık izleme ziyaretleri gerçekleştirilecektir. Yararlanıcılardan gelen nihai raporlar titizlikle incelenerek, kabulleri gerçekleştirilecek ve proje uygulama süresi 2021 yılı içinde sona erecek olan yararlanıcılara nihai ödemeleri yapılacaktır.

Tamamlanan Projelere Denetimlerin Gerçekleştirilmesi

2018 yılı Proje Teklif Çağrısı kapsamında Ajansımızdan mali destek almış ve faaliyetleri tamamlanmış projelerin denetimlerine 2020 yılı 3. çeyreğinde başlanmış olup, denetim faaliyetleri 2021 yılında da devam edecektir. Bu denetimlerde projelerin, uygulama dönemi sona erdikten sonra yararlanıcılar tarafından uyulması gereken yükümlülükler uygunlukları kontrol edilecektir. Bu çerçevede görünürlük faaliyetleri, proje kapsamında alınan makine ve ekipmanın varlığı, amacına uygun olarak kullanılması ve proje belgelerinin muhafazası konuları kontrol edilecektir.

Tamamlanan Projelerin Etki Değerlendirme Çalışması

Diğer taraftan Ajansımız tarafından yürütülmüş 2015 yılı mali destek programı ile ilgili olarak bunların orta ve uzun vadeli etkilerinin, projelerin başarılarının, sürdürülebilirliğinin, karşılaşılan sorunların ve izlenimlerin değerlendirilmesi amacıyla uygulama sonrası etki değerlendirme raporu 2020 yılı 4. çeyreğinde hazırlanmış olup ve bu raporun sonuçlarına faaliyet raporunda yer verilecektir. Mali destek programlarının etki analizlerinin yapılması için faydalanıcılarla tarafsız bir bakış açısıyla anket ve derinlemesine mülakat çalışmalarının yürütülmesi ve programların etki analizinin hazırlanabilmesi için hizmet alımı yoluna gidilmiştir. 2016 yılı mali destek programlarının etki değerlendirme çalışmalarının 2021 yılı içerisinde gerçekleştirilmesi öngörülmektedir.

Tablo 25. KG Ajans Destekleri

Alt Bileşen Adı	Alt Bileşen Türü (Faaliyet, proje vs.)	Alt Bileşen	Sorumlu Birim	İlgili Birim	Öngörülen Tamamlanma Süresi
Proje Teklif Çağrılarını Öncelik Belirleme Toplantıları Düzenlenmesi	Proje	Ajans Destekleri	PPKB PYB	PYB İDB PPKB YDO'lar	Ocak 2021-- Mart 2021-
Proje Teklif Çağrılarında Ait Başvuru Rehberlerinin Hazırlanması	Proje	Ajans Destekleri	PYB	İDB	Ocak 2021-- Mart 2021-

Alt Bileşen Adı	Alt Bileşen Türü (Faaliyet, proje vs.)	Alt Bileşen	Sorumlu Birim	İlgili Birim	Öngörülen Tamamlanma Süresi
Proje Teklif Çağrılarının İlanı ve Bilgilendirme Yapılması	Proje	Ajans Destekleri	PYB	YDO'lar	Nisan 2021-- Mayıs 2021-
Mali Destek Programları Kapsamında Yürütülecek Diğer Faaliyetler	Proje	Ajans Destekleri	PYB		Mayıs 2021-- Eylül 2021-
Fizibilite Desteğinin İlanı ve Değerlendirilmesi	Proje	Ajans Destekleri	PYB	İDB PPKB	Mart 2021-- Ekim2021-
Güdümlü Proje Desteği Bilgilendirme ve Proje Geliştirme Faaliyetleri	Proje	Ajans Destekleri	PYB	İDB PPKB	Ocak 2021- Aralık 2021-
Teknik Destek Programının İlanı ve Değerlendirilmesi	Proje	Ajans Destekleri	PYB	PPKB İDB	Mart 2021- Ekim 2021-
İzleme ve Değerlendirme Faaliyetleri	Proje	Ajans Destekleri	İDB		Ocak 2021- Aralık 2021
Tamamlanan Projelerin Etki Analizleri	Proje	Ajans Destekleri	İDB	PPKB PYB	Haziran 2021-Aralık 2021

vi. AB ve Diğer Dış Kaynaklı Programlar Kapsamındaki Projeler

Avrupa Birliği Proje Geliştirme Çalışmaları

Avrupa Birliği kapsamında ilan edilen ve edilecek olan hibe programlarına yönelik olarak ilgili bakanlık ve kurumlar tarafından düzenlenecek bilgilendirme toplantılarına Ajans tarafından 2021 yılında katılım sağlanacaktır. Açılacak programlara ilişkin program içeriği, başvuru formları ve süreci vb. açıklamalar Ajans internet sitesinde duyurulacak olup, bölgedeki kurumlara ihtiyaç olması halinde açılacak programlar hakkında detaylı bilgilendirme yapılması için ilgili Valiliklerin AB Proje Geliştirme ve Koordinasyon Merkezlerine destek sağlanacaktır. Programların önceliklerine uygun olarak bölge illeri için proje geliştirme çalışmaları yürütülecektir. Ajans bu tür projelerde, tarafları bir araya getirerek projenin gelişmesine teknik destek sağlayan, aracı ve yönlendirici bir rol oynamakla birlikte bölgesel kalkınmayı ilgilendiren konularda doğrudan uygulayıcı bir kurum olmayı hedeflemektedir.

Tablo 26. KG AB ve Diğer Dış Kaynaklı Programlar Kapsamındaki Projeler

Alt Bileşen Adı	Alt Bileşen Türü (Faaliyet, proje vs.)	Alt Bileşen	Sorumlu Birim	İlgili Birim	Öngörülen Tamamlanma Süresi
Avrupa Birliği Proje Geliştirme Çalışmaları	Faaliyet	AB ve Dış Kaynaklı Projeler	PPKB	Tüm Birimler	12 ay

vii. Diğer Proje ve Faaliyetler

Personel Ödemeleri

Personel maaşları ve diğer özlük hakları ile ilgili işlemler, Yönetim Kurulu kararları ve ilgili mevzuat çerçevesinde hareket edilerek gerçekleştirilecektir. Ajans personelinin maaşları ve diğer özlük hakları ile ilgili olarak yetkili merciler tarafından yapılacak yeni düzenlemelere göre oluşabilecek ilave ödemeler mevzuat hükümleri çerçevesinde gerçekleştirilecektir.

6772 Sayılı (Devlet ve Ona Bağlı Müesseselerde Çalışan İşçilere İlave Tediye Yapılması ve 6452 Sayılı Kanun'la 6212 Sayılı Kanun'un 2. Maddesinin Kaldırılması Hakkında) Kanun hükümlerine göre kamu kurumlarında İş Kanunu hükümleri çerçevesinde istihdam edilen personelin tediye ödemeleri ilgili mevzuat çerçevesinde ödemelere devam edilecektir.

Ajansımız Yönetim Kurulunun 30.07.2015 2015/64 Sayılı Yönetim Kurulu toplantısında alınan karar gereği Ajansımızı temsil yetkisi verilen Yerel Yönetimler Kamu İşverenleri Sendikası (YERELSEN) ile Ajans personelinin temsilen Türkiye Kooperatif, Ticaret, Eğitim ve Büro İşçileri (KOOP-İŞ) sendikası arasında sendikalı olan personel ile ilgili olarak ücret zammı, ikramiye, sosyal yardım ve diğer hususları belirleyen sözleşme 2019 yılında imzalanmıştır. Toplu İş Sözleşmesi 2020 yılı son çeyreğinde güncellenecek olup 2021 yılı içerisinde yapılacak ödemeler söz konusu toplu iş sözleşmesinde belirlenecek şartlar dahilinde yapılacaktır.

İç Kontrol Sisteminin Geliştirilmesi

İç Kontrol Sistemi Değerlendirme Komisyonu ve Risk Yönetim Komitesi her yıl Ocak ayında toplanarak İç Kontrol Eylem Planında yapılması kararlaştırılan faaliyetlerle ilgili olarak değerlendirme yapılacak, tüm iş süreçlerine ait riskler belirlenerek yeni riskler risk kütüğüne ilave edilecek ve risk değerlendirme formunda belirlenen sorumlular tarafından bu riskler için önleyici faaliyetler tespit edilip uygulanacaktır.

Bağımsız Dış Denetimin Yaptırılması

Ajansın 2020 yılı bağımsız dış denetimi, en geç 2021 yılı Mart ayı sonuna kadar, Sermaye Piyasası Kurulu mevzuatına göre kurulmuş ve sermaye piyasasında dış denetim yapmakla yetkili kılınmış bir denetim kuruluşuna yaptırılacaktır.

Ajans Genel İdari Faaliyetlerinin Yürütülmesi

Ajansın faaliyetlerinin sürekliliği gereği; kira ve aidat ödemeleri, bina sigortası ödemeleri, çevre temizlik vergisi gibi vergi mevzuatından kaynaklanan zorunlu ödemeler, süreli/süresiz yayınlar, gazete, dergi ve diğer

aboneliklere ilişkin ödemeler, her türlü matbaa, basılı kâğıt, kitap, kırtasiye, kartuş, toner, mutfak ve temizlik malzemeleri ile sarf malzemeler ve buna benzer diğer giderler, kargo ve gönderi masrafları, sağlık malzemeleri ve sağlık dolabı için alınacak ilaçlar, Ajansa gelen telefon, elektrik, doğalgaz, internet gibi fatura ödemeleri ve buna benzer diğer faaliyet ve bu faaliyetlerden kaynaklanan ödemeler 2021 yılı içinde de gerçekleştirilecektir.

Ajansın mevzuatta tanımlı iş ve işlemleri ile ilgili olarak, ihtiyaç olması halinde, avukatlık ve hukuk müşavirliği, bilirkişi incelemesi, mali müşavirlik ve diğer danışmanlık hizmetleri, 2021 yılında hizmet alımı yolu ile alınabilecektir.

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ile Ajansımızı da kapsayan birçok kuruma getirilen yükümlülükler takip edilecektir. İlgili kanun hükümlerinin yerine getirilebilmesi için danışmanlık, hekimlik, iş güvenliği uzmanlığı ile Ajans ofislerinde iş güvenliğinin sağlanabilmesi için risk analizlerinde tespit edilen eksikliklerin giderilmesi amacıyla gereken mal ve hizmet alımları ile ofislerde yapılması gereken yapım işleri gerçekleştirilerek kanundan kaynaklanan sorumlulukların yerine getirilmesi sağlanacaktır.

Mali destek programları çerçevesinde söz konusu olabilecek sözleşme fesih süreçlerinde ve/veya diğer hukuki anlaşmazlıklar ile Ajansın diğer faaliyetleriyle ilgili yargıya intikal eden hukuki süreçlerde ortaya çıkabilecek mahkeme, noter, bilirkişi, karşı vekâlet gibi yasal olarak ödenmesi zorunlu olan masraflar karşılanacaktır. Geçmiş yıllarda açılan Ajansımızın taraf olduğu bazı davaların hukuki süreçlerinin 2021 yılına sarkması halinde mahkeme kararları sonucuna göre hareket edilecektir. Ayrıca banka, posta, kargo, ulaşım, vergi gibi Ajansın faaliyetleri sırasında hukuki süreçlerde ortaya çıkacak diğer masraflar da Ajansımızca ödenecektir.

Ajans hizmetlerinin aksamaması için santral ve haberleşme, şoförlük, büro personeli, temizlik hizmetleri, yönetici asistanlığı gibi hizmetler için çalıştırılan işçiler 696 sayılı KHK çerçevesinde kadroya alınmıştır. Benzer işler için ilave personel ihtiyacının ortaya çıkması durumunda meri mevzuata göre hareket edilecektir.

Ajans Merkez Ofisi, Eskişehir ve Bilecik Yatırım Destek Ofislerinin ve demirbaşlarının yangın, deprem ve sair afetler ile hırsızlık ve buna benzer durumlara karşı sigortalanması konusu araştırılacak, gerek görülmesi halinde sigorta hizmeti satın alınacaktır.

Ajans faaliyetlerine yönelik olarak eğitim, seminer, organizasyon ve buna benzer faaliyetlerin gerçekleştirilmesi sırasında ihtiyaç duyulan çay-kahve vb. ikramın profesyonel olarak gerçekleştirilebilmesi için gerekli olduğunda hizmet satın alımı yoluna gidilecektir.

Merkez Ofis ve Yatırım Destek Ofislerinin Yapımı, Tefrişatı ve Düzenlenmesi

Ajansın hizmet binasının inşaat yapım işinin tamamlanmasının ardından yapılan iç mimari projeleri doğrultusunda iç dekorasyon ve tefrişatı yapılacaktır. İhtiyaç duyulan ofis mobilyaları tedarik edilecek ve merkez ofisin kalıcı binasına taşınma süreci gerçekleştirilecektir.

Eskişehir ve Bilecik Yatırım Destek ofislerinin iç dekorasyon ve tefrişatları önceki yıllarda büyük ölçüde tamamlanmış olmakla birlikte, ihtiyaç olması halinde 2021 yılında bakım/onarım faaliyetleri gerçekleştirilecek, demirbaş (masa, sandalye, dolap vb.), diğer ofis ekipmanları ve diğer tefrişat satın alımı yapılacak, yeni iç düzenleme ve dekorasyon işlemleri tamamlanacaktır.

Ajans Hizmet Binası Yapıtırılması

Ajans hizmet binası yapım işleri için gerekli uygulama projeleri 2019 yılı içinde tamamlanmış olup inşaat işi ihalesi 26 Şubat 2020 tarihinde yapılmıştır. Ajans hizmet binası inşaat yapım işinin 2020 yılı içinde tamamlanması ve 2021 yılında hizmete açılması planlanmaktadır.

Araç Kiralanması ve Akaryakıt vb. Giderlerinin Karşlanması

Ajansın faaliyetlerinde kullanılmak üzere kiralanmış araçlar, Ajans faaliyetlerinin dönemsel olarak belirli bir tarihte yoğunlaşması veya diğer Ajans faaliyetleri için daha büyük araçlara ihtiyaç olması nedeniyle yetersiz kalmakta olup, bu yoğun dönemlerde gerekli olması halinde günlük ve/veya aylık olmak üzere dışarıdan kısa süreli araç kiralama yoluna gidilebilecektir. Ayrıca, mevcut kiralık araçların yetersiz kalması halinde Yönetim Kurulu kararıyla uzun süreli ilave araç kiralama yoluna da gidilebilecektir.

Ajansın kiraladığı tüm araçlara ilişkin yakıt masrafları, yıkama ve temizlik masrafları, otopark giderleri ile sözleşme kapsamında olmayan diğer giderler karşılanacaktır.

Kurumun İhtiyaç Duyduğu Bilgisayar, Ağ Bağlantıları, Diğer Donanımların ve Yazılımların Temini

Ajansın bilgi ve iletişim teknolojileri altyapısının geliştirilmesi için gerekli olan yazılım ve donanımlar önceki yıllarda genel olarak tamamlanmış olup, 2021 yılında, Ajansın yeni hizmet binasında gerekli olan bilişim altyapısının kurulması için gerekli çalışmalar yapılacaktır.

Ajansın yeni çalışma alanlarındaki donanım ve Ajans faaliyetlerinde ortaya çıkabilecek yeni yazılım ve lisans ihtiyaçları tespit edilerek tamamlanacaktır. Gerekmesi halinde modeli geçen diz üstü/masa üstü bilgisayar ve/veya diğer ekipmanların yenilenmesine ve mevcut lisansların güncellemelerinin yapılmasına 2021 yılında devam edilecektir.

Ajansımızda kullanılmakta olan Elektronik Belge Yönetim Sistemi (EBYS) ve Kalkınma Ajansları Yönetim Sisteminin (KAYS) kullanımına ilişkin olarak bakım, destek ve güncelleme hizmetleri satın alınacak, gereken lisans yenilemesi, bakım/onarım ve diğer güncelleme çalışmalarına, bu kapsamda yapılması gereken satın alımlara 2021 yılında da devam edilecektir.

Yönetim Kurulu Toplantıları

Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı'nın Yönetim Kurulu, başkanın daveti üzerine her ay en az bir kere toplanır. 2021 yılında da yönetim kurulu rutin toplantılarına devam edecektir.

Yıllık ve Ara Faaliyet Raporları

Kalkınma Ajansları Muhasebe ve Bütçe Yönetmeliği'nin 91. Maddesine göre; ajans faaliyet raporları, ajansın faaliyetlerini gösterecek şekilde, altı aylık ara rapor ve yıllık faaliyet raporu şeklinde düzenlenir. 2021 yılı içerisinde, 2020 yılı faaliyet raporu Mart ayı sonuna kadar, 2021 yılı ara faaliyet raporu ise Eylül ayı sonuna kadar hazırlanacaktır.

Tablo 27.KG Diğer Proje ve Faaliyetler

Alt Bileşen Adı	Alt Bileşen Türü	Sorumlu Birim	İlgili Birim
-----------------	------------------	---------------	--------------

	(Faaliyet , proje vs.)				Öngörülen Tamamlanma Süresi
	Faaliyet	Diğer Proje ve Faaliyetler	MİB	Tüm Birimler	
Personel Ödemeleri	Faaliyet	Diğer Proje ve Faaliyetler	MİB	Tüm Birimler	Ocak 2021-Aralık 2021
İç Kontrol Sisteminin Geliştirilmesi	Faaliyet	Diğer Proje ve Faaliyetler	MİB	Tüm Birimler	Ocak 2021-Mart 2021
Bağımsız Dış Denetim Yapılması	Faaliyet	Diğer Proje ve Faaliyetler	MİB	Tüm birimler	Şubat 2021-Mart 2021
Ajans Genel İdari Faaliyetlerinin Yürütülmesi	Faaliyet	Diğer Proje ve Faaliyetler	MİB	Tüm birimler	Ocak 2021-Aralık 2021
Merkez Ofis ve Yatırım Destek Ofislerinin Yapımı, Tefrişatı ve Düzenlenmesi	Faaliyet	Diğer Proje ve Faaliyetler	MİB	Tüm birimler	Ocak 2021-Aralık 2021
Ajans Hizmet Binası Yapıtılması	Faaliyet	Diğer Proje ve Faaliyetler	MİB	Tüm birimler	Şubat 2020-Haziran 2021
Araç Kiralanması ve Akaryakıt vb. Giderlerinin Karşlanması	Faaliyet	Diğer Proje ve Faaliyetler	MİB	Tüm birimler	Ocak 2021-Aralık 2021
Kurumun İhtiyaç Duyduğu Bilgisayar, Ağ Bağlantıları, Diğer Donanımların ve Yazılımların Temini	Faaliyet	Diğer Proje ve Faaliyetler	MİB	Tüm birimler	Ocak 2021-Aralık 2021
Yönetim Kurulu Toplantıları	Faaliyet	Diğer Proje ve Faaliyetler	MİB	Tüm birimler	Ocak 2021-Aralık 2021
Yıllık ve Ara Faaliyet Raporları	Faaliyet	Diğer Proje ve Faaliyetler	PPKB	Tüm birimler	Ocak 2021-Aralık 2021

e) Program Süresi ve Zaman Planlaması

(Temel Projeler ve Faaliyetler Bazında 3 er aylık dönemler itibarıyla)

Şekil 4. Kurumsal Gelişim Zaman Planı

Faaliyetler	2021				2022				2023			
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Araştırma, Analiz ve Programlama												
İşgücü Planlaması ve İş Yükü Analizi												
Hizmet İçi Eğitim İhtiyacının Analizi												
Çalışma Programı ve Bütçe Hazırlanması												
Ekonomi Göstergeleri Bülteni Yayınlanması												
İş Birliği ve Koordinasyon												
SOP'ların Kurgulanması ve Yönetim Planlarının Hazırlanması												
Yurtdışı Kalkınma Ajansları ve Diğer İlgili Kurumlarla İş Birliği Faaliyetleri												
Kapasite Geliştirme												

Faaliyetler	2021				2022				2023			
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Performans Yönetim Sisteminin Geliştirilmesi												
Hizmet İçi Planlı ve Plansız Eğitimlerin Alınması												
Ajansın Personelinin Bilgi ve Tecrübesinin Geliştirilmesine Yönelik Faaliyetler												
Ajans Personelinin Performansını ve Ajansa Bağlılığını Artırıcı Faaliyetler												
Tanıtım ve Yatırım Destek												
Kurumsal İletişim Faaliyetleri için Genel Paydaş Veri Tabanının Geliştirilmesi ve Takibi												
Medya İlişkilerinin Geliştirilmesi ve Yönetimi												
Ajansın Tanıtılması ve Temsil Edilmesine Yönelik Faaliyetlerinin Yürütülmesi												
Ajans Faaliyetleri ve Desteklerinin Tanıtımına Yönelik Faaliyetlerin Yürütülmesi												
Yatırımcılara Yönelik Bilgilendirme ve Danışmanlık Faaliyetlerinin Yapılması												
Yatırım Yerine İlişkin Faaliyetler												
Teşvik Sistemi Kapsamında Faaliyetlerin Yürütülmesi												
Ajans Destekleri												
Proje Teklif Çağrılarını Öncelik Belirleme Toplantıları Düzenlenmesi												
Proje Teklif Çağrılarında Ait Başvuru Rehberlerinin Hazırlanması ve Basımı												
Proje Teklif Çağrılarının İlanı ve Bilgilendirme Yapılması												
Mali Destek Programları Kapsamında Yürütülecek Diğer Faaliyetler												
Fizibilite Desteğinin İlanı ve Değerlendirilmesi												
Güdümlü Proje Desteği Bilgilendirme ve Proje Geliştirme Faaliyetleri												
Teknik Destek Programının İlanı ve Değerlendirilmesi												
Proje Teklif Çağrısı Usulüyle Destek Alan Projelerin İzlenmesi ve Değerlendirilmesi												
Fizibilite Desteği Alan Projelerin İzlenmesi ve Değerlendirilmesi												
Güdümlü Proje Desteği Alan Projelerin İzlenmesi ve Değerlendirilmesi												
Teknik Destek Alan Projelerin İzlenmesi ve Değerlendirilmesi												
Tamamlanan Projelere Denetimlerin Gerçekleştirilmesi												
Tamamlanan Projelerin Etki Değerlendirmeleri												
AB ve Diğer Dış Kaynaklı Programlar Kapsamındaki Projeler												
Avrupa Birliği Proje Geliştirme Çalışmaları												

Faaliyetler	2021				2022				2023			
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Diğer Proje ve Faaliyetler												
Personel Ödemeleri												
İç Kontrol Sisteminin Geliştirilmesi												
Bağımsız Dış Denetimin Yapıtırılması												
Ajans Genel İdari Faaliyetlerinin Yürütülmesi												
Merkez Ofis ve Yatırım Destek Ofislerinin Yapımı, Tefrişatı ve Düzenlenmesi												
Ajans Hizmet Binası Yapıtırılması												
Araç Kiralanması ve Akaryakıt vb. Giderlerinin Karşılanması												
Kurumun İhtiyaç Duyduğu Bilgisayar, Ağ Bağlantıları, Diğer Donanımların ve Yazılımların Temini												
Yönetim Kurulu Toplantıları												
Yıllık ve Ara Faaliyet Raporları												

Planlanan Dönemsel Faaliyet

Düzenli/Sürekli Faaliyet

4. YEREL KALKINMA FIRSATLARI

4.1. Araştırma, Analiz ve Programlama Faaliyetleri

Yerel Kalkınma Fırsatları Araştırma, Analiz ve Programlama Faaliyetleri kapsamında yürütülecek faaliyetler ve bütçeleri aşağıda yer almaktadır:

Tablo 28. YKF Araştırma, Analiz ve Programlama Faaliyetleri

	Alt Bileşen Adı	Alt Bileşen Türü (Faaliyet, proje vs.)	Alt Bileşen	Sorumlu Birim	İlgili Birim	Öngörülen Tamamlanma Süresi
1	Animasyon Sektörü Raporunun Güncellenmesi	Araştırma	Araştırma, Analiz ve Programlama	YDO	Eskişehir YDO	Aralık 2021

4.1.1. Animasyon Sektörü Raporunun Güncellenmesi

a) Amaç

Animasyon sektörü, başta Eskişehir'de olmak üzere, TR 41 Bölgesinde gelişme potansiyeli yüksek olan sektörlerden birisi olarak değerlendirilmektedir. Eskişehir animasyon sektörünün mevcut durumunu ortaya koymak, sektördeki gelişmeleri yakından takip etmek ve değerlendirmek, sektörün gelişmesi ve büyümesi için planlanacak faaliyetlere altlık oluşturmak üzere ilki 2017 yılında hazırlanan ve takip eden yıllarda Türkçe ve İngilizce olarak güncellenmesi gerçekleştirilen Animasyon Sektör Raporu, 2021 yılında güncellenerek ilgili tarafların kullanımına sunulacaktır.

b) Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

Animasyon sektörü dinamik ve güncel gelişmelere açık bir sektör olduğundan bölgemizde, ülkemizde ve dünyada sektördeki gelişmelerin takibi ve raporda yer alan verilerin de bu kapsamda güncellenmesi gerekmektedir. Rapor hazırlanırken Türkiye'de faaliyet gösteren animasyon firmalarına yönelik anket uygulanacak ve anket sonuçları raporda değerlendirilecektir. Hazırlanan raporun sektör temsilcileri ile paylaşılması ve Ajansımız faaliyetlerinde de yol gösterici olması planlanmaktadır.

c) Çıktı Hedefleri

Tablo 29. YKF Animasyon Sektörü Raporu Çıktı Göstergeleri

#	Alt Bileşen	Gösterge Adı	Birim	Hedef	Doğrulama Kaynağı
1	Araştırma Analiz ve Programlama	Animasyon Sektörü Raporu	Adet	1	BEBKA

d) Diğer Ajans/Kurum Faaliyetleri ile Koordinasyon

Animasyon sektörü faaliyetlerinin ana yürütücüsü BEBKA olup, raporu hazırlayacak çalışma ekibi Eskişehir Yatırım Destek Ofisi uzmanlarıdır. Rapor hazırlıkları kapsamında sektörde faaliyet gösteren firmalara anket uygulanacak; ATAP, Sinema Genel Müdürlüğü gibi kurum ve kuruluşlarla görüşmeler gerçekleştirilecektir.

e) İzleme ve Değerlendirme

Hazırlanan raporda sektörün ihtiyaçları da araştırılacak olup, ortaya çıkan sorun ve çözüm önerilerine göre program ve faaliyetler planlanmaktadır.

4.2. İş birliği ve Koordinasyon Faaliyetleri

Yerel Kalkınma Fırsatları İş birliği ve Koordinasyon Faaliyetleri kapsamında yürütülecek faaliyetler ve bütçeleri aşağıda yer almaktadır:

Tablo 30. YKF İş birliği ve Koordinasyon Faaliyetleri

#	Alt Bileşen Adı	Alt Bileşen Türü (Faaliyet, proje vs.)	Alt Bileşen	Sorumlu Birim	İlgili Birim	Öngörülen Tamamlanma Süresi
1	Hedef Ülkelerle İş birliği Faaliyetleri	Faaliyet	İş birliği ve Koordinasyon	YDO'lar	-	Nisan 2021 – Aralık 2021

4.2.1. Hedef Ülkelerle İş birliği Faaliyetleri

a) Amaç

Başta yatırım destek ofisleri olmak üzere ajansın ilgili birimlerinin, bölgenin hedef, ihtiyaç ve sorunlarına yönelik olarak yurtdışında yeni iş birliklerinin tesis edilmesi ve mevcut iş birliklerinin geliştirilmesi hedeflenmektedir.

b) Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

Ajansımızın geçmiş ve mevcut faaliyetleri ile öne çıkan sektörler dikkate alındığında Almanya ve Güney Kore ile yapılan faaliyetler ve iş birliği olanakları ön plana çıkmaktadır.

Bölge illerinin turizm ve yatırım ortamının tanıtımına yönelik doküman, görsel ve videolar Korece diline tercüme edilecek ve yayınların Güney Kore'de dağıtımı ve yayını ülkedeki paydaşlar aracılığı ile gerçekleştirilecektir. Ayrıca bölgemizin yatırım ortamının Güney Kore'de tanıtımı amacıyla, mevcut dokümanların Korece diline tercümesi ve Seul Büyükelçiliği başta olmak üzere ilgili kuruluşlar aracılığı ile potansiyel yatırımcılara ulaştırılması sağlanacaktır.

Endüstri 4.0 konusunda Güney Kore'deki bilgi birikiminin bölgemize aktarılması konusunda Kore Merkezli bir enstitünün bölgemizde kurulması veya oradaki bilgi birikiminin bölgemize aktarılması konusunda üniversitelerimiz ile gerekli girişimlerde bulunulacaktır. Gerektiğinde Güney Kore'deki Enstitü ve Ar-Ge merkezlerine bölgedeki paydaşlarla bir teknik ziyaret düzenlenecektir.

Ajansımız, Almanya'nın Hessen eyaletinde bulunan Hessen Trade & Invest GmbH (HTAI) ile oluşturmuş olduğu işbirliği protokolü dahilinde özellikle Almanya Hessen eyaletinde yer alan Animasyon Sektörünün bilgi birikiminden ve ortak iş yapma kültüründen faydalanılmasına, uluslararası ilişkilerinin geliştirilmesine, ikili iş birliklerinin tesis edilmesine, ticari faaliyetlerin desteklemesine, bilhassa Eskişehir animasyon sektörünün etkin tanıtımının yapılmasına ve bölgemize yeni yatırımcıların çekilmesine yönelik proje, program, etkinlik vb. faaliyetleri gerçekleştirmek üzere Almanya'yı hedef ülke olarak belirlemiştir.

c) Çıktı Hedefleri

Tablo 31. YKF Hedef Ülkelerle İş Birliği Çıktı Göstergeleri

#	Alt Bileşen	Gösterge Adı	Birim	Hedef	Doğrulama Kaynağı
1	İş birliği ve Koordinasyon	Kurum ziyareti	Adet	5	BEBKA
2	İş birliği ve Koordinasyon	Tanıtım etkinliği	Adet	2	BEBKA

d) Diğer Ajans/Kurum Faaliyetleriyle Koordinasyon

İllerin yurtdışında tanıtımı amacıyla iş birliğindeki ülkelerle yürütülecek çalışmalarda gerek yereldeki gerekse yurtdışındaki paydaşlarla koordinasyon Ajans tarafından sağlanacaktır. Kore'de Seul Büyükelçiliği, THY Seul Ofisi ile yürütülen iş birliği faaliyetleri, Almanya'da Hessen Trade&Invest ile koordineli yürütülecektir.

e) İzleme ve Değerlendirme

Yürütülen faaliyetlerin izleme ve değerlendirme süreçleri Yatırım Destek Ofisleri aracılığı ile takip edilecektir.

2019 yılında Güney Kore Cumhuriyetine bir tanıtım turu, Bursa'da Turizm Tanıtım Etkinliği ve 3 ilde Koreli Bloggerlara yönelik bir famtrip düzenlenmiştir. Ayrıca Kore Başkonsolosluğuna, Kore Turizm Organizasyonuna ve Korea Trade and Invest'e ziyaretler düzenlenmiştir. Kore'ye yapılan ziyaret esnasında da hem yatırımcılar hem de karşılıklı olarak bölge üniversiteleri arasında yürütülebilecek faaliyetler hakkında görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Ayrıca Bursa Valiliği ile Kore Cumhuriyeti Gyeongsangbuk-Do İli arasında iş birliği Mutabakat Zaptı 2010 yılında imzalanmıştır ve sonrasında karşılıklı ziyaret ve ortak çalışmalar yürütülmüştür.

4.3. Kapasite Geliştirme Faaliyetleri

Yerel Kalkınma Fırsatları Kapasite Geliştirme Faaliyetleri kapsamında yürütülecek tecrübe paylaşımı ziyaretleri, eğitim, yönetim modeli oluşturulması vb. kapasite geliştirme faaliyetleri için ayrılan bütçe aşağıda yer almaktadır:

Tablo 32. YKF Kapasite Geliştirme Faaliyetleri

#	Alt Bileşen Adı	Alt Bileşen Türü (Faaliyet, proje vs.)	Alt Bileşen	Sorumlu Birim	İlgili Birim	Öngörülen Tamamlanma Süresi
1	Eğitim İhtiyaç Analizi Eğitimleri	Faaliyet	Kapasite Geliştirme	MİB		Haziran 2021

4.3.1. Eğitim İhtiyaç Analizi Eğitimleri

a) Amaç

Eğitim İhtiyaç Analizi; bireysel ve kurumsal gelişimi sağlamak ve sürekli hale getirmek için, uygulamada karşılaşılan sorunları ve ihtiyaçları tespit etmek, değişim ihtiyacının ve isteğinin saptanarak uygun çözüm önerilerini sunmaktır. Bu doğrultuda bölgemizde yer alan kamu kurumlarının ve kâr amacı gütmeyen kurumların eğitim ihtiyaçlarını doğru tespit etmeleri ve bu doğrultuda hazırlayacakları proje teklifleri ile teknik destek programı başvurularını daha verimli hale getirmektedir.

b) Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

“Kalkınma Ajansları Proje ve Faaliyet Destekleme Yönetmeliği”nin 32. maddesinde yer aldığı şekliyle ajanslar, yerel yönetimlerin başta planlama çalışmaları ile bölge plan ve programlarını uygulayıcı veya yerel kalkınma kapasitesini artırıcı faaliyetleri ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarının ve bölgedeki sivil toplum kuruluşlarının yerel ve bölgesel kalkınmaya katkıda bulunabilecek çalışmaları için eğitim verme, program ve proje hazırlanmasına katkı sağlama, geçici uzman personel görevlendirme, danışmanlık sağlama, lobi faaliyetleri ve uluslararası ilişkiler kurma gibi kurumsal nitelikli ve kapasite geliştirici hizmetler sağlayabilmektedir.

c) Çıktı Hedefleri

Eğitim ihtiyacı anket uygulaması, performans değerlendirmeleri, kariyer planlama sonuçları, eğitim ihtiyacına göre eğitim programlarının tasarlanması, bireysel ve kurumsal gelişimin takip edilmesi gibi konularda farkındalık oluşturulması hedeflenmektedir.

Teknik destek programı başvuruları kapsamında planlanan eğitimlere katkı sağlanması öngörülmektedir.

Tablo 33. Eğitim İhtiyaç Analizi Eğitimleri Çıktı Göstergeleri

#	Alt Bileşen	Gösterge Adı	Birim	Hedef	Doğrulama Kaynağı
---	-------------	--------------	-------	-------	-------------------

1	Kapasite Geliştirme	Düzenlenen eğitim sayısı	Adet	10	BEBKA
2	Kapasite Geliştirme	Tüm kamu kurumlarının insan kaynakları yetkililerinden seminere katılım sayısı	Kişi	200	BEBKA

d) Diğer Ajans/Kurum Faaliyetleriyle Koordinasyon

Eğitim İhtiyaç Analizi Eğitimlerine kamu kurumları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, üniversiteler ve yerel yönetimlerden insan kaynakları birimlerinde çalışan orta kademe yöneticilerin katılımı beklenmektedir.

Toplantıların kamu ve yerel yönetimlerle iş birliği içerisinde yapılması, kamunun toplantı salonu imkanlarının mümkün olduğu ölçüde kullanılması amaçlanmaktadır.

e) İzleme ve Değerlendirme

Eğitim programları sonunda katılımcıların görüşleri alınarak ve eğitim değerlendirme anketi yapılacaktır. 2020 yılı Teknik destek programı başvuruları değerlendirilirken kurumda eğitim ihtiyaç analizi yapıp yapılmadığı kontrol edilecektir.

4.4. Tanıtım ve Yatırım Destek Faaliyetleri

Yerel Kalkınma Fırsatları Tanıtım ve Yatırım Destek Faaliyetleri kapsamında yürütülecek faaliyetler ve bütçeleri aşağıda yer almaktadır:

Tablo 34. YKF Yatırım Destek Faaliyetleri

#	Alt Bileşen Adı	Alt Bileşen Türü (Faaliyet, proje vs.)	Alt Bileşen	Sorumlu Birim	İlgili Birim	Öngörülen Tamamlanma Süresi
1	Animasyon Sektörünün Geliştirilmesine Yönelik Tanıtım Faaliyetleri	Faaliyet	Tanıtım ve Yatırım Destek	Eskişehir YDO	MİB, PPKB	Temmuz-Aralık 2021
2	TR41 Bölgesi Yatırım İmkânlarının Etkin Tanıtımının Yapılması	Faaliyet	Tanıtım ve Yatırım Destek	YDO'lar		Ocak 2021 – Aralık 2021
3	Eskişehir Çevrimiçi Sanayi Fuarı ve B2B Etkinliği	Faaliyet	Tanıtım ve Yatırım Destek	Eskişehir YDO		Aralık 2020- Ekim 2021
4	2021 Yılı Yatırım Zirvesi	Faaliyet	Tanıtım ve Yatırım Destek	YDO'lar		Ocak 2021 – Aralık 2021

4.4.1. Animasyon Sektörünün Geliştirilmesine Yönelik Tanıtım Faaliyetleri

a) Amaç

Ülkemizde animasyon sektörü, son dönemde büyüme göstermiş olsa da ülkemizin küresel pazardan almış olduğu pay oldukça düşüktür. Yabancı yapımların payı, ülkemizde oldukça fazla olup özellikle çizgi dizi alanında talep yetersizliği mevcut iken, animasyonun kullanım alanları da henüz yeterince bilinmemektedir. Ülkemizde uluslararası animasyon festivalinin düzenlenmemesi, sektöre özgü ulusal bir stratejinin ve fon-teşvik mekanizmalarının yeterince olmaması, animasyon kültürünün henüz olgunlaşmaması ve uluslararası alanda co-production (ortak-yapım) anlaşmalarının yetersizliği sektörün en temel problemlerinin başında gelmektedir.

Animasyon sektörü, başta Eskişehir'de olmak üzere, TR 41 Bölgesinde gelişme potansiyeli yüksek olan sektörlerden birisi olarak değerlendirilmektedir. Eskişehir animasyon sektörü potansiyelini değerlendirerek, ülkemizin uluslararası pazar payını artırmak amacı ile sektörel ekosistemi güçlendirmek ve animasyon sektörünü geliştirmek hedeflenmektedir.

Animasyon sektörünün geliştirilmesi için belirlenen amaçlar aşağıdadır:

- Animasyon sektöründe insan kaynakları ve kurumsal kapasitenin geliştirilmesi
- Eskişehir animasyon sektörünün ve potansiyelinin ulusal ve uluslararası alanda tanıtımının sağlanması ve iş birliklerinin geliştirilmesi
- Eskişehir animasyon sektörünün mevcut durumunu ortaya koymak, sektördeki gelişmeleri yakından takip etmek ve değerlendirmek
- Animasyon sektörüne olan ilgilinin ve farkındalığın artırılmasının sağlanması

b) Arka Plan ve Müdahale Gerekeçesi

Günümüzde animasyon, ülke ekonomilerine yaptığı katkının yanı sıra sosyal ve kültürel açıdan da dikkate alınması gereken katma değeri ve çarpan etkisi yüksek sektörlerden birisidir. Animasyonun yeni kuşakların yetiştirilmesinde, kültürel değerlerin genç nesillere aktarılmasında, çocuk ve gençlere bakış açısı kazandırılmasında, sanat kültürünün ve estetik zevklerin zenginleştirilmesinde etkisi yadsınamaz bir gerçektir. En önemli kitle iletişim araçlarından biri olarak kabul edilen animasyon yapımlarının niteliği, yaşanan topluma, kültüre ve izleyici kitlesine olan yakınlığı ve işlevselliği günümüz iletişim çağında büyük önem arz etmektedir.

Kuzey Amerika, Avrupa ve Uzak Doğu ülkelerinin ekonomilerine önemli katkılar sağlayan sektörün, son 10 yılda ülkemizde de dikkatleri üzerine çekmeye başladığı görülmektedir. Ülkemizin üst ve orta ölçekli strateji belgelerinde yer almaya başlayan animasyon sektörü, ülkemizde bir gelişim süreci içerisinde. Bu süreç içerisinde, animasyon sektörüne yönelik yürütülecek çalışmalar, sektörün orta vadede daha da büyümesine ve ülke ekonomisine daha fazla katkıda bulunmasını sağlayacaktır.

Animasyon sektörü, yaratıcı endüstriler sınıfında yer alan sektörlerden bir tanesidir. Dünyada yaklaşık 1,2 trilyon dolar pazar hacmine sahip olan yaratıcı endüstriler içerisinde animasyon sektörünün payı %25'e ulaşmıştır.

On Birinci Kalkınma Planı İş ve Yatırım Ortamı Başlığı altında belirlenmiş, Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi ile paydaş olan Ajansların "Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisinin belirlediği ilgili tüm kamu kurum ve kuruluşları tarafından Türkçe ve ihtiyaç duyulan yabancı dillerde sektör raporları hazırlanacak ve bu raporlar her yıl ilgili kurum ve kuruluşlarca güncellenecektir" politikası gereği Ajanslar tarafından buldukları bölgelerde sektör raporları hazırlanmaktadır.

On Birinci Kalkınma Planı'nda animasyon sektörünün geliştirilmesine yönelik faaliyetleri destekleyici hedef ve politikalar aşağıda yer almaktadır:

- Kültürümüzün temel unsurları, tarihimizin önemli şahsiyetleri, olayları, masal kahramanları ve kültürel zenginlik unsurlarımız tiyatro, sinema, belgesel, dizi ve çizgi filmlerle anlatılacaktır.
- Türk sinemasının dünyada tanınan bir marka haline gelmesi için sinema endüstrisinin gelişimi sağlanarak uluslararası rekabet gücü artırılabilecektir.
- Ülkemizi önemli bir film çekim merkezi haline getirmek üzere ülkemizde çekimi yapılacak yabancı yapımlar desteklenecektir.
- Sinema yapım, dağıtım ve gösterim faaliyetlerinde tekelleşmenin önüne geçmeye yönelik düzenlemeler yapılacak, kültür merkezi ve benzeri yapıların sinema statüsüyle kullanımının teşviki sağlanacaktır.

On Birinci Kalkınma Planı'nda yer alan politikalar göz önüne alındığında, ülkemizde bebek endüstri olarak değerlendirilmesi mümkün olan animasyon endüstrisini, dünyada tanınan bir marka haline getirecek ekosistemin kurulmasının önemi bir kez daha ortaya çıkmaktadır. Kültür endüstrisinin milli gelir, ihracat ve ülke tanıtımına katkısının artırılması ile ilgili yapılması gerekenler, animasyon sektörünü de ilgilendirmektedir. Sonuç olarak, ülkemizde animasyon sektörüne yönelik geliştirilecek politika ve uygulamalar ile dünyada ciddi bir pazar hacmine sahip bu sektörden ülkemizin de pay alması söz konusu olabilecektir.

TR41 2014-2023 Bölge Planı'nda kültür endüstrisi, sinema ve animasyon sektörlerinde bölge illerinin potansiyelinin en üst düzeyde değerlendirilmesi, alternatif sektörlerin geliştirilerek bölgenin rekabet gücünün artırılmasında önemli rol üstleneceği ifade edilmiştir.

Bursa Eskişehir Bilecik Bölge Planı 2014-2023 kapsamında bölgenin temel öncelikleri belirlenmiştir. Bu temel önceliklerden birisi de bölgenin öncü ve potansiyeli olan stratejik sektörlerinin geliştirilerek, ileri teknoloji kullanan sanayi üretimine geçilmesidir. Bölge Planı'nda kültür endüstrisi, sinema ve animasyon sektörlerinde bölge illerinin potansiyelinin en üst düzeyde değerlendirilmesi, alternatif sektörlerin geliştirilerek bölgenin rekabet gücünün artırılmasında önemli rol üstleneceği ifade edilmiştir.

Kalkınma Ajansları Yatırım Destek Ofislerinin görevleri arasında Kalkınma Ajansları Yatırım Destek Ofisleri Yönetmeliği ile belirlenmiş, yatırımcı odaklı, somut ve anlaşılır analiz, raporlama ve strateji çalışmalarının yapılması mevcuttur.

Ajansımız Eskişehir Yatırım Destek Ofisi tarafından hazırlanan Animasyon Sektörü Raporunda da ifade edildiği üzere; Eskişehir, sahip olduğu Anadolu Üniversitesi ve Osmangazi Üniversitesi ile sektöre nitelikli işgücü sağlayan önemli bir il konumundadır. Animasyon alanında 30 yıllık geçmişi ile ülkemizin en köklü üniversitesi olan Anadolu Üniversitesi, sektöre uzun yıllardır nitelikli iş gücü sağlamaktadır. 2020 yılı itibarıyla Eskişehir'de 9 (dokuz) adet animasyon stüdyosu faaliyet göstermektedir. Animasyon sektörü, emek-yoğun bir sektördür. Birçok Avrupa ve Kuzey Amerika ülkesine kıyasla, ülkemizde ve Eskişehir'de işgücü maliyetleri oldukça düşüktür. Amerika ve Kanada'da bir animatör yıllık 50.000\$ gelir elde ederken; ülkemizde ve Eskişehir'de bu gelir, 20.000\$'ın altındadır.

Animasyon Film Yarışması ve Sektör Buluşmaları

2021 yılında Animasyon Film Yarışması gerçekleştirilmesi ve düzenlenecek animasyon film yarışması ile dereceye girenlere para ödülü verilerek teşvik edilmesi, sektöre olan ilgilinin ve farkındalığın artırılmasının sağlanması, ayrıca sektör buluşmaları kapsamında yurtdışından ve yurtiçinden firmalar bir araya getirilerek iş görüşmesi olanağı sağlanması, animasyonun diğer sektörlerle girdi olması ve co-production (ortak-yapım) anlaşmaları için görüşmeler yapılması amaçlanmaktadır.

Animasyon Sektörü Danışma Kurulu Toplantısı

Eskişehir; animasyon kullanım alanlarının yoğun olduğu İstanbul, Ankara, İzmir, Bursa, Antalya ve Konya gibi önemli illerin merkezinde yer almaktadır. Kurumsal altyapıya bakıldığında Eskişehir'de animasyon sektörü; Sanat ve Tasarım Fakültesi'ne sahip Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, ARİNKOM Teknoloji Transfer Ofisi, ETTOM Teknoloji Transfer Ofisi, Eskişehir Teknoloji Geliştirme Bölgesi, Eskişehir Ticaret Odası ve BEBKA gibi pek çok paydaşın ilgi alanındadır. Eskişehir, sahip olduğu konum, sosyo-kültürel altyapı ve animasyon sektörüne uygun yatırım ortamı ile sektörel açıdan önemli bir gelişme potansiyeline sahiptir. Tüm çalışmalarda iş birliği fırsatlarını arttırmaya yönelik olarak Sinema Genel Müdürlüğü, TRT, Üniversiteler, sektör temsilcileri vd. paydaşların katılımı ile düzenli olarak her yıl danışma kurulu toplantısı gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

Yürütülecek faaliyetler ile ilgili iş birliği yapılması planlanan konular şunlardır:

- Eskişehir'de animasyon stüdyoları, Eskişehir Teknoloji Geliştirme Bölgesi'nde faaliyet göstermektedir. Teknopark teşvikleri nedeniyle stüdyolar için en uygun yatırım yerleri Teknoparklar olmaktadır. Bu nedenle, ATAP ile koordinasyon çalışmaları yürütülecektir.
- 2021 yılında gerçekleştirilmesi planlanan Animasyon Film Yarışması kapsamında jüri oluşturması ve içeriğin belirlenmesi konusunda ülkemizde sektörün öncü kurumlarının başında gelen Eskişehir Anadolu Üniversitesi ve Sinema Genel Müdürlüğü ile yürütülen iş birliği ve koordinasyon çalışmaları devam edecektir. Ülkemizdeki animasyon ve dijital işler alanında faaliyet gösteren firmalar ile ilgili/benzer sektörde uluslararası firmaları bir araya getiren sektör buluşmalarının gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

- 2021 yılında gerçekleşecek uluslararası animasyon film festivallerine yönelik ülkemizdeki animasyon stüdyolarının Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı desteklerinden yararlanabilmesi adına iş birliği ve koordinasyon çalışmaları yürütülecektir.

c) Çıktı Hedefleri

Tablo 35. Animasyon Sektörünün Geliştirilmesine Yönelik Çıktı Göstergeleri

#	Alt Bileşen	Gösterge Adı	Birim	Hedef	Doğrulama Kaynağı
1	Tanıtım ve Yatırım Destek Faaliyetleri	Düzenlenen Animasyon Sektörü Danışma Kurulu Toplantısı sayısı	Adet	1	BEBKA
2	Tanıtım ve Yatırım Destek Faaliyetleri	Düzenlenen Animasyon Film Yarışması	Adet	1	BEBKA
3	Tanıtım ve Yatırım Destek Faaliyetleri	Animasyon Sektör Bulaşması kapsamında gerçekleşen firma görüşme sayısı	Adet	100	BEBKA

d) Diğer Ajans/Kurum Faaliyetleriyle Koordinasyon

Animasyon sektörü faaliyetlerinin ana yürütücüsü BEBKA olup, çalışma ekibi Eskişehir Yatırım Destek Ofisi uzmanlarından oluşturulacaktır.

2018 yılında kamu ve özel sektör temsilcilerinden **Danışma Kurulu** oluşturulmuştur. 2021 yılında da yılda en az bir kez olmak üzere Eskişehir Animasyon Sektörü Danışma Kurulu toplantıları gerçekleştirilecektir. Danışma kurulunda sektörel değerlendirmelerde bulunulacak olup sektöre yönelik faaliyetler ve çalışmalar gündeme alınacaktır. Danışma Kurulu, gerekli olan veri temini, raporlama, faaliyet koordinasyonu ve iş birliği konularında buldukları kurumlardaki teknik personellerin ajans personeli ile eşgüdümlü ve uyumlu bir biçimde çalışarak ilgili konularda gerekli yardımların sağlanmasından sorumludur.

Paydaşlara yüklenecek misyon; **Animasyon Film Yarışması ve Sektör Buluşmalarının** düzenlenmesine ve tanıtımına ilişkin iş birliği çalışmalarının yürütülmesi, fon desteği, destek ve teşvik mekanizmaları ile kuluçka merkezi vb. proje önerilerinin ve modellerinin oluşturulmasına ilişkin iş birliği faaliyetlerinin yürütülmesidir.

e) İzleme ve Değerlendirme

Animasyon sektörü kapsamında yürütülen/yürütülecek çalışmalar, Eskişehir Animasyon Sektörü Danışma Kurulu Toplantılarında gündeme alınacak ve değerlendirilecektir. Yıllık çalışma programları doğrultusunda faaliyetlerin izlemesi yapılacak olup performans göstergeleri üzerinden değerlendirilme gerçekleştirilecektir.

2020 Yılında Animasyon Sektörünün geliştirilmesi kapsamında iş birliğine yönelik gerçekleştirilen faaliyetler aşağıdadır:

- 4 Mart 2020 tarihinde, Eskişehir ilinde BEBKA koordinasyonunda Anadolu Üniversitesi iş birliği ile sektörel gelişmelerin ve bu sektörlerle yönelik BEBKA desteklerinin kapsam ve içeriğinin değerlendirildiği Danışma Kurulu Toplantısı yapılmıştır.

- Anadolu Üniversitesi ve Anadolu Teknoloji Araştırma Parkı gibi kurumlara iş birliği ziyaretleri gerçekleştirilmiştir.
- 21 Nisan, 8 Mayıs ve 18 Mayıs 2020 tarihlerinde; Covid-19 pandemi sürecinin animasyon sektörüne etkileri, tehditler ve fırsatlar, dijital mecralar, dünyada animasyon sektöründeki gelişmelerin ele alındığı çevrimiçi paneller gerçekleştirilmiştir. Söz konusu webinar serisine canlı yayında yaklaşık 350 kişi katılım sağlamıştır. Bölge İl Milli Eğitim Müdürlükleri iş birliği ile animasyon sektörüne ilgi duyan ilgili bölümlerden yaklaşık 20 öğretmene Anadolu Üniversitesi ve Bahçeşehir Üniversitesi Animasyon Bölümleri, Anima Okul iş birliğinde “Animasyon Tarihi ve Türkiye, Animasyonda Senaryo, Animasyon teknikleri, 3D Animasyon, Animasyon yapım süreçleri” hakkında eğitimler verilmiş olup, söz konusu eğitimler BEBKA Youtube kanalından da canlı olarak yayınlanmıştır.
- Sektörün geliştirilmesi ve potansiyel iş birliklerinin ele alındığı özel sektör görüşmeleri gerçekleştirilmiştir.
- Animasyon firmalarının da içerisinde yer aldığı bir grup firmaya Yurtdışı Hedef Pazar Danışmanlık Programı kapsamında Kuzey Amerika İş Dünyası ve Ekonomisine Genel Bakış, Müşteri Araştırma ve Geliştirme Teknikleri, Kuzey Amerika'da Pazarlama Dinamikleri- Growth Hacking, Kuzey Amerika'da Pazarlama Dinamikleri- Arama Motoru Pazarlaması, Kuzey Amerika'da Satış Dinamikleri ve Etkif Sunum Teknikleri olmak üzere 5 farklı konu başlığında 10 saat eğitim aldırılmıştır.

4.4.2. TR41 Bölgesi Yatırım İmkânlarının Etkin Tanıtımının Yapılması

a) Amaç

Etkin bir tanıtım faaliyetinin yerine getirilmesi amacıyla, profesyonel bir yaklaşımla bölge tanıtımının ele alınması, buna yönelik stratejinin oluşturulması ve bu amaçla kullanılacak materyallerinin hazırlanması, hedeflenmektedir.

Yerli ve yabancı yatırımcı için, Bursa, Eskişehir ve Bilecik illerinin, yatırım ortamı ve potansiyelini tanıtmak üzere ve yatırıma ilişkin konularda gerekli rapor vb. çalışmaların basılı olarak paylaşılmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

Yatırım ortamı ile ilgili mevcut durumunu ortaya koymak, potansiyelini göstermek adına yatırım ortamını tanıtıcı basılı materyal basılması, yapılan toplantı/ görüşme/ araştırma sonuçları, yabancı yatırımcılar tarafından ihtiyaç olduğu belirtilen yatırıma ilişkin konularda bilgi notu, araştırma raporu, sektör raporu, tanıtıcı kitapçık ve broşür gibi süreç içinde ortaya çıkan ihtiyaçlara göre gerekli dokümanlar oluşturulup, tasarım vb. şekilde elektronik ve/ veya matbu şekilde paylaşılacaktır.

5449 sayılı kanunun 5. ve 16. maddeleri ile Kalkınma Ajanslarının Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik'in ilgili maddelerinde “Bölgenin iş ve yatırım imkânlarının, ilgili kuruluşlarla iş birliği halinde ulusal ve uluslararası düzeyde tanıtımını yapma görevi olduğu ifade edilmiştir.

Yatırım destek ve tanıtım faaliyetleri kapsamında çeşitli dokümanların hazırlanması ve daha önce hazırlanan dokümanların güncellenmesi planlanmaktadır. Yatırım Destek Ofislerine ait www.bursainvest.gov.tr, www.investineskisehir.gov.tr ve www.investinbilecik.gov.tr internet sayfalarının güncellemelerine devam edilecek, gerektiğinde yenilenecek ve sayfalar yatırım tanıtım ve destek konusunda bilgilendirmeler doğrultusunda zenginleştirilecektir.

Potansiyel yatırımcıların izlenmesi, doğrudan yabancı yatırımların çekilmesi ve yatırım karar süreçlerinde bölge illerinin yatırımcıların gündeminde tutulması çalışmalarına ağırlık verilecektir. Bölgeye yabancı yatırımcıların çekilmesi konusunda çalışmalar yapılacak, Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi ile ortak yatırımcıya yer bulma ve yatırımcı çekme çalışmalarına devam edilecektir.

Yatırım süreçleri ile ilgili kuruluşlarla sürekli iş birliği sağlanmasına ve nitelikli bilgi paylaşımına devam edilecektir.

Yatırım projelerine ilişkin, bölgede ve bölge dışında oluşabilecek ticaret ve iş birliği imkânları hakkında yatırımcıların bilgilendirilmesine, paydaşlardan ve medyadan gelen ticaret ve iş fırsatları hakkında mevcut iletişim kanalları ile bilgilendirme yapılmaya devam edilecektir.

Potansiyel hedef yatırımcıların belirlenmesinden sonra:

- Bu firmaların internet siteleri ve kurumsal yayınları
- Ekonomi gazeteleri ve sektör dergileri
- Bölgede faaliyette bulunan sektör firmaları, ticaret ve sanayi odaları ile iş adamı dernekleri
- Yurtdışında faaliyette bulunan Türk iş adamı dernekleri başta olmak üzere diğer Türk dernek ve vakıfları
- Ticaret müşavirlikleri aracılığıyla firmanın katılacağı toplantılar, fuarlar, Türkiye ziyaretleri, firmanın faaliyet gösterdiği ülkelerde gerçekleşen önemli organizasyon ve toplantılar ve diğer organizasyonlar takip edilecektir.

Belirtilen organizasyonların yanında yurtdışında faaliyet gösteren Türk iş adamı dernekleri başta olmak üzere diğer Türk dernek ve vakıfları aracılığıyla, hedef firmaların karar verici konumundaki yöneticileri ile ilişki kurulması sağlanacak ve bu kişilere bölge tanıtımı yapılacaktır. Firmalarda karar verici konumundaki kişilerle irtibat kurulması aşamasında yurtdışında faaliyet gösteren ticaret müşavirliklerinden de faydalanılacaktır.

b) Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

TR41 Bölgesinin yatırım ortamına ilişkin güncel, doğru ve yatırıma ilişkin bilgilerin toplulaştırıldığı doküman ihtiyacı, illerimizde yatırımcılar için önem teşkil etmekte, yatırım tanıtımında önemli bir araç olarak kullanılabilir. Aynı zamanda, internet sitesi ve sosyal medya başta olmak üzere, fuar ve toplantılarda da yatırım ortamını tanıtıcı güncel yatırım tanıtım filmlerinin kullanılması, illerin yatırım ortamının tanıtımında önemli bir etki yaratmaktadır.

Buna istinaden, Bölgenin yatırım olanaklarının ve potansiyelinin tanıtımına yönelik olarak basılı ve görsel malzemeler hazırlanacaktır.

Tanıtım stratejisine göre ihtiyaç duyulduğunda gerek ulusal gerek uluslararası basına reklam verilecektir. Bölgeyi ve yatırım imkânlarını tanıtan materyaller, özellikle ticaret hacmimizin yüksek olduğu büyükelçiliklerdeki ticari ateşeler, tur operatörleri ve uluslararası fuarlara katılan kurum ve kuruluşlarla iş birliği yapılarak çeşitli kanallarla dağıtılması planlanmaktadır.

Ayrıca, yukarıda ismi geçen kanallar ile yatırım yapması muhtemel yatırımcılar tespit edilerek, bölgeye davet edilecektir. Davet edilen potansiyel yatırımcılara bölgeyi tanıtıcı programlar, geziler ve ikili iş görüşmeleri düzenlenecektir.

Yurtiçi ve yurtdışından gelecek potansiyel yatırımcılar ve yatırımcıları bölgemiz illerine getirecek elçilik mensupları, ticari ataşeler, diğer ülkelerin tanıtım ajansları ve ticaret ve sanayi odaları için bölgenin yatırım ortamını tanıtıcı geziler, ticaret hacmini artıracak ikili görüşmeler, iş birliği organizasyonları ile fuarlar gibi çeşitli aktiviteler ve programlar düzenlenecektir.

Bölgenin yatırım tanıtımı olanaklarını araştırmak üzere Bölgeye gelen heyetlerin ağırlanması, programlarının oluşturulması ve eşlik edilmesi faaliyetleri gerçekleştirilecektir.

c) Çıktı Hedefleri

Tablo 36. TR41 Bölgesi Yatırım İmkânlarının Etkin Tanıtımının Yapılması Çıktı Göstergeleri

#	Alt Bileşen	Gösterge Adı	Birim	Hedef	Doğrulama Kaynağı
1	Tanıtım ve Yatırım Destek Faaliyetleri	Güncellenen yatırım ortamı kitabı/tanıtıcı materyal sayısı	Adet	3	BEBKA

d) Diğer Ajans/Kurum Faaliyetleriyle Koordinasyon

Yönetim ve koordinasyon, ilgili illerin BEBKA Yatırım Destek Ofisleri tarafından; ildeki yatırıma ilişkin paydaşlar ile iş birliği içerisinde sürdürülecektir.

e) İzleme ve Değerlendirme

Yıllık çalışma programları doğrultusunda faaliyetlerin izlemesi, faaliyetin gerçekleştiği ildeki Yatırım Destek Ofisi tarafından yapılacak olup sonuç ve çıktı hedefleri üzerinden değerlendirilme gerçekleştirilecektir.

4.4.3. Eskişehir Çevrimiçi Sanayi Fuarı ve B2B Etkinliği

a) Amaç

Covid-19 pandemi döneminde uluslararası fuar ve B2B organizasyonlar büyük ölçüde çevrimiçi ortama taşınmıştır. Tanıtım, maliyet ve zaman gibi kriterler açısından önemli avantajlar sağlayan dijital etkinlikler firmalara yurtdışı ile iş birlikleri fırsatı sağlamaktadır. Söz konusu durumu firmalar için avantaja çevirebilmek ve firmaların yurtdışı ile iş yapma kapasitelerini geliştirmek amaçlanmaktadır.

5449 sayılı kanununun 5. ve 16. maddeleri ile Kalkınma Ajanslarının Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik'in ilgili maddelerinde bölgenin iş ve yatırım imkânlarının, ilgili kuruluşlarla iş birliği halinde ulusal ve uluslararası düzeyde tanıtımını yapma görevi olduğu ifade edilmiştir.

b) Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

Yapılması planlanan çevrimiçi etkinlik kapsamında sanal stantlar, paneller, ikili iş görüşmeleri ve dijital ortamda tanıtım gibi faaliyetler organize edilecektir. Eskişehir'in güçlü olduğu havacılık, savunma, raylı sistemler, beyaz eşya ve makine imalat gibi sektörler dahilinde özelleştirilecek etkinlik için sektörlerin yapısına göre hedef ülkeler belirlenerek katılımcıların bu ülkelerden olması sağlanacaktır.

c) Çıktı Hedefleri

Tablo 37. TR41 Bölgesi Yatırım İmkânlarının Etkin Tanıtımının Yapılması Çıktı Göstergeleri

#	Alt Bileşen	Gösterge Adı	Birim	Hedef	Doğrulama Kaynağı
1	Tanıtım ve Yatırım Destek Faaliyetleri	Gerçekleşen firma görüşmesi sayısı	Adet	50	BEBKA

d) Diğer Ajans/Kurum Faaliyetleriyle Koordinasyon

Yönetim ve koordinasyon Eskişehir Yatırım Destek Ofisi tarafından; Sanayi Odası iş birliği içerisinde sürdürülecektir.

e) İzleme ve Değerlendirme

Yıllık çalışma programları doğrultusunda faaliyetlerin izlemesi, faaliyetin gerçekleştiği ildeki Yatırım Destek Ofisi tarafından yapılacak olup sonuç ve çıktı hedefleri üzerinden değerlendirilme gerçekleştirilecektir.

4.4.4. 2021 Yılı Yatırım Zirvesi

a) Amaç

TR41 Bölgesinin yatırım potansiyelini ortaya çıkararak yatırımcılara rehber olacak nitelikte yatırım ön fizibilite Ajans yatırım destek ofislerince hazırlanmıştır. Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü tarafından koordine edilen Yatırım Zirvesi kapsamında hazırlanan ön fizibilite projelerinin yatırımcılarla buluşturulması amaçlanmaktadır.

b) Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

On Birinci Kalkınma Planı'nın 326.7'nci maddesinde ve 2019-2020 Yatırım Ortamını İyileştirme Koordinasyon Kurulu (YOİKK) Yatırım Ortamı Çerçeve Eylem Planı'nın 5'inci maddesinde yer alan "İllerin ve bölgelerin öne çıkan yatırım fizibilite Kalkınma Ajanslarının da katkısı alınarak belirlenecek ve bu yatırımların hayata geçirilmesi için Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi ile iş birliği içinde yatırımcılara tanıtımı yapılacaktır." Tedbiri kapsamındaki çalışmalar, Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü ve ilgili paydaşlarla iş

birliği halinde gerçekleştirilmektedir. Bu kapsamda 2020 yılında Ajansımız yatırım destek ofisleri tarafından bölge potansiyelini açığa çıkaracak ön fizibilite hazırlanmaktadır.

c) Çıktı Hedefleri

Tablo 38. 2021 Yılı Yatırım Zirvesi

#	Alt Bileşen	Gösterge Adı	Birim	Hedef	Doğrulama Kaynağı
1	Tanıtım ve Yatırım Destek Faaliyetleri	Gerçekleşen firma görüşmesi sayısı	Adet	50	BEBKA

d) Diğer Ajans/Kurum Faaliyetleriyle Koordinasyon

Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü yönetim ve koordinasyonunda gerçekleşecek zirve kapsamında BEBKA hazırlıkları yatırım destek ofisleri tarafından yürütülecektir.

İzleme ve Değerlendirme

Yıllık çalışma programları doğrultusunda faaliyetlerin izlemesi, Yatırım Destek Ofisleri tarafından yapılacak olup sonuç ve çıktı hedefleri üzerinden değerlendirilme gerçekleştirilecektir.

4.5. Ajans Destekleri

Yerel Kalkınma Fırsatları Ajans Destekleri kapsamında yürütülecek programlar ve bütçeleri aşağıda yer almaktadır:

Tablo 39. YKF Ajans Destekleri	Alt Bileşen Adı	Alt Bileşen Türü (Faaliyet, proje vs.)	Alt Bileşen	Sorumlu Birim	İlgili Birim	Öngörülen Tamamlanma Süresi
1	Proje Teklif Çağruları	Proje	Ajans Destekleri	PYB	MİB, İDB PPKB	Ekim 2021
2	Güdümlü Proje Desteği	Proje	Ajans Destekleri	PYB	MİB, İDB PPKB	Haziran 2022
3	Teknik Destek	Program	Ajans Destekleri	PYB	MİB, İDB PPKB	Mart 2021 – Aralık 2021
4	Fizibilite Desteği	Program	Ajans Destekleri	PYB	MİB,	Mayıs 2021- Aralık 2021

4.5.1. Proje Teklif Çağruları

a) Amaç

Kalkınma Ajanslarının kuruluş amacı; kamu kesimi, özel kesim ve sivil toplum kuruluşları arasındaki iş birliğini geliştirmek, kaynakların yerinde ve etkin kullanımını sağlamak ve yerel potansiyeli harekete geçirmek suretiyle, ulusal kalkınma planı ve programlarda öngörülen ilke ve politikalarla uyumlu olarak

bölgesel gelişmeyi hızlandırmak, sürdürülebilirliğini sağlamak, bölgeler arası ve bölge içi gelişmişlik farklarını azaltmaktır.

b) Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

Bu amaçlara ulaşabilmek için en önemli araçlardan biri bölge planlarıdır. Katılımcı süreçlerle hazırlanan 2014-2023 Bölge Planı'nın üç temel gelişme eksenine ise; Uluslararası Alanda Yüksek Rekabet Gücü, Beşerî Gelişim ve Sosyal İçerme, Dengeli Mekânsal Gelişim ve Sürdürülebilir Çevre olarak belirlenmiştir. Bu gelişim eksenlerinin altında yer alan öncelik ve tedbirler, bölgenin gelişmesi için plan dönemi boyunca yapılacak faaliyetler ve ulaşılması amaçlanan hedefler için yol gösterici olacaktır.

Bu gelişim eksenleri altında yer alan amaç ve hedeflere ulaşabilmek amacıyla, 5449 sayılı Kanuna, Kalkınma Ajansları Proje ve Faaliyet Destekleme Yönetmeliği, 2014-2023 TR41 Bursa Eskişehir Bilecik Bölge Planı'na ve Destek Yönetimi Kılavuzu'nda belirtilen kriter ve standartlara uygun olarak, BEBKA tarafından bölgede mali destek programları yürütülmekte ve projeler finansman yönünden desteklenmektedir.

Buna istinaden, 2019 yılında Mesleki Eğitimin Geliştirilmesi Mali Destek Programı yürütülmesine başlanmıştır. Mesleki Eğitimin Geliştirilmesi Mali Destek Programı'nın amacı; bölgede imalat sanayisinin ihtiyaç duyduğu alanlarda mesleki eğitimin geliştirilmesi yoluyla bölgenin rekabet gücünün artırılması olarak belirlenmiştir. Program ile; bölge imalat sanayindeki iş gücü piyasası ile mesleki eğitim kurumları arasında eşgüdümün sağlanması yoluyla mesleki eğitimin kalitesinin artırılması, nitelikli beşerî sermaye yapısının oluşturulması ve kurumlar arası iş birliği kültürünün geliştirilmesi hedeflenmektedir. Yerel Kalkınma Fırsatları Proje Teklif Çağrısı kapsamında yürütülen 2019 Yılı Mesleki Eğitimin Geliştirilmesi Mali Destek Programına 65 adet proje başvuru olmuştur. Bu projelerden 27 adedi ile sözleşme imzalanmıştır. Proje faaliyetlerinin yürütülmesine 2021 yılında da devam edilecektir.

c) Çıktı Hedefleri

2019 Yılı Mesleki Eğitimin Geliştirilmesi Mali Destek Programı faaliyetlerine ilişkin çıktı göstergeleri aşağıdadır:

Tablo 40. Proje Teklif Çağruları Çıktı Göstergeleri

#	Alt Bileşen	Gösterge Adı	Birim	Hedef	Doğrulama Kaynağı
1	Proje Teklif Çağruları	Mesleki Eğitimin Geliştirilmesi Mali Destek Programı kapsamında gerçekleşen destek miktarı	Milyon TL	15	BEBKA
2	Proje Teklif Çağruları	Mesleki Eğitimin Geliştirilmesi Mali Destek Programı kapsamında desteklenen proje sayısı	Adet	27	BEBKA

d) İzleme ve Değerlendirme

Program kapsamında başarılı bulunup destek sözleşmesi imzalanan yararlanıcıya yönelik mali destek programının uygulama ve izleme sürecine ilişkin olarak bilgilendirme yapılacaktır. Mal ve hizmet satın almalarının sunulan teknik şartnamelere uygun olarak gerçekleştirilmesi, sözleşme yükümlülüklerinin yerine getirilmesi ve sürecin sözleşmelerde belirtilen kural ve usullere göre uygulanması temin edilecektir.

4.5.2. GÜDÜMLÜ PROJE DESTEĞİ

a) Amaç

Bölgede öne çıkan sektörlerin ihtiyaç duyduğu alanlarda insan kaynaklarının geliştirilmesi ve nitelikli ara eleman ihtiyacının karşılanmasıdır.

b) Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

Mesleki Eğitim Merkezlerinin Kurulması

Belirtilen amaç doğrultusunda uygulamalı mesleki eğitim merkezleri kurulmasına Ajans tarafından destek verilecektir.

Buna istinaden, Eskişehir Sanayi Odası'nın başvuru sahibi, Eskişehir Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi ve Eskişehir İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün proje ortağı olacağı "Eskişehir Mesleki Eğitim Merkezi" GÜDÜMLÜ PROJESİ'nin uygulama süreci 09.07.2020 tarihinde imzalanan sözleşme ile başlamıştır. 10.07.2022 tarihinde projenin tamamlanması planlanmaktadır.

c) Çıktı Hedefleri

Tablo 41. GÜDÜMLÜ PROJE ÇIKTI GÖSTERGELERİ

#	Alt Bileşen	Gösterge Adı	Birim	Hedef	Doğrulama Kaynağı
1	GÜDÜMLÜ PROJE	Kurulacak Mesleki Eğitim Merkezi Sayısı	Adet	1	BEBKA

d) İzleme ve Değerlendirme

Program kapsamında başarılı bulunup destek sözleşmesi imzalanan yararlanıcıya, uygulama ve izleme sürecine ilişkin olarak eğitimler verilecektir. Sözleşme yükümlülüklerinin yerine getirilmesi sağlanacak ve sürecin sözleşmelerde belirtilen kural ve usullere göre uygulanması temin edilecektir.

4.5.3. Teknik Destek

a) Amaç

TR41 Bölgesindeki yerel aktörlerin bölgesel kalkınma açısından önem arz eden, ancak kurumsal kapasite eksikliği nedeniyle hazırlık ve uygulama aşamalarında sıkıntı ile karşılaşılan çalışmalarına; eğitim alınması, program ve plan hazırlanmasına katkı sağlanması, danışmanlık hizmeti alınması gibi kurumsal nitelikli ve kapasite geliştirici faaliyetler ile destek sağlamaktır.

b) Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

“Kalkınma Ajansları Proje ve Faaliyet Destekleme Yönetmeliği”nin 32. maddesinde yer aldığı şekliyle ajanslar, yerel yönetimlerin başta planlama çalışmaları ile bölge plan ve programlarını uygulayıcı veya yerel kalkınma kapasitesini artırıcı faaliyetleri ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarının ve bölgedeki sivil toplum kuruluşlarının yerel ve bölgesel kalkınmaya katkıda bulunabilecek çalışmaları için eğitim verme, program ve proje hazırlanmasına katkı sağlama, geçici uzman personel görevlendirme, danışmanlık sağlama, lobi faaliyetleri ve uluslararası ilişkiler kurma gibi kurumsal nitelikli ve kapasite geliştirici teknik destek hizmetleri sağlayabilmektedir.

c) Çıktı Hedefleri

2021 yılı Teknik Desteğinin çıktı hedefleri şunlardır:

Tablo 42. Teknik Destek Çıktı Göstergeleri

#	Alt Bileşen	Gösterge Adı	Birim	Hedef	Doğrulama Kaynağı
1	Teknik Destek Programı	Teknik Destek Kapsamında Düzenlenen Eğitimlere Katılan Kişi Sayısı	Kişi	500	Proje Nihai Raporu
2	Teknik Destek Programı	Teknik Destek Faaliyetinden Doğrudan Faydalanan STK Sayısı	Kişi	8	Proje Nihai Raporu
3	Teknik Destek Programı	Teknik Destek Kapsamında Danışmanlık Hizmeti Alan Kişi Sayısı	Kişi	100	Proje Nihai Raporu
4	Teknik Destek Programı	Teknik Destek programından faydalanan kurum/kuruluş sayısı	Adet	30	Proje Nihai Raporu
5	Teknik Destek Programı	Proje Hazırlama Becerisi Kazanan Kişi Sayısı	Kişi	50	Proje Nihai Raporu

d) İzleme ve Değerlendirme

Program kapsamında başarılı bulunup destek sözleşmesi imzalanan yararlanıcıya yönelik teknik desteğin uygulama ve izleme sürecine ilişkin olarak bilgilendirme yapılacaktır. Hizmet satın almaları sunulan teknik şartnamelere uygun olarak Ajans tarafından gerçekleştirilecektir. Sözleşme yükümlülüklerinin yerine getirilmesi sağlanacak ve sürecin sözleşmelerde belirtilen kural ve usullere göre uygulanması temin edilecektir.

4.5.4. COVID-19 ile Mücadele ve Dayanıklılık Programı

a) Amaç

COVID-19 salgınının başta bölgemizde olmak üzere ülkemizde yayılımının en aza indirilmesi, halk sağlığının korunması ve salgının ülke ve bölge ekonomisine negatif etkilerinin azaltılmasına yönelik acil çözüm sunan projelerin desteklenmesidir.

b) Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

Ülkemizin de ilk kez 11 Mart 2020 tarihi itibarıyla tespit edilen Covid-19 hastalığından ciddi bir şekilde etkilenmeye başlamış olduğu görülmektedir. Salgının yayılma hızının azaltılması, iktisadi faaliyetlerin en az zararla atlatılması ve bireylerin sosyal refahının mümkün olduğunca korunması amacıyla alınan siyasi kararların ciddiyetle uygulandığı ve ihtiyaca göre farklı önlemlerin de devletimiz tarafından istisnasız alınmaya devam ettiği görülmektedir.

Ülkemizin başlıca sanayi üretim merkezlerinden biri olan TR41 bölgesi hem bölge hem de ülke ekonomisinin rekabet gücünü belirleyen önemli sektörlere ev sahipliği yapmakta hem de 4 milyon 200 bine yaklaşan kişi ile nüfus açısından en yoğun bölgeler arasında yer almaktadır. Aynı zamanda 2019 yılında ülkemizin toplam ihracatının yaklaşık %10'una sahip olan bölgemizin, halihazırda yaşadığımız salgın açısından bakıldığında bu durumdan hem sağlık hem de ekonomik açıdan en çok etkilenebilecek bölgeler arasında olduğu ortaya çıkmaktadır. Bununla birlikte özellikle bu dönemde hem bölgemiz hem de ülkemiz açısından salgının yavaşlatılması, kontrol altına alınması ve ortaya çıkabilecek zararların en aza indirilmesi açısından da bölgemiz çok önemli sorumluluk taşımaktadır. Ülkemizin birlik ve beraberliğe önemli derecede ihtiyaç duyduğu bu dönemde özellikle bölgemizde salgının yayılmasının önlenmesi, halk sağlığının korunması, hastaların tedavi edilmesi için gerekli olan ihtiyaçların giderilmesine yönelik üretim tecrübesinin kullanılması, iyi ve yenilikçi uygulamaların oluşturulabilmesi adına bölgemize önemli görevler düşmektedir.

Bu bağlamda Cumhurbaşkanlığımızın talimatı, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımızın koordinasyonunda kalkınma ajansımız, COVID-19 salgınının ülkemizde yayılımının en aza indirilmesi, halk sağlığının korunması ve salgının ülke ve bölge ekonomisine negatif etkilerinin azaltılmasına yönelik acil çözüm sunan projelere destek vermek üzere "COVID-19 ile Mücadele ve Dayanıklılık Programı" hazırlamıştır. Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı (BEBKA), başta bölge illerimiz olmak üzere ülkemizdeki tüm kurum ve kuruluşlarla iş birliğiyle ülkemizin içinde bulunduğu bu kritik dönemde, salgının yol açabileceği ekonomik ve sosyal olumsuz etkilerin en aza indirilmesi, vatandaşlarımızın sağlığının ve sosyal refahının korunması

adına yürütülecek faaliyetlere program aracılığıyla kâr amacı güden ve gütmeyen kurumlara destek vermektedir.

c) Çıktı Hedefleri

2020 Yılı COVID-19 ile Mücadele ve Dayanıklılık Programı faaliyetlerine ilişkin çıktı göstergeleri aşağıdadır:

Tablo 43. COVID-19 ile Mücadele ve Dayanıklılık Programı Çıktı Göstergeleri

#	Alt Bileşen	Gösterge Adı	Birim	Hedef	Doğrulama Kaynağı
1	COVID-19 ile Mücadele ve Dayanıklılık Programı	Program kapsamında gerçekleşen destek miktarı	Milyon TL	2	BEBKA

d) İzleme ve Değerlendirme

Program kapsamında başarılı bulunup destek sözleşmesi imzalanan yararlanıcıya yönelik programının uygulama ve izleme sürecine ilişkin olarak bilgilendirme yapılmıştır. Mal ve hizmet satın almalarının sunulan teknik şartnamelere uygun olarak gerçekleştirilmesi, sözleşme yükümlülüklerinin yerine getirilmesi ve sürecin sözleşmelerde belirtilen kural ve usullere göre uygulanması temin edilmektedir. Proje hazırlık, başvuru, değerlendirme, bütçe revizyonu, izleme, değerlendirme, denetleme ve seçim sürecinde “COVID-19 ile Mücadele ve Dayanıklılık Programı Uygulama Çerçevesi”nde belirlenmeyen hususlarda Kalkınma Ajansları Proje ve Faaliyet Destekleme Yönetmeliği’nde yer alan mali desteklere ilişkin hükümler kıyasen uygulanır. Bu mali destek programı kazanan başvuru sahipleri ilan edilmiş olup proje süre uzatımları nedeniyle ödemeleri 2021 yılına sarkacaktır.

5. SOSYAL GELİŞMEYİ DESTEKLEME PROGRAMI (SOGEP)

a) Amaç

Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı (SOGEP)'in amacı, başta sosyo-ekonomik gelişmişlik düzeyi düşük olan il ve ilçelerde olmak üzere uygulandığı yerlerde yerel dinamikleri harekete geçirerek yoksulluk, göç ve kentleşmeden kaynaklanan sosyal sorunları gidermek, değişen sosyal yapının ortaya çıkardığı ihtiyaçlara karşılık vermek, toplumun dezavantajlı kesimlerinin ekonomik ve sosyal hayata daha aktif katılmalarını sağlamak, istihdam edilebilirliği artırmak, sosyal içermeyi, sosyal girişimciliği ve yenilikçiliği desteklemek ve sosyal sorumluluk uygulamalarını yaygınlaştırmaktır. T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu çerçevesinde bölgemizde konu ile ilgili proje geliştirme süreci Ajansımız tarafından yürütülecektir.

b) Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

Kalkınma Ajansları, Bölge vizyonuna ulaşmak üzere çeşitli proje ve faaliyetleri desteklemektedir. Bölgemizde Sosyal gelişimin de desteklenmesi hedeflenerek toplumun dezavantajlı kesimlerinin ekonomik ve sosyal hayata daha aktif şekilde katılmasının sağlanması amacıyla Ajansımız, Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programını (SOGEP) başlatmıştır. Program ile kamu kurum ve kuruluşları, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları ve özel kesim kuruluşlarının projelerine destek verilecektir.

Program kapsamında belirlenen öncelikler kapsamında; istihdamın artırılmasına amacıyla mesleki bilgi ve becerilerin geliştirilmesi ile bölgedeki ihtiyaçlara uygun alanlarda nitelikli ve üretken beşerî sermayenin geliştirilmesi, sosyal girişimlerin kurulması ve kapasitelerinin artırılması, istihdam edilebilirliğe ve sosyal içermeye ilişkin yenilikçi modeller geliştirilmesi, sosyal girişimcilik ve sosyal yenilikçilik alanlarında hizmet veren hızlandırıcı programların uygulanması, toplumun dezavantajlı kesimlerinin yaşam kalitelerinin yükseltilmesi ve bu kesime sunulan hizmetlerin kalitesinin artırılması, sosyal sorunların çözümünde sosyal sorumluluk uygulamalarının geliştirilmesi hedeflenmektedir. Bu amaçla Ajansımız SOGEP kapsamında kamu kurum ve kuruluşlarına, yerel yönetimlere, bölgedeki sivil toplum kuruluşları ile özel kuruluşlara destek sağlayacaktır.

c) Çıktı Hedefleri

Tablo 44. SOGEP Çıktı Göstergeleri

#	Alt Bileşen	Gösterge Adı	Birim	Hedef	Doğrulama Kaynağı
1	Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı	Program kapsamında gerçekleşen destek miktarı	Milyon TL	8	BEBKA

d) İzleme ve Değerlendirme

İzleme ve Değerlendirme Birimi, SOGEP kapsamında desteklenen projelerin satın alma, izleme ve değerlendirmesini yapacak, sonuç ve çıktıların takibini gerçekleştirecektir.

6. SONUÇ ve DEĞERLENDİRME

2014-2023 Bursa Eskişehir Bilecik Bölge Planı'nın gelişme eksenleri esas olmak üzere amaç, hedef ve stratejileri doğrultusunda bölgenin mevcut durumu ve potansiyeli dikkate alınarak belirlenen Sonuç Odaklı Programların geliştirilmesi 2021 yılında gerçekleştirilecektir. Bölgedeki paydaşların yetkinlikleri, insan kaynakları ve bütçe durumları göz önüne alınarak görev paylaşımları yapılacak ve bölgenin kalkınma hedeflerine ulaşma yolunda somut adımlar atılacaktır. 2021 yılı sonrasında SOP'ların uygulama çalışmalarına hız verilecek mali ve teknik destekler bu stratejik alanlara yoğunlaşacaktır.

Yenilik ve Verimlilik Sonuç Odaklı Programı kapsamında hem ajansımızın belli alanlara odaklanması hem de bölge potansiyelinin değerlendirilebilmesi amacıyla 2019 yılı içerisinde hazırlanan ve 2020 yılında nihai hale getirilen TR41 Bölgesi Yenilik ve Akıllı Uzmanlaşma Strateji Belgesi doğrultusunda ortaya konulan alanlara yönelik odaklı sektörel ihtisaslaşma, kümelenme, yönetim danışmanlığı ve mali destek programlarının oluşturulması amaçlanmaktadır. BEBKA koordinatörlüğünde, üniversite-sanayi iş birliğini destekleyici faaliyetler ele alınacaktır.

Yine ilgili SOP kapsamında 2014 yılından beri sürdürülen Endüstriyel Simbiyoz Programı kapsamında sinerjilerin hayata geçirilmesi, gerekli sistematüğün oluşturulması ve sürdürülebilirliğin sağlanmasına yönelik önlemlerin alınması için çalışmalar başlatılmıştır. 2018 yılında Endüstriyel Simbiyoz Mali Destek Programı'na çıkmış olup, 2019 yılında bölge illerinde temiz üretim eğitimleri verilmiş ve OSB'lerde simbiyoz olanaklarının araştırılması için projeler yürütülmüştür. 2020 yılında çıkılan Yenilik ve Verimlilik Mali Destek Programı ile kaynak verimliliği odağında, yalın üretim, enerji verimliliği, vb. konularda bölgede kurumsal kapasitenin artırılmasına yönelik programlar 2021 yılında yürütülmeye devam edilecektir.

2012 yılında üzerinde çalışılmaya başlanan girişimcilik konusunda ise faaliyetler 2021 yılında artarak devam edecektir. **Girişimcilik Ekosisteminin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı** altında girişimcilik ekosisteminin geliştirilmesine yönelik bilgilendirme ve teknik altyapının geliştirilmesine yönelik yönlendirici faaliyetler 2021 yılı için planlanmaktadır. Bu kapsamda, 2021 yılında teknoloji ve sosyal odaklı girişim hızlandırma ve inovasyon odaklı mentorluk programı çalışmalarına devam edilmesi hedeflenmektedir. Ayrıca, Ajansımızın pilot olarak seçilmesi durumunda 2021 yılı içerisinde bölgesel girişim sermayesine ilişkin çalışmalar yürütülecektir.

2009 yılından beri odak alanlarımızdan biri olan turizm ve kırsal kalkınma konusunda 2020 yılı için kurgulanan **Kırsal Kalkınma ve Turizm Tanıtım Sonuç Odaklı Programı**'na 2021 yılında da devam edilecektir. Bu programla bölgemizde kır-kent dengesinin gözetilerek kırsal alanlarda ekonomik faaliyetlerin çeşitlendirilmesi ve geliştirilmesiyle sürdürülebilir kırsal kalkınmanın sağlanması; yerel zenginliklerin ve turizm potansiyelinin değerlendirilerek turizmde rekabet gücünün artırılması hedeflenmiştir. Turizm'de ürün ve hizmet çeşitliliği ile kırsalda üretilen tarımsal ve geleneksel ürünlerin katma değerinin ve pazarlama imkanlarının artırılmasına yönelik çalışmalar yürütülecektir.

Kurumsal Gelişim kapsamında, sektörel sonuç odaklı programlar kapsamındaki faaliyetlerle ilgili olarak izleme ve değerlendirme faaliyetleri, projelerin sonlandırılması ve kapanış faaliyetleri gibi tüm süreçlerin takibi ve raporlanması Ajansımız tarafından gerçekleştirilecektir.

Ajans nitelikli insan kaynakları ile bölgedeki diğer kamu kurum ve kuruluşlarının çalışmalarına destek sağlamakta, çeşitli iş birliklerinin geliştirilmesine ve rutin faaliyetler dışında kapasite geliştirici faaliyetlerin kurum ve kuruluşların gündemine gelmesine ve yürütülmesine öncülük etmektedir.

Kurumsallaşma anlamında, personelin teknik kapasitesinin en üst seviyeye çıkarılması ve yeni işe alınan personelin bölgeyi derinlemesine tanınmasına yönelik olarak eğitim ve inceleme çalışmalarının devam ettirilmesi ve bölgeye yönelik stratejik karar alabilecek kurum konumunun kuvvetlendirilmesi hedeflenmektedir.

Ajans sahip olduğu insan kaynakları ile Ajansın olanaklarını etkin bir şekilde kullanarak bölge planı vizyonunu hayata geçirmeyi hedeflemektedir. Bu hedefe ulaşmadaki temel aracı ise insan kaynakları politikası ile belirlenmiş çerçevede personelin eğitim altyapısıdır. Diğer yandan bu dönemde Ajans kurumsal altyapısının geliştirilmesi planlanmaktadır.

2016 yılı mali destek programıyla ilgili olarak uygulama sonrası etki değerlendirme raporu hazırlanacaktır. Bu analizden çıkan sonuçlar değerlendirilerek, programların yapılandırılması ve izleme süreçlerinde iyileştirme amaçlı gerekli tedbirler alınacaktır.

Gerek yerli gerekse de yabancı yatırımcı için önem arz eden bir konu haline gelen yatırıma uygun yerlerin önceden belirlenmesi ve sistematik bir yapıda yatırıma uygun yerlerin saptanması için gerekli çalışmalar 2021 yılında yürütülecektir.

Ayrıca, Bursa, Eskişehir ve Bilecik'teki yatırım destek ofisleri yatırım destek ve tanıtım faaliyetlerini daha etkin ve hızlı bir şekilde gerçekleştirilecektir. Bölge illerindeki ofisler, o bölgedeki yatırımcılara ve yatırım imkanlarına dair daha net bir bakış açısı ve daha yakın bir sosyal sermaye ağı kurulabilmesine imkân verecektir. Yeni teşvik sistemi kapsamında Ajanslara verilen görevler doğrultusunda yatırım teşviklerinin izleme faaliyetleri devam edecektir.

Yerel Kalkınma Fırsatları altında, sonuç odaklı programlar bünyesinde yer almayan proje ve faaliyetlere yer verilmiştir. Bu kapsamda, Araştırma, Analiz ve Programlama Faaliyetleri, İş Birliği ve Koordinasyon Faaliyetleri, Kapasite Geliştirme Faaliyetleri, Tanıtım ve Yatırım Destek Faaliyetleri, Proje Teklif Çağruları ve GÜdümlü Proje Destekleri yürütülecek olup bölge illerinde gerçekleştirilebilecek güdümlü proje fikirlerinin hayata geçirilmesi sağlanacaktır. Dolayısıyla olası güdümlü proje uygulamalarının 2021-2023 yıllarında yapılması planlanmaktadır.

.../.../....

Uygun görüşle arz ederim.

M. Zeki DURAK

Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı
Genel Sekreteri

.../.../....

Uygundur.

Bilal ŞENTÜRK

Bilecik Valisi
Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı
Yönetim Kurulu Başkanı

